

Čerpání finančních prostředků
z fondů EU – řešení důsledků
ekonomické krize a nalezení
postupů urychlujících jejich čerpání
Ministerstvo pro místní rozvoj ČR

Obsah

1	Manažerské shrnutí	6
2	Analýza možností využití fondů EU na podporu priorit a opatření vedoucích ke zmírnění finanční krize.....	8
2.1	Základní východiska.....	8
2.1.1	Národohospodářský náhled.....	8
2.1.2	Krátký popis krize a aktuální výhled	10
2.1.3	Tři úrovně dopadů krize na strukturální fondy	11
2.1.4	Doporučení pro hodnocení regionálních dopadů	13
2.1.5	Identifikování konkrétních ohrožených typů příjemců v oblastech podpory v souvislosti s krizí.....	19
2.2	Návrh možných systémových opatření	21
2.2.1	Souhrnná doporučení	21
2.2.2	Díličí doporučení na úrovni cílů NSRR.....	23
2.3	Vymezení vhodných oblastí podpory pro zmírnění dopadů finanční krize	32
3	Identifikace bariér implementace ohrožujících pružné čerpání finančních prostředků z fondů EU v operačních programech s identifikovaným vysokým rizikem	35
3.1	Vyhodnocení aktuálního stavu čerpání finančních prostředků z fondů EU v operačních programech s identifikovaným vysokým rizikem na úrovni oblastí podpory	35
3.1.1	OP Doprava	36
3.1.2	OP Životní prostředí.....	38
3.1.3	OP Podnikání a inovace	40
3.1.4	OP Výzkum a vývoj pro inovace	41
3.1.5	Regionální operační programy	43
3.1.6	Integrovaný operační program	44
3.2	Zmapování absorpční kapacity na úrovni aktivit.....	46
3.3	Identifikace těch oblastí podpory resp. podoblastí, u nichž existuje významná pochybnost o nevyčerpání alokace roku 2007 na konkrétní projekty	47

3.4	Shrnutí významných rizik a jejich příčin, které souvisí s problémy při čerpání prostředků z fondů EU u jednotlivých zprostředkujících subjektů.....	47
3.4.1	OP Doprava	51
3.4.2	OP Životní prostředí.....	52
3.4.3	OP Podnikání a inovace	53
3.4.4	OP Výzkum a vývoj pro inovace.....	54
3.4.5	Regionální operační programy	55
3.4.6	Integrovaný operační program	56
3.5	Zpracování doporučení pro zrychlení stavu čerpání finančních prostředků z fondů EU včetně kroků na úrovni vedení a ministra MMR ke snížení časové náročnosti financování na straně žadatelů změnou způsobu financování.....	57
3.5.1	OP Doprava	58
3.5.2	OP Životní prostředí.....	59
3.5.3	OP Podnikání a inovace	61
3.5.4	OP Výzkum a vývoj pro inovace.....	63
3.5.5	Regionální operační programy	64
3.5.6	Integrovaný operační program	65
4	Zdroje:.....	66
5	Příloha č. 1: Fond rozvoje měst	67
5.1	Úvodní informace o FRM	67
5.1.1	Důvody pro vznik FRM	67
5.1.2	Způsob založení FRM.....	68
6	Příloha č. 2: Zdrojové tabulky pro mapování stavu realizace projektů	69

Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Hlavní makroekonomické indikátory České Republiky v 2004-2010	11
Tabulka č. 2: Srovnání daňových příjmů obcí	12
Tabulka č. 3: Periodicita informačních toků zveřejňovaná ČSÚ	14
Tabulka č. 4: Přehled vybraných regionálních ukazatelů zveřejňovaných ČSÚ (stav k 1 7.2009)	15
Tabulka č. 5: Přehled regionálních kvartálních ukazatelů	16
Tabulka č. 6: Přehled vhodných oblastí podpory OPPI ke zmírnění dopadů finanční krize OPPI	23
Tabulka č. 7: Přehled vhodných oblastí podpory VaVPI ke zmírnění dopadů finanční krize	24
Tabulka č. 8: Přehled vhodných oblastí podpory OP LZZ ke zmírnění dopadů finanční krize	25
Tabulka č. 9: Přehled vhodných oblastí podpory OP-PA ke zmírnění dopadů finanční krize	26
Tabulka č. 10: Přehled vhodných oblastí podpory OP VK ke zmírnění dopadů finanční krize	27
Tabulka č. 11: Přehled vhodných oblastí podpory OP ŽP ke zmírnění dopadů finanční krize	27
Tabulka č. 12: Přehled vhodných oblastí podpory OPD ke zmírnění dopadů finanční krize	28
Tabulka č. 13: Přehled vhodných oblastí podpory ROPů ke zmírnění dopadů finanční krize	29
Tabulka č. 14: Přehled vhodných oblastí podpory IOP ke zmírnění dopadů finanční krize OPPI	30
Tabulka č. 15: Přehled vhodných oblastí podpory OP TP ke zmírnění dopadů finanční krize OPPI	30
Tabulka č. 16: Aktuální stav čerpání finančních prostředků z fondů EU na úrovni cílů NSRR a operačních programů	32
Tabulka č. 17: Aktuální stav čerpání finančních prostředků z OP Doprava na úrovni jednotlivých oblastí podpory	36
Tabulka č. 18: Aktuální stav čerpání finančních prostředků z OP Životní prostředí na úrovni jednotlivých oblastí podpory	38
Tabulka č. 19: Aktuální stav čerpání finančních prostředků z OP Podnikání a inovace na úrovni jednotlivých oblastí podpory	40
Tabulka č. 20: Aktuální stav čerpání finančních prostředků z OP Výzkum a vývoj pro inovace na úrovni jednotlivých oblastí podpory	41
Tabulka č. 21: Aktuální stav čerpání finančních prostředků z Regionálních OP (souhrnná tabulka za všechny ROPY)	43
Tabulka č. 22: Aktuální stav čerpání finančních prostředků z Integrovaného operačního programu na úrovni jednotlivých oblastí podpory	44
Tabulka č. 23: Rizika ohrožující čerpání fondů EU v rámci OP Doprava analyzovaná na úrovni jednotlivých oblastí podpory	51
Tabulka č. 24: Rizika ohrožující čerpání fondů EU v rámci OP Životní prostředí analyzovaná na úrovni jednotlivých oblastí podpory	52
Tabulka č. 25: Rizika ohrožující čerpání fondů EU v rámci OP Podnikání a inovace analyzovaná na úrovni jednotlivých oblastí podpory	53
Tabulka č. 26: Rizika ohrožující čerpání fondů EU v rámci OP Výzkum a vývoj pro inovace analyzovaná na úrovni jednotlivých oblastí podpory	54
Tabulka č. 27: Rizika ohrožující čerpání fondů EU v rámci regionálních operačních programů analyzovaná na úrovni jednotlivých oblastí podpory	55
Tabulka č. 28: Rizika ohrožující čerpání fondů EU v rámci Integrovaného operačního programu analyzovaná na úrovni jednotlivých oblastí podpory	56
Tabulka č. 29: Navrhovaná doporučení k eliminaci rizik identifikovaných v rámci OP Doprava	58
Tabulka č. 30: Navrhovaná doporučení k eliminaci rizik identifikovaných v rámci OP Životní prostředí	59
Tabulka č. 31: Navrhovaná doporučení k eliminaci rizik identifikovaných v rámci OP Podnikání a inovace	61
Tabulka č. 32: Navrhovaná doporučení k eliminaci rizik identifikovaných v rámci OP Výzkum a vývoj pro inovace	63
Tabulka č. 33: Navrhovaná doporučení k eliminaci rizik identifikovaných v rámci regionálních operačních programů	64
Tabulka č. 34: Navrhovaná doporučení k eliminaci rizik identifikovaných v rámci Integrovaného operačního programu	65

Seznam obrázků

Obrázek č. 1: Základní formy podpory udržitelného rozvoje v ČR	8
Obrázek č. 2: Přidaná hodnota v průmyslu ve vybraných zemích EU a ČR v 2008 (v % celkové přidané hodnoty v národním hospodářství)	9
Obrázek č. 3: Struktura vybraných balíčků v zemích EU v roce 2009	9
Obrázek č. 4: Očekávaný pokles HDP v EU v roce 2009 (podle MMF)	10

Obrázek č. 5: Tři úrovně rizik čerpání dotací ze strukturálních fondů	11
Obrázek č. 6: Nárůst počtu nezaměstnaných v krajích ČR (březen 2009 vs. březen 2008)	13
Obrázek č. 7: Základní formy podpory rozvoje regionů	13
Obrázek č. 8: Vývoj syntetické míry krajských disparit 1995, 2005 a 2007	15
Obrázek č. 9: Vývoj syntetické míry krajských disparit v 1995, 2000, 2005, 2006, 2007	16
Obrázek č. 10: Regionální HDP na 1 obyvatele podle krajů v roce 2007 (ČR = 100)	17
Obrázek č. 11: Aktuální stav rozdělení prostředků alokace 2007 z OP Doprava na úrovni jednotlivých oblastí podpory	37
Obrázek č. 12: Aktuální stav rozdělení prostředků alokace 2007 z OP Životní prostředí na úrovni jednotlivých oblastí podpory	39
Obrázek č. 13: Aktuální stav rozdělení prostředků alokace 2007 z OP Výzkum a vývoj pro inovace na úrovni jednotlivých oblastí podpory	42
Obrázek č. 14: Aktuální stav rozdělení prostředků alokace 2007 z Regionálních OP (souhrnný graf za všechny ROPy)	43
Obrázek č. 15: Aktuální stav rozdělení prostředků alokace 2007 z Integrovaného operačního programu na úrovni jednotlivých oblastí podpory	45
Obrázek č. 16: Mapa rizikových procesů absorpce	47
Obrázek č. 17: Mapa rizikových procesů řízení OP	48
Obrázek č. 18: Mapa rizikových procesů na straně žadatele	48

1 Manažerské shrnutí

Tento dokument je výstupem projektu „Čerpání finančních prostředků z fondů EU – řešení důsledků ekonomické krize a nalezení postupů urychlujících jejich čerpání“, který vznikl na základě smlouvy uzavřené mezi společností Deloitte Advisory s.r.o. (dále též „Deloitte“ nebo „Zpracovatel“) a Ministerstvem pro místní rozvoj ČR (dále též „Zadavatel“).

V rámci I. fáze projektu byly analyzovány dostupné podklady a analytické materiály týkající se čerpání finančních prostředků z fondů EU a dopadů finanční krize v podmínkách ČR. Na základě zjištěných skutečností byl zhodnocen stávající stav čerpání finančních prostředků se zaměřením na vybrané cílové skupiny (tj. skupiny nejvíce postižené finanční krizí) a na zpracování systémových opatření ke zmírnění dopadů finanční krize. Návrhy byly průběžně projednávány se zástupci Zadavatele.

V této zprávě jsou shrnuty výsledky analýzy zaměřené na návrhy možných opatření, která mohou zmírnit dopady finanční krize na vybrané oblasti ekonomiky ČR a cílové skupiny příjemců v kontextu stavu čerpání finančních prostředků z fondů EU. Při zpracování této zprávy se vycházelo z analýzy společnosti EEIP, a. s. „Dopady finanční krize na implementaci operačních programů v programovacím období 2007-2013“. Společnost EEIP se podílela na zpracování kapitoly 2.1 této zprávy.

Předmětem II. fáze projektu „Identifikace bariér implementace ohrožujících pružné čerpání finančních prostředků z fondů EU v operačních programech s identifikovaným vysokým rizikem“ bylo zhodnocení aktuálního stavu čerpání finančních prostředků z fondů EU na úrovni oblastí podpory u 6 operačních programů (OP Doprava, OP Životní prostředí, OP Podnikání a inovace, OP Výzkum a vývoj pro inovace, Regionální operační programy - zpracováno souhrnně za všechny regionální operační programy - a Integrovaný operační program).

Při jejich analýze byla pozornost soustředěna na:

- objem finančních prostředků z alokace 2007 rozdělený na konkrétní projekty
- objem finančních prostředků z alokace 2007 alokovaný na projekty v procesu schvalování

Na základě výše uvedených kritérií byly identifikovány ty oblasti podpory, u nichž hrozí riziko nevyčerpání alokace 2007. Další kapitoly se věnovaly identifikaci těch rizik, které způsobují nežádoucí prodlevy v procesu čerpání finančních prostředků. V návaznosti na identifikovaná rizika byly zpracovány návrhy doporučení, která by měla přispět ke zrychlení procesu čerpání finančních prostředků v členění na doporučení k:

- oblasti absorpční kapacity
- procesní /administrativní oblasti (doporučení z pohledu řídicích orgánů)
- projektové oblasti (doporučení z pohledu žadatelů a příjemců)

Skutečnosti uvedené v této zprávě odpovídají informacím dostupným v době jejího zpracování a nezohledňují případné nové události, které nastaly po datu vydání této zprávy.

Tato zpráva je určena výhradně pro potřeby Zadavatele a její obsah nesmí být poskytnut třetím stranám bez předchozího souhlasu Deloitte.

Shrnutí hlavních doporučení

Hospodářská krize posledních měsíců ovlivnila zásadním způsobem finanční toky celé ekonomiky na makro, mezo i mikroekonomické úrovni. Příмым důsledkem je také negativní dopad na podmínky implementace a čerpání finančních prostředků z fondů EU.

Na základě kvantitativních údajů je zřejmé, že u většiny prorůstových oblastí je v současnosti více než 50 % alokace pro celé období 2007 – 2013 vázáno na konkrétní projekty. Zásadním úkolem všech ŘO bude proto zejména podporovat urychlení schvalovacích procesů u právě hodnocených projektů a následné významné urychlení čerpání finančních prostředků při samotné realizaci projektů.

Mezi hlavní opatření na straně Zadavatele ke zmírnění dopadů finanční krize, které jsou dále podrobně popsány v této zprávě, patří:

- rozšíření podporovaných aktivit v rámci vybraných oblastí podpory
- zrychlení procesu čerpání finančních prostředků pro nejvíce ohrožené cílové skupiny příjemců (menší soukromé podniky, malé obce);
- rychlé, účinné a efektivní použití finančních nástrojů k zajištění likvidity příjemcům během projektu formou krátkodobých úvěrů, záruk;
- systematická zesílená podpora absorpční kapacity na centrální úrovni i na úrovních jednotlivých OP s ohledem na dopady finanční krize;
- zajištění dostupnosti kvantitativních a relevantních kvalitativních dat o vývoji hospodářství podle sektorových oblastí na úrovni okresů;
- aktivování činnosti koordinačních výborů na úrovni cílů NSRR s cílem sledovat směřování podpory do oblasti infrastrukturních projektů a do projektů podporujících dlouhodobě konkurenceschopnost ČR a projekty s vysokou přidanou hodnotou;
- zvážení možnosti přijetí systému opatření k redukci či eliminaci dopadů finanční krize na dodržování závazných parametrů udržitelnosti ze strany příjemců na úrovni NOK a jednotlivých ŘO OP.

Významnou oblastí je sledování vývoje krize na regionální úrovni. Ve vztahu ke kohezní politice se dá provádět několika způsoby. Klíčovým předpokladem je však vytvoření databáze regionálních dat, z níž by se čerpala zdrojová data pro tvorbu regionálních analýz a případných predikcí. Nutnou podmínkou pro vytvoření takovéto databáze je změna (zvýšení) periodicity publikovaných dat z roční na kvartální bázi.

Mezi hlavní doporučení k urychlení procesu čerpání finančních prostředků z fondů EU patří (jedná se jen o výčet doporučení nad rámec těch, které jsou uvedeny u fáze I „zmírnění dopadů finanční krize“):

1. v oblasti absorpční kapacity:

- zmapování stavu absorpční kapacity u těch oblastí podpory, jež se potýkají s rizikem nevyčerpání alokace (jedná se tedy o ty oblasti podpory, které jsou v kapitole 3.1 označeny zeleně a červeně);

2. procesní / administrativní oblasti

- dodržování harmonogramu vyhlášení výzev;
- vytvoření interního harmonogramu pro schvalování projektových žádostí, který bude pravidelně kontrolován z pozice vedení (řídícího orgánu, zprostředkujícího subjektu);
- vypracování závazných detailních plánů čerpání, jejichž dodržování bude pravidelně sledováno v měsíčních intervalech a při odchýlení budou okamžitě přijímána opatření k nápravě (při významných odchylkách bude NOK/MMR informovat vládu);
- iniciování dohody s EK na úrovni vlády ohledně urychlení harmonogramu schvalování tzv. velkých projektů, zejm. u OP Doprava a OP Životní prostředí;
- rovnoměrné rozvržení výzev za jednotlivé oblasti podpory;
- sběr informací o připravovaných projektech a aktuálním stavu realizace projektů na měsíční bázi a poskytnutí těchto informací řídicímu orgánu za účelem aktualizace finančního plánu o stavu čerpání finančních prostředků;
- poskytnutí soustavné podpory žadatelům v těch tzv. rizikových oblastech podpory;

3. projektové oblasti

- úzká součinnost se zprostředkujícím subjektem již v počáteční fázi při přípravě projektové žádosti a následně při zpracování monitorovacích zpráv a administraci žádostí o platby;
- vložení základních informací do Benefitu již v rané fázi zpracování projektové žádosti;
- nastavení reálného harmonogramu, zajištění jeho provázanosti v projektové žádosti a ve studii proveditelnosti;
- provedení kontroly harmonogramu a případné jeho aktualizace na měsíční bázi (uvedené doporučení je podstatné zejména nyní s ohledem na čerpání alokace 2007).

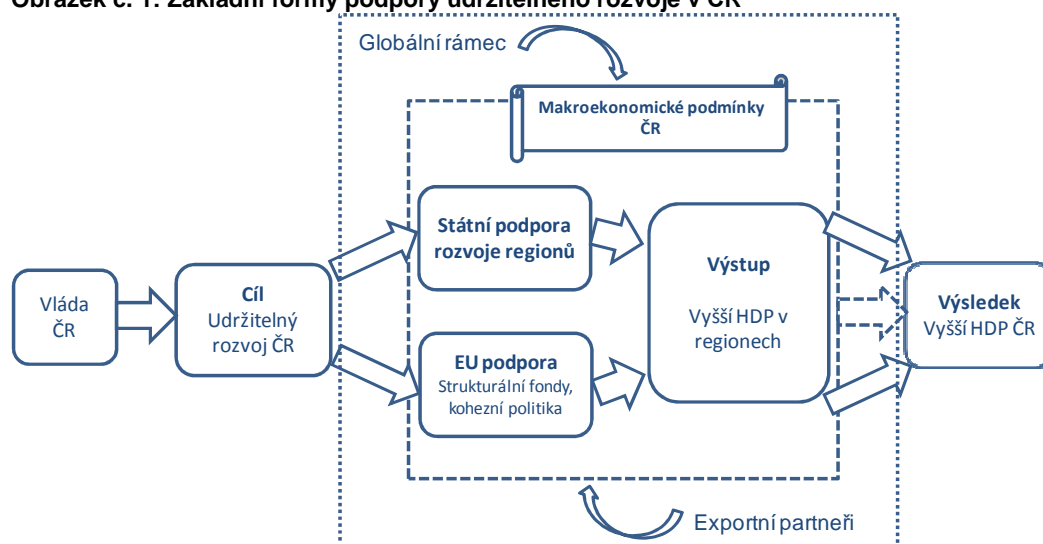
2 Analýza možností využití fondů EU na podporu priorit a opatření vedoucích ke zmírnění finanční krize

2.1 Základní východiska

2.1.1 Národohospodářský náhled

Současná hospodářská krize zasáhla asymetricky různé ekonomické subjekty s různou intenzitou po celém světě. Výjimkou nezůstala ani EU, ve které jsou patrné rozdílné dopady nejen mezi zeměmi EU ale též mezi regiony jednotlivých členských zemí. Při analýze dopadů krize je třeba zdůraznit skutečnost, že Česká republika je malá otevřená ekonomika závislá na exportu, jehož význam se dá aproximovat jako poměr objemu exportu na HDP, který v roce 2008 tvořil cca 80 %. Tato vysoká provázanost na zahraniční obchodní partnery ČR (Německo, Slovensko, Polsko a Francie) má významný vliv na současný i budoucí české ekonomiky ČR (Obrázek 1).

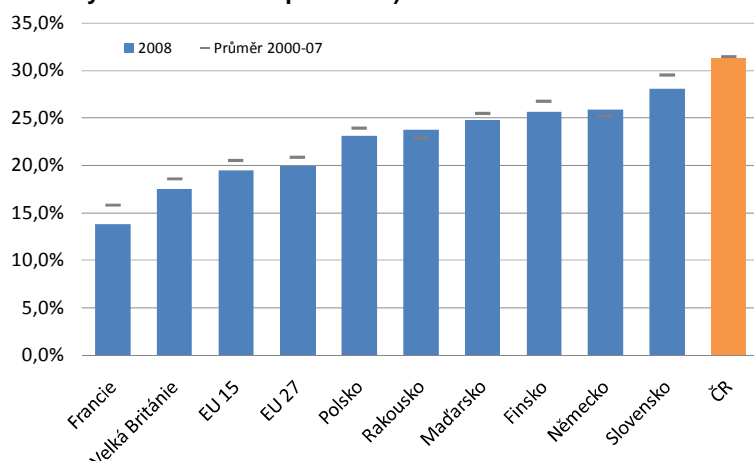
Obrázek č. 1: Základní formy podpory udržitelného rozvoje v ČR

Zdroj: EEIP

Dalším specifickým znakem ČR je výrazná orientace ekonomiky na průmysl, což dokládá vysoký podíl přidané hodnoty vytvořené v průmyslu na HDP ČR. Např. v roce 2008 ČR tento ukazatel dosáhl nejvyšší hodnoty (31,3 %) ze všech států EU-27 (Obrázek 2). Na dalších místech za ČR jsou v tomto ohledu dva nejvýznamnější obchodní partneři české ekonomiky (Německo a Slovensko), kde se podíl průmyslu na celkové produkci pohyboval mezi 25 - 30 %. Za zmínku rovněž stojí, že podíl průmyslu na celkové přidané hodnotě ČR je dlouhodobě stabilní, zatímco ve většině zemí EU došlo od roku 2000 k jeho poklesu. Lze proto zřejmě konstatovat, že ČR se nachází na vrcholu „sekundární industrializace“ a že do budoucna lze v ČR očekávat další rozvoj sektoru služeb na úkor průmyslových odvětví, v souladu s vývojem v ostatních zemích EU. Silná orientace na průmysl v případě ČR pak dále významně ovlivňuje strukturu zahraničního obchodu i příliv zahraničních investic.

Obrázek č. 2: Přidaná hodnota v průmyslu ve vybraných zemích EU a ČR v 2008 (v % celkové přidané hodnoty v národním hospodářství)

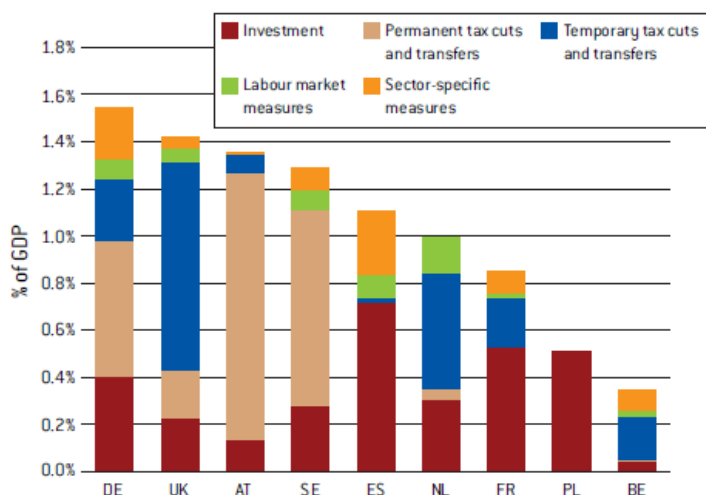
Zdroj: Eurostat

Relativně celkově nízké výdaje na výzkum a vývoj („VaV“) jsou dalším rysem české ekonomiky. Podle metodiky Eurostatu a OECD dosáhly v ČR celkové výdaje na výzkum a vývoj (GERD) v roce 2007 hodnoty 54,3 mld. Kč (8,8% meziroční růst). V mezinárodním srovnání Česká republika nicméně nedosahuje průměru EU 27 (1,76 % HDP v roce 2006 vs. 1,54 % HDP v ČR).

Jedním z cílů Lisabonské strategie v oblasti VaV je dosažení intenzity celkových výdajů na VaV v EU ve výši 3 % do roku 2010. Navzdory tomu, že dynamika růstů výdajů na VaV v ČR je výrazně vyšší než v ostatních vyspělých zemích EU, tento cíl nebude zřejmě dosažen. Na druhou stranu je třeba zmínit, že v roce 2007 tento 3% cíl splnilo jen několik zemí EU (např. Švédsko a Finsko).

Jednou z možností reakce na krizi jsou fiskální stimuly, které byly využity v mnoha zemích po celém světě a nejinak tomu bylo i v EU. Jak ukazuje Obrázek 3, balíčky v EU se liší podle velikosti i složení mezi jednotlivými zeměmi a není tudíž zřejmý jasný jednotný rámec. Na jedné straně, země jako Polsko či Rakousko použily jeden či dva typy výdajů, zatímco Německo ve svém balíčku použilo celou paletu výdajů pro stimulaci ekonomiky. Důvodem těchto rozdílů jsou odlišné počáteční podmínky jednotlivých zemí; v zemích s málo rozvinutou infrastrukturou se plánují velké infrastrukturní projekty (např. Polsko), zatímco v ostatních zemích se plánují významné daňové úlevy pro ekonomické subjekty.

Obrázek č. 3: Struktura vybraných balíčků v zemích EU v roce 2009

Zdroj: www.breugel.org

Vláda ČR na probíhající krizi zareagovala vyhlášením Strategie připravenosti a akcelerace růstu („SPAR“) dne 2. 12. 2008, který si vytyčil čtyři základní cíle: obnovit důvěru veřejnosti ve finančním sektoru, předejít a eliminovat rizika plynoucí ze světové finanční krize, nalézt impulzy k růstu ekonomiky a nalézt nástroje ke stabilizaci a zpružnění ekonomického prostředí. V lednu 2009 byla v návaznosti na SPAR ustavena Národní ekonomická rada vlády („NERV“) jako odborný poradní a konzultační orgán vlády České republiky pro oblast ekonomiky a hospodářství. SPAR je rozdělen do tří fází.

1. V první fázi (říjen 2008 – leden 2009) vláda přijala opatření s očekávaným stimulem 2,6% HDP (98,8 mld. Kč) s dopadem na veřejné rozpočty na ve výši 0,85% HDP (32,2 mld. Kč);
2. Ve druhé fázi (leden – březen 2009) pak byla přijata další sada 10 skupin opatření s očekávaným stimulem 2,1% HDP předpokládající dopad na státní rozpočty 1,1% HDP;
3. Ve třetí fázi (březen – říjen 2009) vláda ČR plánuje představení posledního cíle SPAR, kterým je hledání nástrojů ke stabilizaci a zpružnění ekonomického prostředí, a též formulaci tezí Národní strategie akcelerace hospodářského růstu (SAHR).

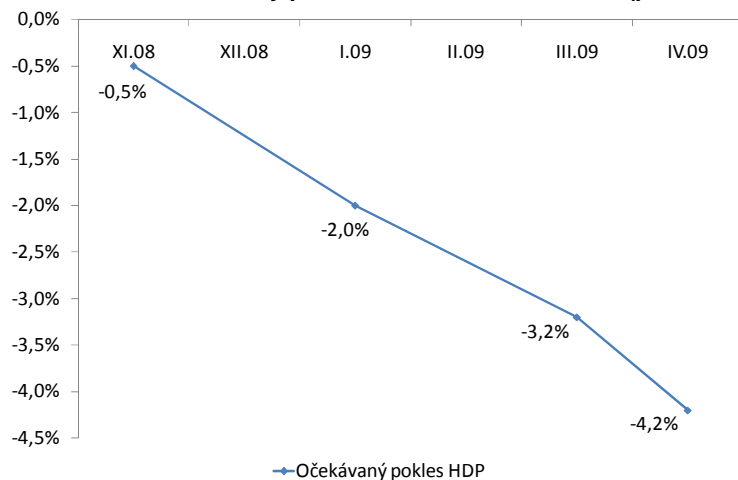
Protikrizový plán obsahuje nejen zmíněná výdajová opatření, ale i opatření vedoucí ke zvýšení konkurenceschopnosti (např. daňová i institucionální opatření - viz novela insolvenčního zákona). Pro českou exportní ekonomiku budou i zde důležité nejen fiskální stimuly přijaté českou vládou, ale též opatření resp. balíčky přijaté největšími obchodními partnery České republiky s ohledem na rozhodující úlohu mezinárodního obchodu v ekonomice (viz pozitivní dopad zavedení šrotovného v sousedním Německu).

2.1.2 Krátký popis krize a aktuální výhled

Současná krize začala problémy v USA počátkem 2008, i když USA vykazovaly vnitřní i vnější makroekonomickou nerovnováhu již přibližně od roku 2002. Během roku 2007 začalo masivní nesplácení sub-prime (podřadných) hypoték v USA, což později vedlo k nestabilitě amerického finančního sektoru, jehož problémy se následně rozšířily po celém světě.

Navzdory prvotnímu přesvědčení, že dopad globální krize do evropského hospodářství bude pouhým krátkodobým výkyvem, hospodářské výsledky a analýzy posledních měsíců ukazují na nepřehlédnutelné střednědobé dopady na rozvoj evropské ekonomiky. O zhoršujícím se ekonomickém stavu EU vypovídají zhoršující se predikce renomovaných mezinárodních institucí. Zatímco v listopadu 2008 Mezinárodní měnový fond (MMF) odhadoval pokles HDP v EU v roce 2009 na 0,5 %, v dubnu 2009 tento výhled snížil na 4,2 % (Obrázek 4). V březnu 2009 OECD předpověděla pokles HDP v EU za rok 2009 ve výši 4,1 %, což odpovídá výše zmíněnému odhadu MMF.

Obrázek č. 4: Očekávaný pokles HDP v EU v roce 2009 (podle MMF)

Zdroj: MMF

Je zřejmé, že v souvislosti s probíhající krizí a otevřeností české ekonomiky dojde ke zhoršení makroekonomických ukazatelů ČR v nejbližších letech (Tabulka 1). Poslední predikce MF ČR z dubna 2009 počítá s poklesem HDP v ČR ve výši 2,3 %, což se může zdát poněkud optimistické ve srovnání s dalšími prognózami vývoje české ekonomiky (např. Evropská komise odhaduje pokles českého HDP v roce 2009 na 2,7 %, MMF na 3,5 % a OECD dokonce na 4,2 %). O negativním výhledu české ekonomiky svědčí i meziroční pokles HDP v 1. čtvrtletí 2009 o 3,4 %, což znamenalo historicky nejvyšší pokles HDP od roku 1993.

Tabulka č. 1: Hlavní makroekonomické indikátory České Republiky v 2004-2010

Ukazatel	Jednotka	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
HDP	růst v %	4,5	6,3	6,8	6,0	3,2	-2,3	0,8
Průměrná míra inflace	růst v %	2,8	1,9	2,5	2,8	6,3	1,1	0,9
Míra nezaměstnanosti	průměr v %	8,3	7,9	7,1	5,3	4,4	6,1	7,5
PRIBOR 3M	v %	2,4	2,0	2,3	3,1	4,0	2,2	2,3
Spotřeba domácností	růst v %	3,9	1,2	-0,4	3,3	0,8	1,5	2,8
Tvorba fixního kapitálu	růst v %	1,0	-2,2	1,0	1,8	0,2	0,3	1,5
Spotřeba vlády	růst v %	4,0	3,7	2,4	6,8	3,0	4,7	4,6
Saldo vládního sektoru	mlrd. Kč	-83	-107	-84	-21	-52	-167	-150

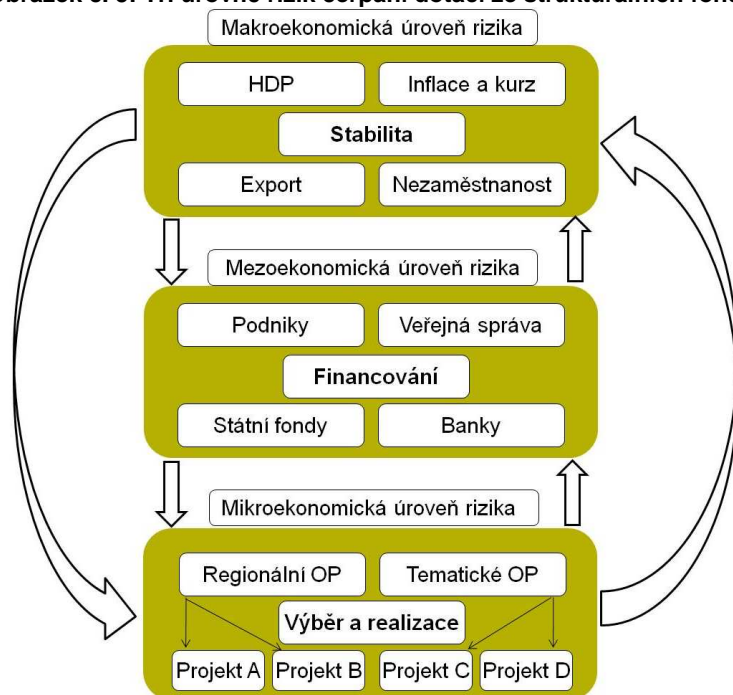
Zdroj: MF ČR (aktuální predikce MF ČR byla vytvořena za účelem sestavení státního rozpočtu v dubnu 2009)

2.1.3 Tři úrovně dopadů krize na strukturální fondy

Další důsledky nižší výkonnosti ekonomiky (kromě poklesu HDP či objemu exportu) se projevují s určitým zpožděním – např. vyšší nezaměstnanost či nižší příjmy veřejných rozpočtů – a i tyto zpožděné ukazatele zvyšují riziko čerpání prostředků ze strukturálních fondů, jak je popsáno níže.

Analýza rizik plynoucích z ekonomické krize vychází ze základního rozdělení rizik, které společnost EEIP, a.s. prezentovala ve své studii pro MMR z 15. května 2009 (Obrázek 5). Tato rizika mají dopad na stabilitu národního hospodářství ČR (makroekonomická úroveň), financování subjektů (mezeconomická úroveň) a na výběr a realizaci projektů financovaných ze strukturálních fondů (mikroekonomická úroveň).

Obrázek č. 5: Tři úrovně rizik čerpání dotací ze strukturálních fondů

Zdroj: EEIP

Jak již bylo uvedeno výše, **makroekonomický výhled ČR** není příliš optimistický (v 1. čtvrtletí 2009 došlo k meziročnímu poklesu HDP ve výši 3,4 %). Dále došlo k propadu dalších makroekonomických ukazatelů – např. v dubnu 2009 meziročně poklesla průmyslová výroba o 22,1 %, export se v témže měsíci meziročně snížil o 22,8 %. Tyto skutečnosti nepochybně negativně ovlivní i potenciální i stávající příjemce dotací ze strukturálních fondů.

V **mezeconomické rovině** též nedochází ke zlepšení situace při financování projektů. V květnové zprávě studie EEIP, a.s. uvedla, že "jak inovačně a konkurenčně zdatné podniky tak i slabší hráči mají v současnosti problémy se získáním či udržením bankovního financování". V červnu 2009 provedl Svaz průmyslu a dopravy (SP ČR) dotazníkové šetření mezi 1600 členskými firmami a svazy (na otázky odpovědělo 154 subjektů). Cílem šetření bylo zjistit aktuální kondici tuzemských podniků a jejich očekávání

ve 3. a 4. čtvrtletí 2009 a porovnat stávající situaci s výsledky předchozích průzkumů. Jedním z výsledků šetření bylo i negativní hodnocení respondentů podmínek pro čerpání úvěrů (69% hovořilo v meziročním srovnání o zhoršení), což bylo více než v dubnovém šetření, kde negativně odpovědělo cca 50 % respondentů.

Potenciální problém se spolufinancováním projektů ze strukturálních fondů mohou mít i kraje a obce (podle některých analytiků lze očekávat až 15-25% pokles nemandatorních příjmů krajů a obcí v roce 2009). Podle odhadu MF ČR z června 2009 by výpadek v příjmech obcí měl v roce 2009 činit 14,8 %, tj. 25 mld. Kč (Tabulka 2). Tento odhad byl učiněn ještě před povodňemi počátkem července t.r. a dá se tudíž očekávat ještě výraznější propad v příjmech obcí.

Tabulka č. 2: Srovnání daňových příjmů obcí

Daň	Skutečnost 2008 (mld. Kč)	Rozpočet 2009 (mld. Kč)	Predikce červen 2009 (mld. Kč)	Očekávaný pokles (mld. Kč)	Očekávaný pokles (%)
Daň z přidané hodnoty	54,6	59,6	54,4	-5,2	-8,7%
Daň z příjmů právnických osob	39,1 (+6,5)	40,0 (+5,9)	32,1 (+5,9)	-8,0	-17,2%
Daň z příjmů fyzických osob	36,8	42,1	30,6	-11,5	-27,3%
- zvláštní sazba	2,2	2,1	1,9	-0,2	-9,5%
- z příznání	8,1	10,7	3,9	-6,8	-63,6%
- ze závislé činnosti	26,5	29,3	24,8	-4,5	-15,4%
Daň z nemovitostí	5,2	6,4	6,4	0	0,0%
Ostatní	13,5	14,2	13,9	-0,3	-2,1%
CELKEM	155,7	168,2	143,3	-24,9	-14,8%

Zdroj: Ministerstvo financí ČR, EEIP

Údaje v závorkách odpovídají dani z příjmů právnických osob placené obcemi.

Mikroekonomická úroveň rizik se dotýká přímo projektů financovaných ze strukturálních fondů a toto riziko se během krize zvyšuje. Na úrovni žadatelů je třeba rozlišovat jejich dva základní typy - stávající žadatele a nové žadatele, kteří žádost o dotaci vůbec nepodají (např. z důvodu poklesu tržeb, druhotné platební neschopnosti či až insolvenčnímu řízení podniku). U stávajících žadatelů resp. aktuálních příjemců projektů může nastat několik problémových situací jako např.:

1. žadatel posune realizaci projektu a projekt dokončí se zpožděním;
2. žadatel odstoupí od projektu (už dotaci obdržel), projekt nedokončí a vrátí dotaci;
3. žadatel odstoupí od projektu (dotaci ještě neobdržel) a projekt nedokončí;
4. žadatel nesplní indikátory udržitelnosti a vrátí dotaci (může být významně posunuto v čase např. naplnění indikátorů stran obratu či počtu vytvořených pracovních míst není nutně identifikovatelné okamžitě, takové riziko a nese problém s indikátory pro celý OP);
5. žadatel nesplní indikátory udržitelnosti a nevrátí dotaci (z důvodu bankrotu či insolvenčnímu řízení).

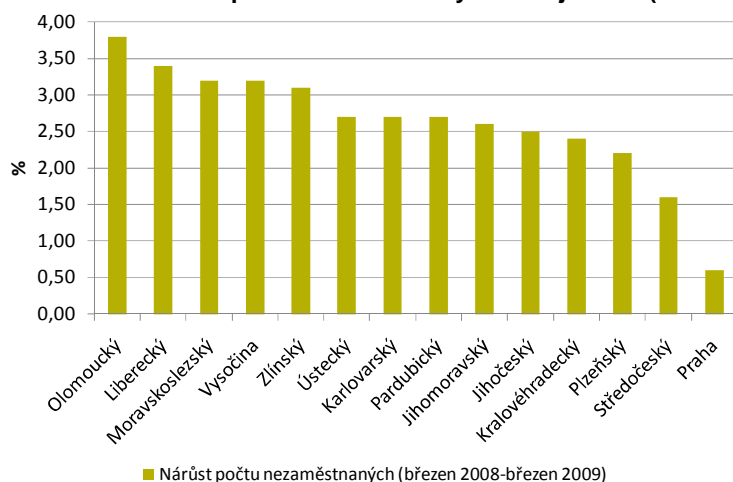
V současné době je situace č. 3 patrná např. u OP PI, kde k 31. 5. 2009 odstoupilo 69 žadatelů od realizace projektu (s celkovou alokací 441 mil. Kč) většinou z důvodů dopadů finanční krize. Podobné odstupování od projektů lze očekávat i u ostatních OP. Situace č. 4 hrozí s kratším či delším časovým odstupem.

Potenciálním problémem je i nedosažení nasmlouvaných indikátorů udržitelnosti u stávajících příjemců dotací. Během krize může být problém např. udržet zaměstnanost resp. nová pracovní místa, která byla vytvořena na základě realizace projektu. V této souvislosti by bylo dobré zvážit změkčení těchto indikátorů (např. dodatkem smlouvy o poskytnutí dotace). Zároveň však je nutné takové opatření zvážit vzhledem k celkovým indikátorům na úrovni příslušného OP, případně projednat s NOK (potenciálně později s EK). Dosažení některých indikátorů na úrovni jednotlivých OP bude vzhledem k dopadu krize problematické a tento dopad krize by bylo vhodné s předstihem řešit analýzou dopadu na závazky ČR v této oblasti.

2.1.4 Doporučení pro hodnocení regionálních dopadů

Krise dopadla diferencovaně na různé regiony ve světě i v rámci jednotlivých krajů ČR. Problémem při hodnocení regionálních dopadů krize je mimo jiné skutečnost, že neexistuje potřebná datová základna pro monitoring regionálních dat. Jak je uvedeno níže, makroekonomické ukazatele za NUTS 2 a NUTS 3 (např. HDP, hrubá přidaná hodnota či tvorba hrubého fixního kapitálu) jsou zveřejňovány s cca ročním zpožděním, což je nedostatečné pro efektivní monitoring krize a vyvození následných doporučení. Pouze ukazatelé trhu práce jsou zveřejňovány s vyšší periodicitou (měsíčně) a menším zpožděním (cca 35 dnů po skončení období). Např. Obrázek 6 ukazuje, že největší meziroční nárůst nezaměstnaných v březnu 2009 byl v Olomouckém, Libereckém a Moravskoslezském kraji, což naznačuje směr regionální politiky trhu práce v příslušném regionu. Další ukazatele ekonomické výkonnosti krajů jsou bohužel nedostupné v potřebném rozsahu, což dále komplikuje vhodnost a včasnou reakci regionální politiky na probíhající krizi.

Obrázek č. 6: Nárůst počtu nezaměstnaných v krajích ČR (březen 2009 vs. březen 2008)

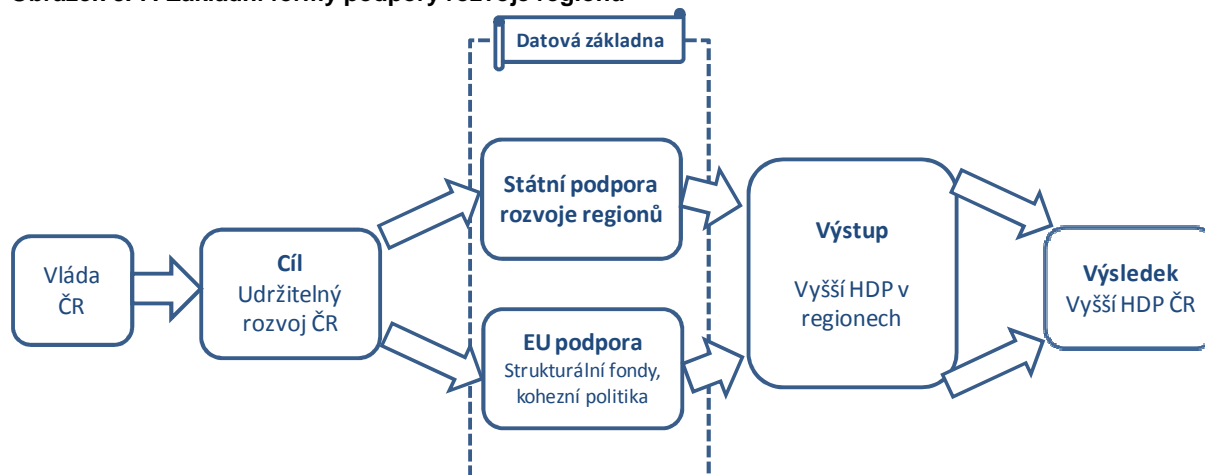

Zdroj: ČSÚ

Regionální data

Na rozvoj jednotlivých regionů mají primárně vliv jak přímá politika vlády, tak i projekty založené na evropské iniciativě jako strukturální fondy nebo fondy kohezní politiky. Jistý podnět poskytují regionálnímu rozvoji i další formy podpory českých či EU institucí, které nejsou primárně zaměřeny na rozvoj regionů (Obrázek č. 7).

Obrázek č. 7: Základní formy podpory rozvoje regionů

Zdroj: EEIP

Pro MMR je důležitý efektivní monitoring minulých i předstihových indikátorů probíhající krize a tudíž i včasná analýza potenciálních problémů OP a ROP. Jak uvádí EEIP ve své studii „Dopady finanční krize na implementaci operačních programů v programovacím období 2007 – 2013“ z 15. května 2009, současná datová základna je nedostatečná pro hlubší analýzu krize a jejích dopadů na OP i ROP. Nutno podotknout, že podle dostupných informací další členské země EU a ani EUROSTAT v současné době pro potřeby vyhodnocení krize nemonitorují situaci na regionální úrovni (resp. je publikují až s dvouletým zpožděním). Nicméně se dá očekávat, že v rámci EU bude v dohledné době zvýšen důraz na rozsah a zveřejňování dat až na Lau 1 (tj. okresy, dříve NUTS 4). Rovněž probíhají jednání, které mají za cíl zkrátit zpoždění toku informací.

V této části navrhujeme kroky, které by měly být podniknuty pro získání relevantních dat pro konstrukci předstihových „krizových“ indikátorů. Konkrétně by se mělo jednat o data až na úroveň NUTS 3 a Lau 1 (HDP/obyvatele, disponibilní důchod, míra nezaměstnanosti, podíl osob s vysokoškolským vzděláním atd.).

Současný stav

V současnosti jsou regionální data dostupná v ČR na roční bázi (Tabulka č. 3) a s cca ročním zpožděním (např. základní regionální data za rok 2007 byla zveřejněna v publikaci ČSÚ Regionální účty koncem roku 2008, krajské ročenky za 2007 v prosinci 2008, publikace Vývoz zboží jednotlivých krajů ČR v roce 2008 dne 30. 6. 2009. Tato frekvence regionálních účtů je nedostatečná pro efektivní monitoring krize a z tohoto důvodu níže navrhujeme způsob zlepšení této situace.

Tabulka č. 3: Periodicita informačních toků zveřejňovaná ČSÚ

Oblast	Roční	Měsíční	Čtvrtletní	Týdenní resp. 14-denní
Obyvatelstvo	X		X	
vybrané informace		X		
Mzdy	X		X	
Trh práce	X	X	X	
Národní účty	X		X	
Regionální účty	X			
Zahraniční obchod	X	X	X	
Zemědělství	X		X	
Průmysl	X	X	X	
Stavebnictví	X	X	X	
Bytová výstavba	X		X	
Maloobchod	X	X	X	
Doprava a spoje			X	
Cestovní ruch			X	
Cenová statistika	X	X	X	X

Zdroj: ČSÚ

Tabulka č. 4 uvádí přehled vybraných aktuálních ukazatelů pravidelně zveřejňovaných ČSÚ. Tyto ukazatele poměrně dobře mohou popsat výkonnost jednotlivých regionů, nicméně problémem zůstává pozdní cca roční zpoždění jejich zveřejnění. Na druhou stranu se tyto roční ukazatele dají využít jako základna pro odhad kvartálních dat způsobem, který je popsán níže.

Tabulka č. 4: Přehled vybraných regionálních ukazatelů zveřejňovaných ČSÚ (stav k 1 7.2009)

Oblast statistiky	Ukazatel	Měřicí jednotka	Nejnižší územní jednotka	Přístup k datům (publikace)
MAKROEKONOMICKÉ UKAZATELE	Hrubý domácí produkt	mil. Kč	kraj	Krajské ročenky, kap. 1
MAKROEKONOMICKÉ UKAZATELE	Hrubý domácí produkt na obyvatele	Kč / obyv., PPS/obyv.	kraj	Krajské ročenky, kap. 1
MAKROEKONOMICKÉ UKAZATELE	Hrubá přidaná hodnota	mil. Kč	kraj	Regionální národní účty
MAKROEKONOMICKÉ UKAZATELE	Tvorba hrubého fixního kapitálu	mil. Kč	kraj	Krajské ročenky, kap. 1
MAKROEKONOMICKÉ UKAZATELE	Disponibilní důchod domácností	mil. Kč	kraj	Krajské ročenky, kap. 1
MAKROEKONOMICKÉ UKAZATELE	Struktura hrubé přidané hodnoty podle odvětví	%	kraj	Krajské ročenky, kap. 1
TRH PRÁCE	Registrování uchazeči o zaměstnání	osoby	okres	Krajské ročenky, kap. 4
TRH PRÁCE	Obyvatelstvo ve věku 15+ let s vysokoškolským vzděláním	tisíce osob	kraj	Krajské ročenky, kap. 4

Zdroj: ČSÚ

Studie ČSÚ: Rozdíly mezi kraji ČR – vývoj a příčiny

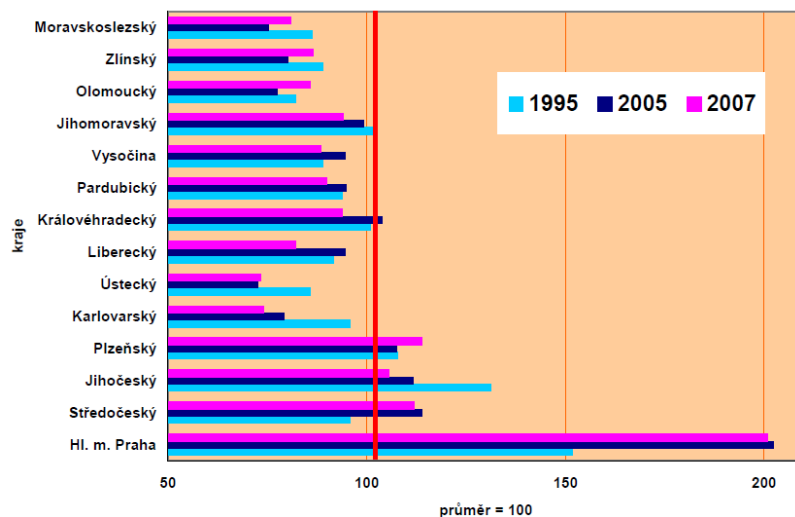
Určitou inspirací pro rozsah regionálních dat může být analytická sonda Ing. Václava Ježdíka a Ing. Miloslava Chlada, Ph.D. z ČSÚ „Rozdíly mezi kraji ČR – vývoj a příčiny“ z března 2009, ve které je pro měření regionálních disparit použita multikriteriální analýza (tzv. Bennetova metoda analýzy odchylek). Tato studie srovnává regiony pomocí pěti proměnných:

1. HDP na obyvatele
2. Tvorba hrubého fixního kapitálu
3. Čistý disponibilní důchod domácností na obyvatele
4. Míra nezaměstnanosti
5. Podíl osob s vysokoškolským vzděláním.

Zatímco první proměnná charakterizuje tvorbu produktu resp. HDP, druhá a třetí proměnná popisují jeho užití. Dále jsou přidány dvě proměnné charakterizující pracovní trh.

Výsledkem studie je srovnání krajských disparit v rámci ČR v období 1995-2007 za výše uvedené indikátory a též je vytvořen syntetický index těchto indikátorů, podle kterého v čase dochází k nárůstu disparit u Ústeckého a Karlovarského kraje (Obrázek č. 8).

Obrázek č. 8: Vývoj syntetické míry krajských disparit 1995, 2005 a 2007

Zdroj: Ježdík, Chlad (2009)

Kromě mezičasového vývoje disparit v rámci jednotlivých regionů studie porovnává i relativní pořadí jednotlivých krajů ČR. Obrázek 3 ukazuje, že největší míru regionální disparity v roce 2007 vykázal Ústecký, Karlovarský a Moravskoslezský kraj, na druhou stranu jako „nejstabilnější“ regiony se ukázaly Hl. m. Praha, Středočeský a Plzeňský kraj.

Obrázek č. 9: Vývoj syntetické míry krajských disparit v 1995, 2000, 2005, 2006, 2007

Kraje	Syntetická míra krajských disparit v %					Pořadí				
	1995	2000	2005	2006	2007	1995	2000	2005	2006	2007
Hl. m. Praha	151,89	187,39	202,36	212,55	200,95	14	14	14	14	14
Středočeský	95,82	103,83	113,99	111,94	112,03	8	9	13	12	12
Jihočeský	131,13	110,48	111,82	101,02	105,73	13	12	12	11	11
Plzeňský	107,79	114,01	107,58	116,16	113,90	12	13	11	13	13
Karlovarský	95,85	86,63	79,34	76,74	74,00	9	4	4	2	2
Ústecký	85,90	75,06	72,70	73,33	73,42	2	1	1	1	1
Liberecký	91,70	104,06	94,58	83,65	82,27	6	10	6	4	4
Královéhradecký	101,01	107,72	103,85	95,22	94,00	10	11	10	10	9
Pardubický	93,84	88,85	94,97	92,15	89,88	7	5	8	8	8
Vysočina	89,12	99,12	94,56	93,11	88,56	5	8	7	9	7
Jihomoravský	101,81	95,83	99,38	91,36	94,20	11	7	9	7	10
Olomoucký	82,24	79,02	77,54	85,65	85,82	1	3	3	5	5
Zlínský	89,04	89,73	80,10	87,32	86,57	4	6	5	6	6
Moravskoslezský	86,24	75,55	75,45	79,87	80,98	3	2	2	3	3
Průměr ČR	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	x	x	x	x	x

Zdroj: Ježdík & Chlad (2009)

Zmíněná podnětná studie ČSÚ umožňuje sledovat určité trendy ve vývoji regionů v daném období, ale bohužel regionální data jsou za rok 2007, tj. ještě před ekonomickou krizí. Nicméně její základní myšlenka by se dala použít pro vytvoření regionální datové základny. Konkrétně by se jednalo o sledování některých indikátorů s vyšší periodicitou z roční na kvartální bázi (HDP, tvorba hrubého fixního kapitálu („THFK“)) a zavedení šetření formou náhodného výběru u čistého disponibilního důchodu domácností („ČDDD“) na obyvatele (Tabulka č. 5).

Tabulka č. 5: Přehled regionálních kvartálních ukazatelů

Ukazatel	Frekvence	Poznámka	Dostupnost dat
HDP			
- národní úroveň	Q		+ 45 dnů
- regionální úroveň (návrh)	Q	odhad z národních účtů (váhy z předchozího roku)	+ 60 dnů
Tvorba hrubého fixního kapitálu			
- národní úroveň	Q		+ 45 dnů
- regionální úroveň (návrh)	Q	odhad z národních účtů (váhy z předchozího roku)	+ 60 dnů
Čistý disponibilní důchod na obyvatele			
- národní úroveň	R	výběrové šetření	+ 60 dnů
- regionální úroveň (návrh)	Q	šetření (náhodný výběr)	+ 70 dnů
Míra nezaměstnanosti			
- národní úroveň	M		+35 dnů
- regionální úroveň	M	změna není třeba	+40 dnů
Podíl osob s VŠ vzděláním			
- národní úroveň	M		+35 dnů
- regionální úroveň	M	změna není třeba	+40 dnů

Pozn. Q – kvartálně, R – ročně, M – měsíčně

Zdroj: ČSÚ, EEIP

HDP na obyvatele

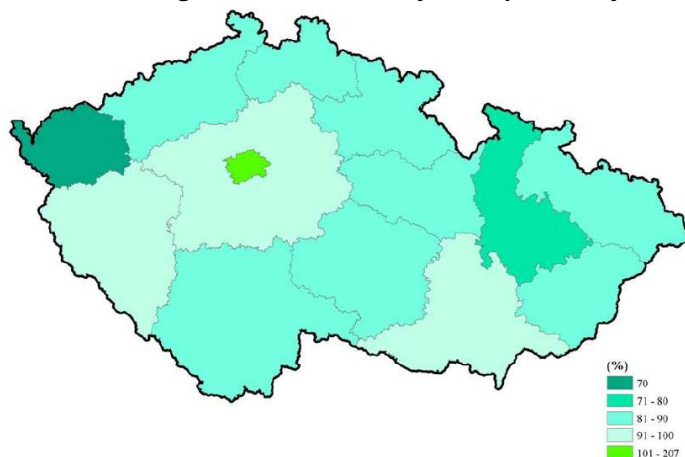
Ukazatel HDP na obyvatele charakterizuje ekonomickou výkonnost dané oblasti (v tomto případě kraje) a je jedním ze základních ukazatelů kohezní politiky při hodnocení možnosti čerpání ze Strukturálních fondů. V současnosti je HDP na národní úrovni sledován kvartálně (odhad HDP za 1. kvartál 2009 byl zveřejněn

9. 6. 2009). HDP v jednotlivých regionech ČR na úrovni NUTS 2 a NUTS 3 je sledováno pouze jednou ročně a vychází v krajských ročenkách dostupných na webu ČSÚ.

Jako možné řešení odhadu HDP na regionální úrovni se jeví odhad provedený na základě HDP na národní úrovni (dostupný kvartálně) a následné rozdělení tohoto HDP na jednotlivé kraje (tj. NUTS 3) podle vah (resp. indexů), které by byly určeny na základě dat z předešlého období (např. složení regionálního HDP za 1. kvartál 2009 by se odhadlo z národního HDP za 1. kvartál 2009 a příslušných vah z roku 2008 a aktuálních indexů pro jednotlivá odvětví na národní úrovni). Je třeba se zmínit, že pro odhad kvartálního regionálního ukazatele HDP by se musely použít odhady relevantních veličin, ze kterých se tento ukazatel počítá (tj. počet obyvatel, hrubá přidaná hodnota či údaje o mzdách na místní jednotky atd.).

Obrázek č. 10 barevně rozlišuje regionální HDP na 1 obyvatele podle krajů (tj. NUTS 3) v roce 2007 a ukazuje určité disparity např. v rámci NUTS 2 – Severozápad, ve kterém Ústecký kraj vykazuje nižší HDP na obyvatele než Karlovarský kraj. Jako vhodné pro řízení v rámci regionální politiky by se jeví získat podrobnější informace o regionálních disparitách uvnitř jednotlivých krajů za Lau 1 respektive jednotlivé obce s rozšířenou působností (ORP). V případě, že by byly k dispozici údaje za NUTS 3 a Lau 1, dala by se výkonnost v rámci určitého NUTS 3 lépe určit a následně přijmout příslušná opatření v potřebných okresech.

Obrázek č. 10: Regionální HDP na 1 obyvatele podle krajů v roce 2007 (ČR = 100)

Zdroj: Ježdík & Chlad (2009)

Tvorba hrubého fixního kapitálu na obyvatele

Ukazatel Tvorba hrubého fixního kapitálu na obyvatele se odvozuje od objemu investic realizovaných na daném území – regionu v daném roce. Na národní úrovni je THFK sledována kvartálně, na regionální úrovni potom jednou ročně. Tato odlišnost je vynucena soudobou formou systému statistických zjišťování (dotazníkové šetření u soukromých i veřejných subjektů), které poskytuje regionální struktury pouze jedenkrát v roce – v ročním výkaznictví. Kvartální odhad regionální THFK by se dal zkonstruovat podobně jako výše uvedený případ regionálního HDP, tj. na THFK na národní úrovni aplikovat váhy určené na základě dat z předešlého období.

Pro vyšší vypovídací schopnost tohoto ukazatele by bylo potřeba zabezpečit informace podle typu místa realizace investiční výstavby (nikoliv podle sídla firmy provádějící realizaci investice, což zejména v Hl. m. Praze by mohlo velmi zkreslit/nadhodnotit skutečný stav realizovaných investic, neboť mnoho firem tam má sídlo, ale investice realizuje mimo oblast Prahy).

Čistý disponibilní důchod domácností na obyvatele

Ukazatel ČDDD tvoří součást užití HDP a charakterizuje životní úroveň v dané oblasti (kraj). V současné době se ČDDD odhaduje pro regiony jednou ročně. Jako jeden z prioritních zdrojů dat slouží statistika rodinných účtů, které však mají vypovídací schopnost pouze na národní úrovni. Pro zajištění kvartálních hodnot ČDDD se nabízí dvě možnosti: rozšíření datového souboru rodinných účtů či regionální šetření. První by byl zřejmě dosti nákladný a tudíž ne příliš efektivní.

Kdyby se toto šetření mělo provést s vypovídací schopností i pro regiony NUTS 3 – kraje – s velkou pravděpodobností by se projevil jako základní problém vztah k nákladům na zajištění takovýchto dat. Z tohoto důvodu se jeví jako vhodnější alternativa po stránce nákladů realizovat toto šetření na základě

náhodného výběru, které je méně náročné na zkoumaná data a tudíž i zpravidla levnější. Regionální šetření by mohlo být prováděno ČSÚ či soukromou agenturou (např. STEM či CVVM).

Míra nezaměstnanosti

V současnosti se sleduje regionální míra nezaměstnanosti na měsíční bázi formou výběrového šetření pracovních sil (VŠPŠ), což by se zdá být dostatečné. Nicméně pro přesnější monitoring během krize by bylo vhodné sledovat kompozitní indikátor, který by obsahoval více ukazatelů trhu práce. Např. v USA U7 index obsahuje 7 ukazatelů trhu práce, v Mexiku obdobný indikátor dokonce 10 ukazatelů.

V ČR by se takový ukazatel dal zkonstruovat např. z míry nezaměstnanosti, počtu osob starších 50 let, počet dlouhodobě nezaměstnaných, počtu volných míst, počtu uchazečů na jedno volné místo apod. Z těchto ukazatelů by následně šlo vytvořit (např. Bennetovou metodou) relativní ukazatele např. k počtu pracovních sil či počtu obyvatel v daném kraji, což by umožnilo komplexnější pohled na trh práce v určité oblasti.

Návrh řešení

Sledování vývoje krize na regionální úrovni ve vztahu ke kohezní politice se dá provádět několika způsoby. Klíčovým předpokladem je vytvoření databáze regionálních dat, ze které by se dala čerpat pro tvorbu regionálních analýz a případných predikcí. Nutnou podmínkou pro vytvoření takovéto databáze je změna (zvýšení) periodicity publikovaných dat zpravidla z roční na kvartální bázi.

Vzhledem k akutnosti reakce na probíhající ekonomickou krizi doporučujeme následující:

1. V první fázi zvýšit periodicitu sbírání dat a následné zveřejnění vybraných makroekonomický regionálních ukazatelů na úrovni NUTS 3 (zejména HDP na obyvatele, tvorba hrubého fixního kapitálu a čistý disponibilní důchod domácností na obyvatele). V další fázi doporučujeme sběr podobných dat až na úroveň Lau 1.
2. V závislosti na vyšší periodicitu sběru dat upravit příslušně časové řady od roku 2000 (vymodelování dat).
3. Na základě nově sledovaných dat vytvářet pravidelné kvartální predikce (cca na 4 kvartály dopředu).
4. Začít sledovat nové regionální ukazatele na základě diskusí s jednotlivými ŘO.
5. V rámci pravidelných zpráv OP/ROP – např. v rámci přípravy podkladů pro Měsíční zprávu zpracovávanou MMR – začlenit kapitolu o údajích charakterizující dopad krize na regiony resp. na daná odvětví (v členění podrobnějším než nabízí klasifikace NACE – např. sledovat pro kategorii D (Zpracovatelský průmysl) i její subkategorie DA až DN).

K úvaze, další analýze a případně debatám angažovaných resortů by byla doporučení stran dalších kvalitativních regionálních indikátorů například souvisejících s přesnou identifikací oborů a rizik pro efektivní a rychlou podporu konkurenceschopných a inovativních podniků.

2.1.5 Identifikování konkrétních ohrožených typů příjemců v oblastech podpory v souvislosti s krizí

Uvedená kapitola se soustředí na vyhodnocení dopadů finanční krize z pohledu vybraných cílových skupin příjemců. Konkrétní typy příjemců jsou rozděleny do 4 základních skupin:

1. Soukromý sektor

U podnikatelského sektoru se používá základní členění podnikatelů do níže uvedených kategorií dle vymezení vyplývajícího z nařízení ES č. 800/2008:

- drobný podnikatel (méně než 10 zaměstnanců a roční obrat nebo bilanční suma méně než 2 mil. EUR);
- malý podnikatel (méně než 50 zaměstnanců a roční obrat nebo bilanční suma méně než 10 mil. EUR);
- střední podnikatel (méně než 250 zaměstnanců a roční obrat nebo bilanční suma méně než 43 mil. EUR);
- velký podnikatel (ostatní).

Vzhledem k dopadům finanční krize patří mezi nejvíce postižené první tři kategorie. A z toho důvodu by mělo být hlavním záměrem z pohledu řídicího orgánu zjednodušit proces příprav projektových žádostí pro MSP formou:

- poskytnutí systémové metodické podpory při zpracování projektových žádostí;
- poskytnutí typových projektových žádostí;
- zpřístupnění zvýhodněných úvěrů či záruk přímo z fondů EU s nižšími požadavky na předkládání dodatečných žádostí.

Tato opatření by mohla zamezit případnému nezájmu podnikatelů pro předkládání nových projektů nebo zamezit jejich možnému odstupování od již realizovaných projektů (viz výše zmíněné problémy v OP PI).

Z pohledu těchto nejvíce ohrožených cílových skupin je zapotřebí vytvářet dostatečný počet pracovních příležitostí. Ty primárně generují velké investiční projekty a provádění reinvestic či jiných oprav. Pokud bude tedy některý z takových projektů financován z fondů EU, doporučujeme mezi hodnotící kritéria zařadit podmínku, že se na jeho realizaci bude dodavatelským způsobem rovněž podílet firma ze skupiny MSP, a to ve stanoveném procentním podílu z celkové částky investice.

U kategorie velkých podnikatelů je největší potenciál pro iniciování záměrů v oblasti výzkumu a vývoje, a proto doporučujeme zvážit možnost rozšíření veškerých podporovaných aktivit v rámci programu Inovace rovněž na velké podnikatele, tj. organizační a marketingovou inovaci.

2. Veřejný sektor

U veřejného sektoru používáme základní členění:

- **statutární obce a kraje** – hlavní problém u této skupiny bude zejména s náročností předkládaných projektů z pohledu dodržení různých právních omezení a požadavků různých správních úřadů se zajištěním udržitelnosti v důsledku snížení daňových příjmů a se zajištěním udržitelnosti provozně náročných projektů; lze očekávat i problémy s cash flow a profinancování projektů z důvodů propadu daňových příjmů
- **ostatní malé obce** – z veřejného sektoru je tato skupina vzhledem k finanční krizi jedna z nejvíce ohrožených; hlavní problém u této skupiny příjemců je zejména udržitelnost a spolufinancování s dopadem na cash flow projektů a pravděpodobně i na financování přípravy projektů tj. v oblasti absorpční kapacity.

Krise bude mít negativní dopad na rozpočty krajů a obcí (viz Tabulka č. 2). Regionální dopad bude nejvíce působit na malé obce z pohledu daňové výtěžnosti (v souvislosti s nárůstem nezaměstnanosti). Z tohoto důvodu by mohl nastat problém s udržitelností některých projektů, popř. s poklesem zájmu o předkládání nových projektů pro nemožnost zajištění potřebného spolufinancování.

Na základě výše uvedeného proto navrhuje využít finanční nástroje pro eliminaci negativních dopadů finanční krize (zvýhodněné úvěry a záruky). Popis jednoho z možných finančních nástrojů uvádíme v kapitole č. 5.

Posledním problémem jsou nedostatečné odborné kapacity pro tvorbu a průběžné řízení projektů. Tyto subjekty také narážejí na nedostatečné personální kapacity s dostatečnou odborností pro řízení projektů financovaných z EU.

3. Neziskové organizace

Toto je další nejvíce ohrožená skupina příjemců ve vztahu k finanční krizi. U těchto subjektů je nejvýznamnějším problémem udržitelnost projektů z pohledu jejich reálné životnosti a pravděpodobně v některých případech i realizovatelnost schválených projektů a obecně i závislosti na externích zdrojích příjmů. Dále nemají dostatečné odborné kapacity pro tvorbu a průběžné řízení projektů.

4. Ostatní subjekty

Příkladem mohou být vysoké školy nebo jiné vzdělávací instituce. Zajištění dostatečných finančních zdrojů na spolufinancování je jedním z největších problémů této skupiny.

2.2 Návrh možných systémových opatření

Uvedená kapitola obsahuje popis zjištění a doporučení pro zmírnění dopadů finanční krize. Pro lepší přehlednost jsme doporučení rozdělili do dvou základních skupin:

- **souhrnná doporučení**, která se dále vnitřně člení na:
 - souhrnná doporučení řešená z úrovně NOK
 - souhrnná doporučení řešená z úrovně jednotlivých řídicích orgánů.
 - doporučení pro hodnocení regionálních dopadů
- **dílčí doporučení na úrovni cílů NSRR**

2.2.1 Souhrnná doporučení

2.2.1.1 Souhrnná doporučení z pohledu NOK

Z pohledu NOK doporučujeme iniciovat zejména níže uvedená opatření:

- Aktivovat činnost koordinačních výborů na úrovni cílů NSRR¹, zejména pro cíl 1 NSRR doporučujeme zajistit zastoupení členů Rady pro výzkum a vývoj, Rady pro obchod a investice pod MPO, ČSÚ a dalších, např. zástupců akademické sféry. Hlavním úkolem tohoto koordinačního výboru by mělo být sledovat směřování cílené podpory podle struktury českého průmyslu a připomínkovat opatření OP.
- Zajistit dostupnost kvantitativních dat o vývoji hospodářství podle sektorových oblastí na úrovni okresů pro potřeby včasné indikace problémových regionů a zároveň i konkurenceschopných sektorů a oblastí, které vyžadují speciální podporu pro svůj růst.
- Zvážit potřebu analýzy, jež by navrhla opatření k posílení prorůstových oblastí podpory a zrychlení administrace a realizace projektů již v těchto oblastech předložených případně schválených.

Dále jsou uvedena doporučení obecného charakteru, které navrhujeme implementovat napříč všemi operačními programy.

2.2.1.2 Souhrnná doporučení z pohledu řídicích orgánů

1. Rozšíření vymezení podporovaných aktivit

Rozšíření vymezení podporovaných aktivit se týká zejména těch aktivit, které jsou směřovány do infrastrukturních projektů a do projektů dlouhodobě konkurenceschopných a s vysokou přidanou hodnotou. Vzhledem k finanční krizi se objevily nové podporované aktivity (blíže uvedeno u popisu k jednotlivým operačním programům) a prioritní cílové skupiny, které v dosavadních programech nebyly zohledněny vůbec či pouze okrajově.

2. Finanční oblast

Je nutné zvážit jakékoli cesty, které zjednoduší přístup oslabených menších soukromých podniků a obcí k finančním prostředkům. Jednou cestou je zjednodušení cash flow regionálních OP (příklad – ROP SV) s tím, že příjemcům budou platby poskytnuty přímo ŘO ROP. Podobné zjednodušení – de facto určitá forma průběžného financování – není na úrovni TOP tak jednoduše možné, protože TOP jsou v jiném právním kontextu (jiná verze rozpočtových pravidel etc.). Ale i zde by bylo vhodné zjednodušit financování projektů, čímž by se maximálně eliminovala potřeba významných úvěrových zdrojů pro cash flow projektů, a to zejména u veřejných subjektů.

Lze proto selektivně doporučit i zálohové platby, umožnit je u těch příjemců, kteří jsou nejvíce ohroženi finanční krizí (malé obce, neziskové organizace, další podobné) za

¹ V dokumentu „Národní strategický referenční rámec ČR 2007-2013“ se uvádí, že pro zajištění koordinace mezi operačními programy ve specifických sektorech jako jsou V&V, životní prostředí, doprava, urbánní problematika, místní rozvoj, organizuje koordinační orgán NSRR vedle pravidelných jednání Monitorovacího výboru NSRR rovněž jednání zaměřená na čtyři strategické cíle NSRR. Z tohoto důvodu byly pod RKV ustaveny následující koordinační výbory:

- Konkurenceschopná česká ekonomika,
- Otevřená, flexibilní a soudržná společnost,
- Atraktivní prostředí,
- Vyvážený rozvoj území.

předpokladu důkladné analýzy reálné proveditelnosti projektu, posouzení efektivity vynaložených prostředků a jeho následné udržitelnosti.

Je třeba vytvořit podmínky pro účinné a efektivní využívání finančních nástrojů (např. úvěry, záruky) k zajištění likvidity pro příjemce během projektu s jednoduchou a rychlou implementací ve formě krátkodobých úvěrů na cash flow (před refundací etapy projektu) či střednědobého úvěru na (spolu)financování projektu.

Realokaci v rámci prioritních os u příslušného operačního programu navrhujeme u těch oblastí podpory, které se potýkají s nedostatečnou absorpční kapacitou, a přitom u dalších prioritních os existuje překryv kvalitních projektů nad celkovou finanční alokací (např. některé prioritní osy OPPI, ROP, OPD, OPŽP).

3. Vyhlášení zvláštních výzev pro cílové skupiny nejvíce ohrožené finanční krizí

U oblastí podpory, které jsou relevantní pro znevýhodněné cílové skupiny (malé obce, MSP), doporučujeme vydat zvláštní výzvu určenou na zmírnění dopadů finanční krize s podporou výstavby a oprav místní veřejné infrastruktury s případným dopadem pro regionální stavební a další firmy.

Druhou možností je bonifikačně zvýhodnit ty žadatele, které patří do tzv. cílové skupiny nejvíce ohrožené finanční krizí.

Dále navrhujeme vyhlásit zvláštní výzvu v rámci ROPů a OP ŽP na realizaci infrastrukturních projektů pro ty obce, které byly postiženy povodněmi.

4. Zjednodušení administrativních procedur

Obecně se uvedené doporučení týká poskytnutí systémové metodické podpory při identifikaci projektových záměrů u tzv. problémových prioritních os a následně při zpracování projektové žádosti. Toto doporučení by mělo přispět ke zkvalitnění zpracování projektových žádostí a k urychlení schvalovacího procesu. U některých oblastí podpory je možné zpracovat typové projekty (např. projekty cílené do oblastí zasažených povodněmi).

U projektů, u nichž se uvažuje o kombinaci dotací společně s finančními nástroji, doporučujeme vytvořit společnou projektovou žádost, prostřednictvím které žadatel bude paralelně žádat o přiznání dotace i zvýhodněného úvěru na předfinancování či spolufinancování projektu.

5. Přehodnocení výčtu podporovaných regionů

U některých programů jsou dotace směřovány jen do tzv. podporovaných regionů. Výčet těchto regionů se soustředěnou podporou státu na roky 2007-2013 je vymezen v usnesení vlády č. 560/2006. Při vymezení těchto podporovaných regionů se vycházelo z posouzení situace na trhu práce dle níže uvedených kritérií:

- míra nezaměstnanosti, dlouhodobá nezaměstnanost a počet uchazečů na jedno volné pracovní místo (váha 0,4);
- daňové příjmy na 1 obyvatele (váha 0,15);
- počet podnikatelů na 1 000 obyvatel (váha 0,15);
- kupní síla obyvatel (váha 0,3).

Na základě dopadů finanční krize doporučujeme přehodnotit seznam podporovaných regionů a rozšířit seznam těchto okresů o ty, jež byly výrazně postiženy finanční krizí a splňují podmínky pro zařazení do skupiny podporovaných regionů.

Mimo výše uvedená doporučení navrhujeme v případě vysokého rizika nedostatečné absorpce na úrovni ČR vyhodnotit možnosti případného využití nástroje realokace včetně jeho reálného časového rámce.

2.2.2 Dílčí doporučení na úrovni cílů NSRR

2.2.2.1 Cíl NSRR: Konkurenceschopná česká ekonomika

OP Podnikání a inovace

Tabulka č. 6: Přehled vhodných oblastí podpory OPPI ke zmírnění dopadů finanční krize OPPI

Číslo oblasti podpory	Oblasti podpory	Podíl alokace na vyhlášené výzvy (%)	Podíl volných prostředků (%)	Příjemci*	Doporučení Deloitte k průřezovým oblastem
Prioritní osa 1 – Vznik firem					
1.1	Podpora začínajícím podnikatelům (Start)	N/A	N/A	2	Finanční záruky zjednodušení náležitosti projektových žádostí provázanost na VaVpl
1.2	Využití nových finančních nástrojů (Jeremie)	N/A	N/A	2	Finanční záruky zjednodušení náležitosti projektových žádostí
Prioritní osa 2 – Rozvoj firem					
2.1	Bankovní nástroje podpory MSP (Progres, Záruka)	76.90%	23.10%	2	Finanční záruky
2.2	Podpora nových výrobních technologií, ICT a vybraných strategických služeb (Rozvoj, ICT a strategické služby, ICT v podnicích)	72.80%	27.20%	2	Realokace Revize podporovaných okresů
Prioritní osa 3 – Efektivní energie					
3.1	Úspory energie a obnovitelné zdroje energie (Eko-energie)	48.30%	51.70%	2	zpracování typových projektových žádostí
Prioritní osa 4 – Inovace					
4.1	Zvyšování inovační výkonnosti podniků (Inovace)	66%	34.00%	2	zaměření podpory do průřezových oblastí bonifikační zvýhodnění projektů
4.2	Kapacity pro průmyslový výzkum a vývoj (Potenciál)	46.10%	53.90%	2	zaměření podpory do průřezových oblastí bonifikační zvýhodnění projektů
Prioritní osa 5 – Prostředí pro podnikání a inovace					
5.1	Platformy spolupráce (Prosperita, Spolupráce)	31.40%	68.60%	2	bonifikační zvýhodnění projektů realokace
5.2	Infrastruktura pro rozvoj lidských zdrojů (Školící střediska)	41.80%	58.20%	2	realokace
5.3	Infrastruktura pro podnikání (Nemovitosti)	47.80%	52.20%	2	kvantitativních ukazatelů u podporovaných aktivit
Prioritní osa 6 – Služby pro rozvoj podnikání					
6.2	Podpora marketingových služeb (Marketing)	21.70%	78.30%	2	zpracování typových projektových žádostí

* Příjemci: 1 - VS (veřejná správa), 2 - PO (podnikatelský subjekt), 3 - NNO (nestátní nezisková organizace), 4 - JS (jiný subjekt)

Zdroj: Deloitte, vstupní data převzata z Měsíční monitorovací zprávy z května 2009

Během krize stát může reagovat na pokles poptávky v ekonomice rozšířením možnosti úvěrovat podniky během krize (např. pomocí státních garancí na úvěry) a tím vstřebat část globálních rizik krize. Nicméně je třeba zvažovat dlouhodobý efekt takovýchto státních podpor. Podpora velkých nekonkurenceschopných podniků (tzv. „zombies“) na úkor malých, ale produktivních podniků není optimální dlouhodobá strategie, což dokládá japonské krize v 90. letech 20. století. Z tohoto důvodu doporučujeme výše uvedené nástroje k podpoře produktivních MSP (jak stávajících tak začínajících) jak v rámci OPPI, tak v kombinaci s OP VaVpl.

Finanční prostředky vyhrazené na finanční nástroje navrhujeme sdružit pod jednu oblast podpory (programy Start, Progres, Záruky) a co nejrychleji zahájit čerpání finančních prostředků ve formě zvýhodněných úvěrů či záruk. Použití záručních a úvěrových fondů zejména doporučujeme směřovat vůči těm žadatelům, kterým byla přiznána dotace v rámci některé z oblastí podpory OPPI.

V rámci prioritní osy 1 (vznik firem) **využit potenciální synergické efekty s oblastí podpory 3.1 (komercializace) v rámci OP VaVpl.** Pro lepší představu uvádíme konkrétní příklad, kdy výzkumný ústav dostane podporu na propagaci výrobku z oblasti podpory 3.1 v rámci OP VaVpl a následně si založí dceřinou společnost, do které převede „know-how“. Tato společnost poté zažádá o dotaci prioritní osy 1 (vznik firem) v rámci OPPI.

V oblasti inovací je třeba provázat projekty zaměřené na produktové či technologické inovace předkládané v rámci programu VaVPI v jejich implementační fázi na programy podporující inovace v rámci OPPI. Naplňovat tak synergie mezi oběma OP. Projekty přinášející výraznou produktovou inovaci (nové produkty, nové funkce produktů apod.) nebo zásadní technologickou inovaci vedou ke

zvýšení produktivity a konkurenceschopnosti firmy, ke zvýšení exportu apod. Této oblasti je nutné věnovat mimořádnou pozornost i z hlediska všestranné podpory budování kvalitní absorpční kapacity za využití jak prostředků TP OP PI tak PO TP. Dále je nutné zlepšovat podnikatelské prostředí, které je pro inovační podnikání významným stimulem.

U prioritních os vyznačujících se nižším objemem nasmlouvaných prostředků na konkrétní projekty (např. prioritní osy 5 a 6) doporučujeme zvážit možnost jejich **přelokování do těch oblastí podpory, jež se vyznačují překryvem kvalitních projektů nad celkovou alokací** (např. Rozvoj, ICT v podnicích).

V oblasti podpory 6.2 doporučujeme **vypsat novou výzvu se zaměřením na marketing MSP - podpora domácích výstav**. V současnosti jsou totiž podporovány pouze výstavy v zahraničí, čímž dochází k určité diskriminaci tuzemských podniků.

Pro zvýšení zájmu podnikatelů a zvýšení předpokladu úspěchu projektu pro přiznání dotace je třeba **zajistit systematickou metodickou podporu MSP s přípravou projektových žádostí**. Druhou z možností je zpracování typových projektových žádostí, zejména pro program Rozvoj, ICT v podnicích, Marketing. Pozornost při poskytnutí metodické podpory se musí zejména soustředit na oblast veřejné podpory, způsobilých výdajů, veřejných zakázek.

OP Výzkum a vývoj pro inovace

Tabulka č. 7: Přehled vhodných oblastí podpory VaVPI ke zmírnění dopadů finanční krize

Číslo oblastí podpory	Oblasti podpory	Podíl alokace na vyhlášené výzvy (%)	Podíl volných prostředků (%)	Příjemci*	Doporučení Deloitte k průstřovým oblastem
Prioritní osa 1 – Evropská centra excelence					
1.1	Evropská centra excelence	78.80%	21.20%	2, 4	urychlit implementaci organizačně a personálně posílit ŘO realokace na finanční nástroje
Prioritní osa 2 – Regionální VaV centra					
2.1	Regionální VaV centra	9.20%	91.80%	2, 4	urychlit implementaci organizačně a personálně posílit ŘO realokace na finanční nástroje
Prioritní osa 3 – Komerzializace a popularizace VaV					
3.1	Komerzializace výsledků výzkumných organizací a ochrana jejich duševního vlastnictví	N/A	N/A	2, 4	urychlit implementaci organizačně a personálně posílit ŘO realokace na finanční nástroje
3.2	Propagace a informovanost o výsledcích V a V	N/A	N/A	2, 4	urychlit implementaci organizačně a personálně posílit ŘO realokace na finanční nástroje
Prioritní osa 4 – Infrastruktura pro výuku na vysokých školách spojenou s výzkumem a s přímým dopadem na nárůst lidských zdrojů pro výzkumné a vývojové aktivity					
4.1	Infrastruktura pro výuku na vysokých školách spojenou s výzkumem	N/A	N/A	4	urychlit implementaci organizačně a personálně posílit ŘO

* Příjemci: 1 - VS (veřejná správa), 2 - PO (podnikatelský subjekt), 3 - NNO (nestátní nezisková organizace), 4 - JS (jiný subjekt)

Zdroj: Deloitte, vstupní data převzata z Měsíční monitorovací zprávy z května 2009

V případě OP VaVPI je z pohledu řídicího orgánu třeba **posílit dohled nad implementací projektů a zvážit strategii rozdělení prostředků OP v extrémně malém množství výzev**, které neumožní ŘO OP VaVPI reagovat na vývoj v letech 2007 – 13 v takto náročné oblasti intervence NSRR (je jádrem posílení dlouhodobé konkurenceschopnosti ČR). Pokud dojde k významným metodickým chybám v těchto několika výzvách, budou mít lavinovitý a obtížně napravitelný charakter. Ekonomický přínos lze spatřovat zejména v praktické aplikaci výzkumných výsledků, ne v pouze v podpoře VaV. Z krátkodobého hlediska je možné soustředit se na výzkum, který je dobře rozběhnutý, úspěšný a přináší výsledky a ten dále podpořit s cílem zvýšit množství výsledků či urychlit jejich přenos do praxe. Ve středně- a dlouhodobém horizontu by měly projekty OP VaVPI vytvořit základ pro rychlý růst konkurenceschopnosti ČR založený na inovacích v době po odeznění krize. Proto je důležité, aby se zajistilo, že opravdu budou podpořeny projekty reálně slibující generování dostatečného množství a kvality nových poznatků a současně jejich přenášení do praxe.

Otázkou ve vztahu k finanční krizi je také, zdali je dostatečně **zajištěno dlouhodobé řízení a financování vzniklých infrastruktur ze strany MŠMT a příjemců. Další prioritou této intervence je její funkční propojení s intervencemi OPPI, resp. zajistit jejich provázanost na reálné potřeby ekonomiky.**

Rovněž doporučujeme posílit struktury řízení NOK, které by tuto složitou materii mohly pomoci koordinovat za podpory důležitých relevantních subjektů, mezi něž patří RVVV, Rada pro obchod a export etc,

Mezi další obecná doporučení vztahující se ke všem prioritním osám patří:

- posílit kroky ŘO k zvýšení absorpční kapacity tj. komunikovat efektivně metodické kroky s VŠ a AV;
- významně zesílit kroky vedoucí k propojení veřejné podpory VaV a průmyslu;
- využít TP VaVPI k podpoře integrace intervence VaVPI, OPPI a OP VK a reformy VaV v ČR, což lze považovat za klíčový krok k posílení dlouhodobé konkurenceschopnosti ČR.

Kromě těchto obecných doporučení jsou navržena tato specifická doporučení k jednotlivým oblastem podpory:

- **oblast 1** - důraz na excelenci a dlouhodobý trend na propojení VaV, VŠ a průmyslu a služeb;
- **oblast podpory 2.1** - důraz na propojení VaV a průmyslu a služeb (doporučení k vzniku rady pro udržitelnost vzniklých struktur s významným podílem vedoucích inovačních podniků etc.);
- **oblast podpory 3.1 - posílení dlouhodobého výkonu VaV v ČR** prostřednictvím podpory a případně vzniku efektivních TT institucí, využití potenciálních synergických efektů s OPPI prioritní osa 1 (vznik firem);
- **oblast podpory 4.1** - úzce provázat s excelentním výzkumem a aplikovaným výzkumem, zrychlit systém financování;
- **oblast podpory 5.1** - vybudování infrastruktury VŠ, případně vytvořit transparentní cílové indikátory vybavenosti VS.

2.2.2.2 Cíl NSRR: Otevřená, flexibilní a soudržná společnost

OP Lidské zdroje a zaměstnanost

Tabulka č. 8: Přehled vhodných oblastí podpory OP LZZ ke zmírnění dopadů finanční krize

Číslo oblasti podpory	Oblasti podpory	Podíl alokace na vyhlášené výzvy (%)*	Podíl volných prostředků (%)	Příjemci**	Doporučení Deloitte k průřezovým oblastem
Prioritní osa 1 – Adaptabilita					
1.1	Zvýšení adaptability zaměstnanců a konkurenceschopnosti podniků	25.33%	74.67%	1, 2, 3	zaměření podpory do oblastí s přidanou hodnotou krytí části mzdových nákladů zpracování typových projektových žádostí
1.2	Zvýšení adaptability zaměstnanců a zaměstnavatelů restrukturalizovaných podniků	-	-	1, 2, 3	zaměření podpory do oblastí s přidanou hodnotou krytí části mzdových nákladů zpracování typových projektových žádostí
Prioritní osa 2 – Aktivní politika trhu práce					
2.1	Posílení aktivních politik zaměstnanosti	-	-	1, 3	zaměření podpory do oblastí s přidanou hodnotou krytí části mzdových nákladů zpracování typových projektových žádostí
2.2	Modernizace institucí a zavedení systému kvality služeb zaměstnanosti a jejich rozvoj	-	-		rozšíření vymezení podporovaných aktivit
Prioritní osa 3 – Sociální integrace a rovné příležitosti					
3.1	Podpora sociální integrace a sociálních služeb	16.30%	83.70%		rozšíření vymezení podporovaných aktivit
3.2	Podpora sociální integrace romských lokalit	40.80%	59.20%	1, 2, 3	rozšíření vymezení podporovaných aktivit
3.3	Integrace sociálně vyloučených skupin na trhu práce	-	-		bonifikační zvýhodnění projektů
3.4	Rovné příležitosti žen a mužů na trhu práce a sladění rodinného a pracovního života	-	-		bonifikační zvýhodnění projektů
Prioritní osa 4 – Veřejná správa a veřejné služby					
4.1	Posilování institucionální kapacity a efektivnosti veřejné správy	-	-		zpracování typových projektových žádostí
Prioritní osa 5 – Mezinárodní spolupráce					
5.1	Mezinárodní spolupráce	9.50%	90.50%		rozšíření vymezení podporovaných aktivit

* Data dostupná pouze za grantový projekt (GP).

** Příjemci: 1 - VS (veřejná správa), 2 - PO (podnikatelský subjekt), 3 - NNO (nestátní nezisková organizace), 4 - JS (jiný subjekt)

Zdroj: Deloitte, vstupní data převzata z Měsíční monitorovací zprávy z května 2009

Mezi hlavní aktivity u OP Lidské zdroje a zaměstnanost **ke zmírnění dopadů finanční krize patří udržet či zvýšit kvalitu pracovní síly a připravovat ji na dobu po odeznění krize**. Při cílení státních podpor na trhu práce během krize je důležitá analýza relevantních dat jak na sektorové tak na regionální úrovni. Jedná se o to, aby byly podporovány konkurenceschopné sektory (resp. zaměstnanost v perspektivních oborech) se zřetelem na specifika daného regionu, k čemuž je potřeba dostatečná datová základna. Jak je uvedeno v části 2.1.2. (Diferenciace regionálních dopadů), v současné době zveřejňovaná data nejsou dostatečná ke včasné identifikaci a hodnocení těchto oblastí. Z tohoto důvodu je třeba tuto datovou základnu rozšířit a dále nastavit mechanismy, které by umožňovaly i zpětnou vazbu od příjemců dotací, což by mělo přispět k vyšší efektivnosti vynaložených dotací.

Opatření na úrovni řídicího orgánu jsou následující:

- využití dostupných dat pro účely **posouzení udržitelnosti a efektivity vzdělávacích programů a rekvalifikačních kurzů** a tím de facto posílit efektivitu řízení OPLZZ;

- **odstranění klíčových bariér omezující pracovní mobilitu** - je třeba identifikovat veškeré překážky (právní, administrativní, přístup k informacím), které omezují pracovní mobilitu zaměstnanců;
- **aktivity v rámci oblasti podpory Mezinárodní spolupráce** doporučujeme soustředit na identifikaci best practice modelů o řešení dopadů finanční krize v jiných zemích EU a na vytvoření tematických sítí se zaměřením na pracovní mobilitu vybraných cílových skupin (např. absolventi, matky s malými dětmi, osoby, jež přešly o zaměstnání v důsledku finanční krize).

Projekty financované z ESF doporučujeme směřovat do následujících oblastí:

- Průběžná, neodkladná a rychlá reakce pomáhající lidem, kteří o práci právě přišli či brzy přijdou (tedy včetně práce s cílovými skupinami již před ztrátou zaměstnání).
- Podpora projektům, které pracovní místa vytvářejí či udržují formou **příspěvků na udržení pracovních míst** (např. pracovní místa vytvořená na dobu určitou či na částečný úvazek). Podmínkou k poskytnutí mzdových příspěvků by mělo být posouzení finančního zdraví společnosti, aby byla zvýšena jistota vynakládání finančních prostředků do firem, která stávající pracovní místa udrží v delším časovém horizontu.
- Při použití výše uvedené formy dotovaného zaměstnávání (ad předchozí odrážka) doporučujeme rovněž zorganizovat **rekvalifikačních kurzy** pro tyto zaměstnance s cílem zvýšit příležitosti pro získání trvalého pracovního uplatnění či nalezení jiného pracovního místa.
- V rámci oblasti podpory 2.1 doporučujeme se zaměřit na rekvalifikaci ohrožených pracovních míst na perspektivní pracovní místa jak uvnitř podniku, tak na trhu práce (např. současný nedostatek svářečů) s cílem využít domácích pracovních sil v nedostatkových profesích obsazených mnohdy zahraničními pracovníky.
- Vytvoření **podmínek posilujících pracovní mobilitu zaměstnanců**, neboť dosavadní zkušenosti naznačují, že finanční krizí jsou postiženy jen vybrané kraje či okresy, ale tito zaměstnanci by mohli nalézt pracovní uplatnění v jiném kraji (např. příspěvek na dopravu).

OP Praha-Adaptabilita

Tabulka č. 9: Přehled vhodných oblastí podpory OP-PA ke zmírnění dopadů finanční krize

Číslo oblasti podpory	Oblasti podpory	Podíl alokace na vyhlášené výzvy (%)	Podíl volných prostředků (%)	Příjemci*	Doporučení Deloitte k prorůstovým oblastem
Prioritní osa 1 – Podpora rozvoje znalostní ekonomiky					
1.1	Podpora rozvoje znalostní ekonomiky	52.10%	47.90%	1, 2, 3, 4	zaměření podpory do oblastí s přidanou hodnotou krytí části mzdových nákladů zpracování typových projektových žádostí
Prioritní osa 2 – Podpora vstupu na trh práce					
2.1	Podpora vstupu na trh práce	34.20%	65.80%	1, 2, 3	zaměření podpory do oblastí s přidanou hodnotou krytí části mzdových nákladů zpracování typových projektových žádostí
Prioritní osa 3 – Modernizace počítačného vzdělávání					
3.1	Modernizace počítačného vzdělávání	50.20%	49.80%	1, 2, 3	zaměření podpory do prorůstových oblastí

* Příjemci: 1 - VS (veřejná správa), 2 - PO (podnikatelský subjekt), 3 - NNO (nestátní nezisková organizace), 4 - JS (jiný subjekt)

Zdroj: Deloitte, vstupní data převzata z Měsíční monitorovací zprávy z května 2009

Zaměření aktivit je totožné jako u OP LZZ.

OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

Tabulka č. 10: Přehled vhodných oblastí podpory OP VK ke zmírnění dopadů finanční krize

Číslo oblasti podpory	Oblasti podpory	Podíl alokace na vyhlášené výzvy (%)	Podíl volných prostředků (%)	Příjemci*	Doporučení Deloitte k průřezovým oblastem
Prioritní osa 1 – Počáteční vzdělávání					
1.2	Rovné příležitosti dětí a žáků, včetně dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami	55.80%	44.20%	1, 2, 3, 4	zaměření podpory do oblastí s přidanou hodnotou krytí částí mzdových nákladů zpracování typových projektových žádostí
1.3	Další vzdělávání pracovníků škol a školských zařízení	43.30%	56.70%	1, 2, 3, 4	zaměření podpory do oblastí s přidanou hodnotou
Prioritní osa 2 – Terciární vzdělávání, výzkum a vývoj					
2.1	Vyšší odborné vzdělávání	4.20%	95.80%		zaměření podpory do oblastí s přidanou hodnotou
2.2	Vysokoškolské vzdělávání	17.40%	82.60%	4	zaměření podpory do oblastí s přidanou hodnotou
2.3	Lidské zdroje ve V&V	16.90%	83.10%	1, 4	zaměření podpory do oblastí s přidanou hodnotou
2.4	Partnerství a sítě	16%	84.00%	4	zaměření podpory do oblastí s přidanou hodnotou
Prioritní osa 3 – Další vzdělávání					
3.1	Individuální další vzdělávání	N/A	N/A	3, 4	zaměření podpory do oblastí s přidanou hodnotou
3.2	Podpora nabídky dalšího vzdělávání	68.70%	31.30%	1	zaměření podpory do oblastí s přidanou hodnotou

* Příjemci: 1 - VS (veřejná správa), 2 - PO (podnikatelský subjekt), 3 - NNO (nestátní nezisková organizace), 4 - JS (jiný subjekt)

Zdroj: Deloitte, vstupní data převzata z Měsíční monitorovací zprávy z května 2009

U uvedeného operačního programu doporučujeme aktivity ke zmírnění dopadů finanční krize orientovat na získání relevantních dat pro identifikaci vzdělávacích potřeb absolventů v reakci na poptávku na trhu práce, vyhodnocovat kvalitu vzdělávacích programů v rámci dalšího vzdělávání, zejména v reakci na poprávku na trhu práce.

Uvedená opatření by primárně měla směřovat ke zlepšení klíčových kompetencí absolventů pro zvýšení možností k získání pracovního uplatnění a k vytváření vzdělávací nabídky dle potřeb zaměstnavatelů.

2.2.2.3 Cíl NSRR: Atraktivní prostředí

OP Životní prostředí

Tabulka č. 11: Přehled vhodných oblastí podpory OP ŽP ke zmírnění dopadů finanční krize

Číslo oblasti podpory	Oblasti podpory	Podíl alokace na vyhlášené výzvy (%)	Podíl volných prostředků (%)	Příjemci*	Doporučení Deloitte k průřezovým oblastem
Prioritní osa 1 – Zlepšování vodohospodářské infrastruktury a snižování rizika povodní					
1.1	Snižení znečištění vod	N/A	N/A	1	bonifikační zvýhodnění projektů zpracování typových projektových žádostí
1.2	Zlepšení jakosti pitné vody	N/A	N/A	1	bonifikační zvýhodnění projektů zpracování typových projektových žádostí
1.3	Omezování rizika povodní	N/A	N/A	1	bonifikační zvýhodnění projektů zpracování typových projektových žádostí
Prioritní osa 2 – Zlepšování kvality ovzduší a snižování emisí					
2.1	Zlepšení kvality ovzduší	N/A	N/A	1, 2	
2.2	Omezování emisí	N/A	N/A	1, 2	
Prioritní osa 3 – Udržitelné využívání zdrojů energie					
3.1	Výstavba nových zařízení a rekonstrukce stávajících zařízení s cílem zvýšení využívání OZE pro výrobu tepla, elektřiny a kombinované výroby tepla a elektřiny	N/A	N/A	1	zaměření podpory do průřezových oblastí bonifikační zvýhodnění projektů zpracování typových projektových žádostí
3.2	Realizace úspor energie a využití odpadního tepla	N/A	N/A	1	zaměření podpory do průřezových oblastí bonifikační zvýhodnění projektů
Prioritní osa 4 – Zkvalitnění nakládání s odpady a odstraňování starých ekologických zátěží					
4.1	Zkvalitnění nakládání s odpady	N/A	N/A	1, 2	zaměření podpory do průřezových oblastí bonifikační zvýhodnění projektů zpracování typových projektových žádostí
4.2	Odstraňování starých ekologických zátěží	N/A	N/A	1, 2	zaměření podpory do průřezových oblastí bonifikační zvýhodnění projektů zpracování typových projektových žádostí
Prioritní osa 5 – Omezování průmyslového znečištění a snižování environmentálních rizik					
5.1	Omezování průmyslového znečištění	N/A	N/A		zaměření podpory do průřezových oblastí bonifikační zvýhodnění projektů

* Příjemci: 1 - VS (veřejná správa), 2 - PO (podnikatelský subjekt), 3 - NNO (nestátní nezisková organizace), 4 - JS (jiný subjekt)

Zdroj: Deloitte, vstupní data převzata z Měsíční monitorovací zprávy z května 2009

U projektů financovaných z OP Životní prostředí jsou prostředky z prioritní osy 1 „Zlepšení vodohospodářské infrastruktury a snižování rizika povodní“ směřovány na výstavbu a rekonstrukci čistíren odpadních vod v obcích nad 2000 obyvatel s cílem naplnit požadavky směrnice Rady č. 91/271/EHS. Do

této prioritní osy je alokováno 30% z celkové alokace OP ŽP. U této prioritní osy tedy nelze počítat se změnou podporovaných aktivit ani s přijetím jiných opatření ke zmírnění dopadů finanční krize. Velký objem prostředků je rovněž alokovan do prioritních os 2, 3 a 4 (cca 42% z celkové alokace OP ŽP). Je třeba maximálně zrychlit průběh čerpání a realizaci projektů včetně systémové metodické podpory příjemcům, neboť se jedná o oblasti generující nové pracovní příležitosti. Dále je potřebné věnovat významnou pozornost dlouhodobým dopadům realizace těchto investic na veřejné rozpočty případně analyzovat udržitelnost těchto projektů

Z prioritní osy 6 OP ŽP „Zlepšení stavu přírody a krajiny“ (s 12.2% z celkové alokace OP ŽP a s cca 75% volnými prostředky) doporučujeme zvážit v tuto chvíli finanční prostředky primárně směřovat do infrastrukturních projektů zaměřených na rekonstrukci infrastruktury po povodních.

OP Doprava

Tabulka č. 12: Přehled vhodných oblastí podpory OPD ke zmírnění dopadů finanční krize

Číslo oblasti podpory	Oblasti podpory	Podíl alokace na vyhlášené výzvy (%)	Podíl volných prostředků (%)	Příjemci*	Doporučení Deloitte k průřezovým oblastem
Prioritní osa 1 - Modernizace železniční sítě TEN-T					
1.1	Modernizace a rozvoj železniční sítě TEN-T, vč. železničních uzlů	N/A	N/A	1, 2, 3, 4	finanční záruky předfinancování / zálohové platby podpora příjemců při tvorbě projektů zmírnění kvantitativních ukazatelů u podporovaných aktivit zjednodušení náležitostí projektových žádostí urychlit jednání s EK
1.2	Zajištění interoperability na stávajících železničních tratích, zajištění souladu s TSI a rozvoj telematických systémů	N/A	N/A	1, 2, 3, 4	
Prioritní osa 2 - Výstavba a modernizace dálniční sítě TEN-T					
2.1	Modernizace a rozvoj dálnic a silnic sítě TEN-T	N/A	N/A	1, 2, 3, 4	finanční záruky předfinancování / zálohové platby podpora příjemců při tvorbě projektů zmírnění kvantitativních ukazatelů u podporovaných aktivit zjednodušení náležitostí projektových žádostí urychlit jednání s EK
2.2	Rozvoj inteligentních dopravních systémů v silniční dopravě a systémů ke zvýšení bezpečnosti a plynulosti silniční dopravy	N/A	N/A	1, 2, 3, 4	finanční záruky předfinancování / zálohové platby podpora příjemců při tvorbě projektů zmírnění kvantitativních ukazatelů u podporovaných aktivit zjednodušení náležitostí projektových žádostí urychlit jednání s EK
Prioritní osa 3 – Modernizace železniční sítě mimo síť TEN-T					
3.1	Modernizace a rozvoj železničních tratí mimo síť TEN-T	N/A	N/A	1, 2, 3, 4	finanční záruky předfinancování / zálohové platby podpora příjemců při tvorbě projektů zmírnění kvantitativních ukazatelů u podporovaných aktivit zjednodušení náležitostí projektových žádostí
Prioritní osa 4 – Modernizace silnic I. třídy mimo TEN-T					
4.1	Rekonstrukce a modernizace na silnicích I. třídy mimo TEN-T	N/A	N/A	1, 2, 3, 4	
Prioritní osa 5 – Modernizace a rozvoj pražského metra a systémů řízení silniční dopravy hl. m. Praze					
5.1	Rozvoj sítě metra v Praze	N/A	N/A	1, 2, 3, 4	Realokace v rámci prioritní osy
5.2	Zavádění systémů řízení a regulace silničního provozu v Praze	100%	0%	1, 2, 3, 4	Realokace v rámci prioritní osy
Prioritní osa 6 – Podpora multimodální nákladní přepravy a rozvoj vnitrozemské vodní dopravy					
6.1	Podpora multimodální nákladní přepravy, nákup dopravních prostředků a přepravních jednotek pro KD, modernizace překladišť KD	N/A	N/A	1, 2, 3, 4	finanční záruky předfinancování / zálohové platby podpora příjemců při tvorbě projektů zmírnění kvantitativních ukazatelů u podporovaných aktivit zjednodušení náležitostí projektových žádostí (použití shodných formulářů pro dotace i záruky)

* Příjemci: 1 - VS (veřejná správa), 2 - PO (podnikatelský subjekt), 3 - NNO (nestátní nezisková organizace), 4 - JS (jiný subjekt)

Zdroj: Deloitte, vstupní data převzata z Měsíční monitorovací zprávy z května 2009

U OP Doprava doporučujeme finanční prostředky směřovat do infrastrukturních projektů jako je např. výstavba rychlostních komunikací, čímž se usnadní, zrychlí a zlevní přístup na trhy v západní Evropě. Průřezový efekt výstavby rychlostních komunikací není v tom, že se v období 2007-13 postaví dílčí, ne zcela propojené úseky dálnic porůznu v celé ČR, ale že se přednostně vytvoří třeba jen jedno další, ale celistvé spojení na trhy v západní Evropě, případně že se podaří na dálniční síť napojit další rostoucí či potenciálně růstové oblasti.

Uvedený program vykazuje překryv projektů nad alokovaným objemem finančních prostředků v rámci operačního programu, ale vyznačuje se pomalým schvalováním projektových žádostí a na ně navazující

zahájení realizace projektů. Je třeba urychlit schválení projektů v pipeline EK (případně podpořit MD v eskalaci problému na úroveň vlády ČR), zrychlit a zjednodušit financování (např. přes limitky) a propočítat multiplikátory dopadů infrastrukturních projektů pro argumentaci k zajištění dostatečného objemu prostředků na spolufinancování. Z hlediska projektového řízení je třeba zajistit systémovou metodickou podporu klíčových příjemců podpory (ŘSD, SŽDC).

Obecně se v oblasti liniových infrastruktur jedná o jednoznačně protikrizová opatření, která mají potenciálně dobrou absorpční kapacitu. Jsou případným nejhodnějším kandidátem na získání prostředků z realokací.

2.2.2.4 Cíl NSRR: Vyvážený rozvoj území

Regionální operační programy

Tabulka č. 13: Přehled vhodných oblastí podpory ROPů ke zmírnění dopadů finanční krize

Číslo oblastí podpory	Oblasti podpory	Podíl alokace na vyhlášené výzvy (%)	Podíl volných prostředků (%)	Příjemci**	Doporučení Deloitte k průřezovým oblastem
Prioritní osa 1 – Dopravní infrastruktura					
1.1	Dopravní infrastruktura	60%	40%	1, 2, 3, 4	předfinancování / zálohové platby podpora příjemců při tvorbě projektů
Prioritní osa 2 – Rozvoj a obnova regionu					
2.1	Rozvoj a obnova regionu	60%	40%	1, 2, 3, 4	předfinancování / zálohové platby finanční záruky podpora příjemců při tvorbě projektů zjednodušení náležitostí projektových žádostí
Prioritní osa 2 – Cestovní ruch					
3.1	Cestovní ruch	50 - 60%	40 - 50%	1, 2, 3, 4	zpracování typových projektových žádostí podpora příjemců při tvorbě projektů zjednodušení náležitostí projektových žádostí předfinancování / zálohové platby

Poznámka: Údaje uvedené v tabulce jsou agregované za všechny Regionální operační programy (ROP). Uvedené prioritní osy jsou společné pro všechny ROPy, avšak v jednotlivých programech se jejich označení může lišit. Agregovaná data za všechny ROPy nejsou evidována, zejména s ohledem na odlišnosti v rámci jednotlivých prioritních os. Uvedené údaje jsou proto ilustrativní a jedná se o expertní odhady.

** Příjemci: 1 - VS (veřejná správa), 2 - PO (podnikatelský subjekt), 3 - NNO (nestátní nezisková organizace), 4 - JS (jiný subjekt)

Zdroj: Deloitte, vstupní data převzata z Měsíční monitorovací zprávy z května 2009

Na základě analýzy současného stavu čerpání mezi hlavní podporované oblasti patří zejména následující aktivity:

- podpora rekonstrukce silniční infrastruktury (II. a III. třídy);
- podpora projektů IPRM;
- podpora projektů režimu podpory veřejné dopravy;
- investice do výstavby vzdělávacích, sociálních, zdravotnických a předškolních zařízení (zejména u těchto zařízení je potřeba zvažovat účelnost, efektivnost pořízení, udržitelnost projektů a nároky na mandatorní výdaje veřejných rozpočtů).

U podpory investičních projektů je třeba průběžně vyhodnocovat jejich udržitelnost a také účelnost a efektivnost vynaložených prostředků.

Další oblastí, která je nyní zvažována u některých OP, je změna priorit pro investování v oblasti investic do regionálních letišť.

U již vyhlášených výzev, kdy doposud nebyly uzavřeny smluvní závazky s příjemci dotace, jsou nejvýznamnější:

- **Infrastruktura silniční sítě** - v této oblasti nehrozí vysoká rizika spojená s čerpáním prostředků. Primární oblastí zájmu ŘO bude zajištění kvalitních projektů, dodržení formálních a věcných požadavků na legislativu zejména v oblasti veřejných zakázek a územního plánování.
- **Investiční projekty v oblasti veřejné dopravy** - ohrožené oblasti tvoří přibližně 1,7 % alokace celého NSRR resp. 7,75 % alokace všech ROP (0,44 mld. EUR). Evropská komise schválila režim podpory veřejné dopravy de 10. 3. 2009.
- **IPRM** - prostředky na aktivity spojené s IPRM 2,4 % alokace celého NSRR (0,64 mld. EUR) resp. 13,6 % alokace všech ROP (0,64 mld. EUR). Jednotlivé řídicí orgány již uzavřely smlouvy o IPRM z konkrétními příjemci. V současné době je třeba soustředit maximální zájem na podporu tvorby projektů, urychlení administrace a zahájení samotné realizace projektů. Je zapotřebí vytipovat města v systému IPRM s největším dopadem krize a prioritně v těchto městech zrychlit realizace projektů.
- **Podpora absorpční kapacity** - u většiny ROPů jsou finanční rezervy ve vztahu k zasloužené závazků N+3 2007/2008 na tuto aktivitu. Vzhledem k tomu, že jde o technickou pomoc, nebude pravděpodobně zásadní problém s čerpáním.

- S dílčími problémy ve vztahu k plnění pravidla N+3 se v současnosti setkávají zejména následující podporované aktivity:
 - podpora podnikání (SM, SV);
 - cestovní ruch (SČ, SZ);
 - infrastruktura zejména:
 - letiště (MS, SV);
 - rekonstrukce silnic (JZ);
 - obnova obcí (SČ).

Integrovaný operační program

Tabulka č. 14: Přehled vhodných oblastí podpory IOP ke zmírnění dopadů finanční krize OPPI

Číslo oblasti podpory	Oblasti podpory	Podíl alokace na vyhlášené výzvy (%)	Podíl volných prostředků (%)	Příjemci*	Doporučení Deloitte k průřezovým oblastem
Prioritní osa 1 – Modernizace veřejné správy					
1.1	Rozvoj informační společnosti ve veřejné správě	43.40%	56.60%	1	zálohové platby
Prioritní osa 2 – Zavádění ICT ve veřejné správě					
2.1	Zavádění ICT v územní veřejné správě	38.80%	61.20%	1	předfinancování / zálohové platby
Prioritní osa 3 – Zvýšení kvality a dostupnosti veřejných služeb					
3.1	Služby v oblasti sociální integrace	15.40%	84.60%	1, 2, 3	podpora příjemců při tvorbě projektů zpracování typových projektových žádostí
3.2	Služby v oblasti veřejného zdraví	33.20%	66.80%	1, 3	
3.3	Služby v oblasti zaměstnanosti	N/A	N/A	1	zpracování typových projektových žádostí bonifikační zvýhodnění projektů
3.4	Služby v oblasti bezpečnosti, prevence a řešení rizik	29.70%	70.30%	1	předfinancování / zálohové platby podpora příjemců při tvorbě projektů zmírnění kvantitativních ukazatelů u podporovaných aktivit zjednodušení náležitostí projektových žádostí (použití shodných formulářů pro dotace i záruky) rozšíření vymezení podporovaných aktivit zpracování typových projektových žádostí
Prioritní osa 4 – Národní podpora cestovního ruchu					
4.1	Národní podpora rozvoje cestovního ruchu	52.80%	47.20%	1, 3	

* Příjemci: 1 - VS (veřejná správa), 2 - PO (podnikatelský subjekt), 3 - NNO (nestátní nezisková organizace), 4 - JS (jiný subjekt)

Zdroj: Deloitte, vstupní data převzata z Měsíční monitorovací zprávy z května 2009

U Integrovaného operačního programu je nejvýznamnější požadavek na **zesílení řídicí role MMR zásahem na úrovni vlády ve vztahu k efektivní koordinaci IOP a posílení funkčnosti implementační struktury na úrovni všech zapojených subjektů. Dále je nutná podpora příjemců při předkládání projektů a zrychlení celého procesu administrace.**

OP Technická pomoc

Tabulka č. 15: Přehled vhodných oblastí podpory OP TP ke zmírnění dopadů finanční krize OPPI

Číslo oblasti podpory	Oblasti podpory	Podíl alokace na vyhlášené výzvy (%)	Podíl volných prostředků (%)	Příjemci*	Doporučení Deloitte k průřezovým oblastem
Prioritní osa 1 – Podpora řízení a koordinace					
1.3	Řízení a koordinace HSS	46.6%**	53.40%		podpora příjemců při tvorbě projektů zpracování typových projektových žádostí rozšíření cílové skupiny rozšíření způsobilých výdajů pro daný OP
Prioritní osa 2 – Monitorování					
2.1	Komunikační a monitorovací systém	46.60%	53.40%		podpora příjemců při tvorbě projektů
Prioritní osa 3 – Administrativní a absorpční kapacita					
3.2	Podpora absorpční kapacity	46.60%	53.40%		
Prioritní osa 4 – Publicita					
4.1	Aktivity pro informování a publicitu	46.60%	53.40%		

* Příjemci: 1 - VS (veřejná správa), 2 - PO (podnikatelský subjekt), 3 - NNO (nestátní nezisková organizace), 4 - JS (jiný subjekt)

** Údaj pro celou prioritní osu 1.

Zdroj: Deloitte, vstupní data převzata z Měsíční monitorovací zprávy z května 2009

U OP Technická pomoc dosahuje objem volných prostředků částky cca 52% z celkové alokace 2007-2013, které doporučujeme využít zejména na realizaci systémových opatření podporujících:

- absorpční kapacitu;
- snížení počtu odmítnutých projektových žádostí v důsledku formálních a věcných nedostatků;
- eliminace možných korekcí při ex-post kontrolách.

Optimální řešení pro zmíněná doporučení je poskytnout asistenční podporu na centrální úrovni všem řídicím orgánům a dalším subjektům implementace. Tato podpora by měla směřovat do průřezových oblastí jako je např. veřejná podpora, veřejné zakázky, způsobilé výdaje aj.

Další důležitou oblastí pro využití finančních prostředků z OP Technická pomoc je ověření průběžného plnění strategických cílů na úrovni NSRR.

2.3 Vymezení vhodných oblastí podpory pro zmírnění dopadů finanční krize

Následující část zprávy se zabývá vymezením vhodných oblastí podpory pro zmírnění dopadů finanční krize. Tabulka č. 16 poskytuje základní přehled o stavu čerpání finančních prostředků na úrovni cílů NSRR a operačních programů, z níž lze dovodit dostupnost finančních zdrojů ke zmírnění dopadů finanční krize.

Tabulka č. 16: Aktuální stav čerpání finančních prostředků z fondů EU na úrovni cílů NSRR a operačních programů

Strategický cíl NSRR			Konkurenceschopná česká ekonomika		Otevřená, flexibilní a soudržná společnost			Atraktivní prostředí		Vyvážený rozvoj území			
	OP PI	OP VaVPI	OP LZZ	OP VK	OP PA	OP ŽP	OP D	ROP	OP PK	IOP	OP TP		
Celková alokace podpory 2007 - 2013	a	mil. CZK	95,774.8	65,192.3	57,848.5	57,574.4	3,412.3	154,831.8	181,788.5	146,682.7	7,396.6	49,819.2	7,801.1
Schválené projekty	b	mil. CZK % alokace	14,103.0 14.7%	0.0 0.0%	29,610.5 51.2%	11,714.3 20.3%	927.5 27.2%	3804.1* 2.5%	25075.5** 13.8%	40,229.0 27.4%	1,600.8 21.6%	2,787.1 5.6%	1,933.8 24.8%
Projekty ve schvalování	c	mil. CZK % alokace	15,939.0 16.6%	23,775.1 36.5%	3,762.8 6.5%	8,660.1 15.0%	296.9 8.7%	22,684.9 14.7%	112,820.5 62.1%	28,632.1 19.5%	4,654.0 62.9%	5,403.6 10.8%	148.1 1.9%
Projekty celkem	d	mil. CZK % alokace	30,042.0 31.4%	23,775.1 36.5%	33,373.3 57.7%	20,374.4 35.4%	1,224.4 35.9%	26,489.0 17.1%	137,896.0 75.9%	68,861.1 46.9%	6254.8*** 84.6%	8,190.7 16.4%	2,081.9 26.7%
Podíl alokace na vyhlášených výzvách	e	mil. CZK % alokace	45,588.8 79.2%	23,000.0 35.3%	49,076.6 84.8%	26,892.4 46.7%	1,520.0 44.5%	N/A N/A	173,570.3 95.5%	66,063.4 45.0%	4697.9*** 63.5%	22,844.4 45.9%	3,733.0 47.9%
Volné prostředky (a-b)	f	mil. CZK % alokace	81,671.8 85.3%	65,192.3 100.0%	28,238.0 48.8%	45,860.1 79.7%	2,484.8 72.8%	151,027.7 97.5%	156,713.0 86.2%	106,453.7 72.6%	5,795.8 78.4%	47,032.1 94.4%	5,867.3 75.2%
Volné prostředky (a-(b+c))	g	mil. CZK % alokace	65,732.8 68.6%	41,417.2 63.5%	24,475.2 42.3%	37,200.0 64.6%	2,187.9 64.1%	128,342.8 82.9%	43,892.5 24.1%	77,821.6 53.1%	1,141.8 15.4%	41,628.5 83.6%	5,719.2 73.3%
Volné prostředky (a-e)	h	mil. CZK % alokace	50,186.0 52.4%	42,192.3 64.7%	8,771.9 15.2%	30,682.0 53.3%	1,892.3 55.5%	N/A N/A	8,218.2 4.5%	80,619.3 55.0%	2,698.7 36.5%	26,974.8 54.1%	4,068.1 52.1%
Volné prostředky - cíle NSRR (a-e)	i	mil. CZK % alokace	92,378.3 57.4%		41,346.2 34.8%		8,218.2 4.5% (jen OPD)		114,360.9 54.0%				
Volné prostředky - NSRR (a-e)	j	mil. CZK % alokace					256,303.6 (bez OP ŽP) 38.1% (bez OP ŽP)						

Poznámka: Celková alokace podpory zahrnuje příspěvek EU i národní zdroje.

Měnový kurz: 1 EUR = 26,761 CZK (měsíční kurz převzatý z MSC2007)

* Zahrnutý pouze projekty s uzavřenou Smlouvou a Rozhodnutím o poskytnutí dotace (k 1.7.2009 byly evidovány schválené projekty v celkové částce 37 800 mil. Kč, zdroj www.opzp.cz)

** Schválený příspěvek EU za všechny projekty OPD je 85 248,4 mil. Kč (zdroj www.opd.cz, 7.7.2009)

***Data jsou čerpána z Měsíční monitorovací zprávy publikované MMR. U OP PK byla identifikována nekonzistence v publikovaných datech o projektech (již schválených a ve schvalování) a údaj o podílu alokace na vyhlášených výzvách.

Zdroj: Deloitte, vstupní data převzata z Měsíční monitorovací zprávy z května 2009

U cíle NSRR „Konkurenceschopná česká ekonomika“ patří ke klíčovým problémům nedostatečná absorpční kapacita a nízká míra systémové metodické podpory poskytovaná příjemcům, zejména u projektů s inovačním potenciálem majících vazbu na výzkum, vývoj a inovace. Pro případné zesílení dopadů tohoto programu OPPI je potřeba zvýšit komplexní podporu inovativním podnikům včetně vhodných synergií s investicemi a aktivitami OP VaVPI či OP VK. Jistě je zde také velmi limitující neochota bankovního sektoru, která rizikovější inovativní projekty nebude v současnosti pravděpodobně podporovat. Je potřebné rychle zvážit možnost vytvoření nástrojů finančního inženýrství (typu Jeremie) obsahující fondy rizikového kapitálu, případně mezaninové úvěry.

U programů soustředěných na podporu podnikání (jako je Rozvoj) doporučujeme v krátkém časovém horizontu zahájit nástroje Finančního inženýrství (typu Jeremie) a dalších bankovních produktů za účelem poskytnutí záruk či zvýhodněných úvěrů, a tím zpřístupnit programy OPPI širšímu počtu podnikatelských subjektů. Podnikatelské subjekty trpí nedostatkem finančních zdrojů na případné investice.

Pro cíl NSRR „Otevřená, flexibilní a soudržná společnost“ je charakteristické, že uvedené prostředky lze v relativně krátkém časovém horizontu alokovat na konkrétní projekty přispívající ke zmírnění dopadů finanční krize (v extrémním případě již v horizontu cca 2 – 3 měsíce), a tím podporovat vznik nových pracovních příležitostí (spolufinancování mzdových nákladů), zlepšovat vzdělanost zaměstnanců v odvětví s přidanou hodnotou a odstranění bariér komplikující pracovní mobilitu mezi okresy či kraji (např. částečné krytí nákladů za dopravu). V této oblasti vznikají regionálně nové skupiny nezaměstnaných s různými nároky na rekvalifikaci. Cílem nových intervencí z ESF (především OPLZZ) by nemělo být zakonzervování neefektivních pracovních míst, ale podpora pro konkurenceschopné menší podniky v době krize. K přesnému a efektivnímu řízení bude nutné pracovat s rychle dodanými regionálními daty.

U cíle NSRR „Atraktivní prostředí“ se velký počet projektů nachází ve schvalovacím režimu, jedná se zejména o velké projekty, které musí kromě řídicího orgánu schválit rovněž Evropská komise. Evropská komise má sice dle čl. 41 odst. 2 nařízení ES č. 1083/2006 lhůtu 3 měsíců na schválení těchto projektů, ale až od termínu dodání kompletní projektové žádosti. Realizaci projektů je sice možné zahájit před jejich

schválením Evropskou komisí, ale např. půjčka z EIB pro financování dopravní infrastruktury je vázána až na rozhodnutí Evropskou komisí, takže se stejně musí čekat na rozhodnutí EK. V oblasti OPD je potřeba urychlit schvalovací procesy EK a administraci projektů na úrovni příjemců typu ŘSD. Časové hledisko zde hraje významnou roli a pro pozitivní efekt investičních prostředků je potřeba problémy s EK eskalovat na úroveň vlády.

Pro cíl NSRR „Vytváření rovnováhy rozvoje území“ zbývá cca 50% volných finančních prostředků. U krajů postižených povodněmi doporučujeme finanční prostředky přelokovat do infrastrukturních projektů s cílem snížit škody způsobené povodněmi. Při výběru těchto projektů je nutné zvážit jejich udržitelnost, potřebnost ve vztahu k přínosu všem cílovým skupinám obyvatelstva a účelnost a efektivnost ve vztahu k poskytování veřejných služeb.

V tabulce č. 16 jsou z hlediska zmírnění dopadů finanční krize podstatné ty položky, jež vyčíslují objem volných finančních prostředků:

- volné prostředky, jež prozatím nebyly alokovány do žádné vyhlášené výzvy (řádek h);
- volné prostředky po odečtení podílu alokovaného na schválené projekty a na schvalované projekty (řádek g);
- volné prostředky po odečtení podílu alokovaného na schválené projekty (řádek f).

Právě tyto volné prostředky mohou být využity ke zmírnění dopadu finanční krize. **V současnosti jsou z celkové alokace 2007-2013 disponibilní finanční prostředky v částce 256 mld. Kč (38,1% bez OP Životní prostředí) napříč všemi cíli NSRR, z nichž největší objem prostředků je dostupný z cíle “Konkurenceschopná česká ekonomika” v objemu 92 mld. Kč (57, 4%) a z cíle “Vytváření rovnováhy rozvoje území” v objemu 114 mld. Kč (54%).**

Naopak, nejnižší podíl finančních prostředků je dostupný v rámci cíle NSRR “Atraktivní prostředí” (jedná se jen o dílčí údaj bez započtení prostředků za OP ŽP) a z cíle “Otevřená, flexibilní a soudržná společnost” s 34,8%.

Na úrovni operačních programů patří k těm, jež mají k dispozici největší objem volných finančních prostředků (tj. finanční prostředky, jež nebyly alokovány do žádné vyhlášené výzvy):

- OP Životní prostředí s 82,9% (u tohoto programu máme jen údaj o částce alokované na schválené projekty, nikoliv o částce alokované na vyhlášené výzvy nebo ty jsou vázány flexibilně na objemy přihlášených projektů),
- OP Výzkum a vývoj pro inovace s 64,7%;
- OP Praha Adaptabilita s 55,5%;
- Regionální operační program s 55,0%;
- Integrovaný operační program s 54,1%;
- OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost s 53,3%;
- OP Průmysl a podnikání s 52,4%.

Na druhou stranu mezi operační programy s největším objemem smluvně vázaných finančních prostředků patří:

- OP Lidské zdroje a zaměstnanost s 51,2%;
- Regionální operační programy s 27,4%;
- OP Praha Adaptabilita s 27,2% (u tohoto operačního programu je momentálně malý objem prostředků alokovaných na právě schvalované projekty, a proto tento operační program spadá do kategorie projektů s nejvyšším podílem smluvně vázaných finančních prostředků stejně jako s relativně vysokým podílem volných prostředků).

Z uvedených procentuálních podílů je ovšem jednoznačné, že minimálně 15% u OP LZZ a 55% u ROPů může být i přesto vynaloženo na zmírnění dopadů finanční krize.

Uvedená tabulka ukazuje na jednu zajímavou skutečnost, a to že při hodnocení stavu čerpání finančních prostředků z jednotlivých operačních programů nemůže být určujícím faktorem podíl alokace na vyhlášených výzvách, neboť u některých programů dosahuje podíl alokace na schvalované projekty vůči celkovému podílu alokovanému na vyhlášené výzvy vyššího než 50% podílu:

- Výzkumu a vývoje pro inovaci s cca 100%;
- OP Praha Konkurenceschopnost s cca 99%;
- OP Životní prostředí s cca 85%;
- OP Doprava s cca 65%.

U **OP Doprava a OP Životní prostředí** může tak vysoký podíl alokovaných prostředků na právě schvalované projekty souviset s časově náročným schvalovacím procesem velkých projektů na úrovni EK. U Výzkumu a vývoje pro inovaci je to spojeno s doposud krátkým obdobím od vyhlášení prvních kol výzev v rámci jednotlivých prioritních os.

3 Identifikace bariér implementace ohrožujících pružné čerpání finančních prostředků z fondů EU v operačních programech s identifikovaným vysokým rizikem

3.1 Vyhodnocení aktuálního stavu čerpání finančních prostředků z fondů EU v operačních programech s identifikovaným vysokým rizikem na úrovni oblastí podpory

Na základě podrobné analýzy současného stavu jednotlivých strategických cílů NSSR a jednotlivých OP a dále na základě objemu podílu alokace jednotlivých OP na celkové alokaci finančních prostředků pro období (2007 – 2013) jsme identifikovali níže uvedené OP, na které se soustředíme v dalších částech této zprávy.

- OPD
- OPŽP
- OPPI
- VaVpl
- IOP

Při selhání implementační struktury a kontrolních mechanismů u těchto operačních programů by bylo významně ohroženo čerpání finančních prostředků z fondů EU v kontextu celorepublikového významu.

Do analýzy jsme zahrnuli i regionální operační programy, i když je zřejmé, že z pohledu aktuálního stavu čerpání finančních prostředků z alokace 2007 jsou právě tyto regionální operační programy na velice dobré úrovni.

Níže uvedená tabulka popisuje aktuální stav čerpání finančních prostředků z alokace 2007 na úrovni oblastí podpory s důrazem na objem alokace 2007 vázaný na již konkrétní projekty (sloupec d a e) a objem volných prostředků, které prozatím nejsou alokovány na žádné projekty (sloupce j až o). Právě u těchto oblastí podpory by mělo dojít v krátkém časovém horizontu k uzavření smluv s příjemci nebo k vydání jiného právního aktu. V opačném případě nebude alokace vyčerpána a dojde tak ke snížení celkového objemu finančních prostředků přiznaných ČR z alokace (2007-2013).

Při vzájemném porovnání tabulek je zřejmé, že dostupnost informací o úrovni čerpání finančních prostředků za jednotlivé operační programy se významně liší, zejména u programů OPPI a OP ŽP nejsou k dispozici vstupní data k objektivnímu vyhodnocení aktuálního stavu čerpání finančních prostředků.

3.1.1 OP Doprava

Tabulka č. 17: Aktuální stav čerpání finančních prostředků z OP Doprava na úrovni jednotlivých oblastí podpory

Číslo oblasti podpory	Oblasti podpory	Podíl z alokace na OP	Alokace 2007*	Alokace 2007 + 2008	Schválené projekty		Projekty ve schvalovacím procesu		Alokace na vyhlášené výzvy		Volné prostředky		Volné prostředky		Volné prostředky	
		a	b	c	d	e = d/b	f	g = f/b	h	i = h/b	j = b-d	k = j/b	l = b-(d+f)	m = l/b	n = b-h	o = n/b
		(%)	mil. CZK	mil. CZK	mil. CZK	%	mil. CZK	%	mil. CZK	%	mil. CZK	%	mil. CZK	%	mil. CZK	%
Prioritní osa 1 - Modernizace železniční sítě TEN-T																
1.1	Modernizace a rozvoj železniční sítě TEN-T, vč. železničních uzlů	36,0	8 327,6	16 655,2	1 591,0	19,1	30 092,7	361,4	N/A**	-	6 736,6	80,9	0,0	-	-	-
1.2	Zajištění interoperability na stávajících železničních tratích, zajištění souladu s TSI a rozvoj telematických systémů	2,0	451,9	903,8	1 069,1	236,6	0,0	0,0	N/A**	-	0,0	-	0,0	-	-	-
Prioritní osa 2 - Výstavba a modernizace dálniční sítě TEN-T																
											0,0					
2.1	Modernizace a rozvoj dálnic a silnic sítě TEN-T	26,3	6 089,7	12 179,4	793,6	13,0	69 018,1	1 133,4	N/A**	-	5 296,1	87,0	0,0	-	-	-
2.2	Rozvoj inteligentních dopravních systémů v silniční dopravě a systémů ke zvýšení bezpečnosti a plynulosti silniční dopravy	1,5	354,5	708,9	0,0	0,0	0,0	0,0	-	-	354,5	100,0	354,5	100,0	-	-
Prioritní osa 3 – Modernizace železniční sítě mimo síť TEN-T																
3.1	Modernizace a rozvoj železničních tratí mimo síť TEN-T	6,8	1 577,5	3 154,9	1 796,9	113,9	1 115,1	70,7	N/A**	-	0,0	-	0,0	-	-	-
Prioritní osa 4 – Modernizace silnic I. třídy mimo TEN-T																
4.1	Rekonstrukce a modernizace na silnicích I. třídy mimo TEN-T	18,2	4 181,9	8 363,8	17 244,6	412,4	9 552,5	228,4	N/A**	-	0,0	-	0,0	-	-	-
Prioritní osa 5 – Modernizace a rozvoj pražského metra a systémů řízení silniční dopravy hl. m. Praze																
5.1	Rozvoj sítě metra v Praze	5,1	1 190,8	2 381,5	0,0	0,0	0,0	0,0	-	-	1 190,8	100,0	1 190,8	100,0	-	-
5.2	Zavádění systémů řízení a regulace silničního provozu v Praze	0,6	132,3	264,6	655,7	495,6	580,4	438,7	1 039,2	-	0,0	-	0,0	-	-	-
Prioritní osa 6 – Podpora multimodální nákladní přepravy a rozvoj vnitrozemské vodní dopravy																
6.1	Podpora multimodální nákladní přepravy, nákup dopravních prostředků a přepravních jednotek pro KD, modernizace překladišť KD	0,2	54,2	108,3	0,0	0,0	78,6	145,2	54,0	-	54,2	100,0	0,0	-	-	-
6.2	Rozvoj a modernizace vnitrozemských vodních cest sítě TEN-T a mimo TEN-T	1,6	367,4	734,8	791,5	215,4	2 348,6	639,2	N/A**	-	0,0	-	0,0	-	-	-
6.3	Podpora a modernizace říčních plavidel	0,2	53,7	107,3	0,0	0,0	34,5	64,3	98,7	-	53,7	100,0	19,2	35,7	-	-
Prioritní osa 7 – Technická pomoc																
7.1	Technická pomoc	1,4	328,6	657,2	1 133,0	344,8	0,0	0,0	2 581,2	-	0,0	-	0,0	-	-	-

* Alokace na rok 2007 byla odhadnuta na základě údajů uvedených v Měsíční monitorovací zprávě 05/2009.

** Alokace byla uvedena souhrnně pro více oblastí podpory, a to ve výši 169 797,4 mil. Kč.

Zdroj: Deloitte, vstupní data převzata z Měsíční monitorovací zprávy z května 2009

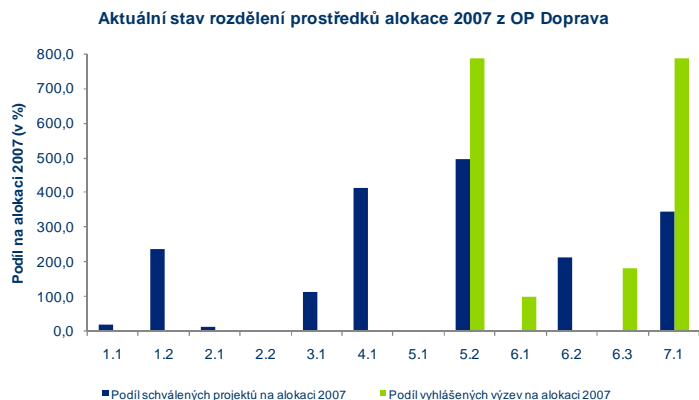
Níže uvedené grafy znázorňují stav čerpání finančních prostředků z alokace 2007 za jednotlivé oblasti podpory:

- objem finančních prostředků z alokace 2007 vázaný na konkrétní projekty (modrý sloupec)
- objem finančních prostředků z alokace 2007 určený na vyhlášené výzvy, tj. uzavřené výzvy a doposud probíhající výzvy (zelený sloupec)

V případě, že u některých oblastí podpory je překročena hranice 100%, znamená to, že na danou oblast podpory jsou již rozděleny finanční prostředky z dalších alokací rozdělených do let 2008 až 2013. Naopak, u oblastí podpory vykazující nulovou hodnotu nebyly prozatím finanční prostředky alokovány na žádné konkrétní projekty.

Z grafu u **OP Doprava** je patrné, že se u relativně velkého počtu oblastí podpory nachází projekty v procesu schvalování. Konkrétně se jedná o oblasti podpory 5.2 “Zavádění systému řízení a regulace silničního provozu v Praze”, rovněž u oblastí podpory 1.1 “Modernizace a rozvoj železniční sítě TEN-T, vč. železničních uzlů”, 2.1 “Modernizace a rozvoj dálnic a silnic sítě TEN-T”, 4.1 “Rekonstrukce a modernizace na silnicích I. třídy mimo TEN-T” a 6.2 “Rozvoj a modernizace vnitrozemských vodních cest sítě TEN-T a mimo TEN-T” (u těchto oblastí podpory to ale není zachyceno na obrázku č. 11, neboť chybí zdrojová data o objemu alokace na vyhlášené výzvy). Nízký objem prostředků vázaných na konkrétní projekty souvisí s komplikovaným a časově náročným procesem schvalování projektových žádostí na úrovni EK, a proto doporučujeme ze strany vlády iniciovat jednání s EK s cílem **urychlit schvalování projektů ze strany EK** a pro tento účel si stanovit pevný harmonogram schvalování projektů.

Obrázek č. 11: Aktuální stav rozdělení prostředků alokace 2007 z OP Doprava na úrovni jednotlivých oblastí podpory

Zdroj: Deloitte, vstupní data převzata z Měsíční monitorovací zprávy z května 2009

3.1.2 OP Životní prostředí

Tabulka č. 18: Aktuální stav čerpání finančních prostředků z OP Životní prostředí na úrovni jednotlivých oblastí podpory

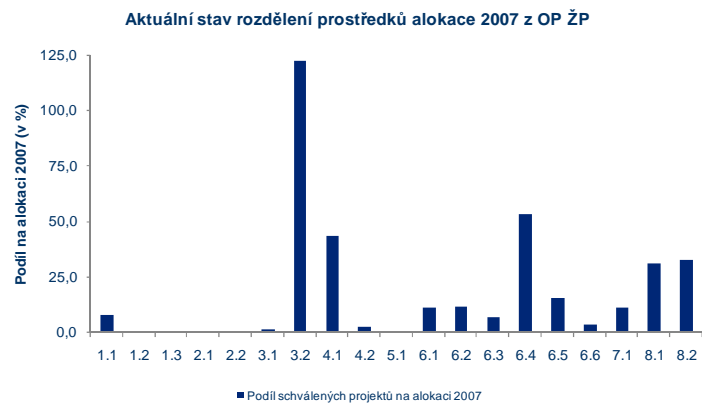
Číslo oblasti podpory	Oblasti podpory	Podíl z alokace na OP	Alokace 2007*	Alokace 2007 + 2008	Schválené projekty		Projekty ve schvalovacím procesu		Alokace na vyhlášené výzvy		Volné prostředky		Volné prostředky		Volné prostředky	
		a	b	c	d	e = d/b	f	g = f/b	h	i = h/b	j = b-d	k = j/b	l = b-(d+f)	m = l/b	n = b-h	o = n/b
		(%)	mil. CZK	mil. CZK	mil. CZK	%	mil. CZK	%	mil. CZK	%	mil. CZK	%	mil. CZK	%	mil. CZK	%
Prioritní osa 1 – Zlepšování vodohospodářské infrastruktury a snižování rizika povodní																
1.1	Snížení znečištění vod	30,3	5 963,3	11 926,5	485,1	8,1	19 753,9	331,3	N/A	-	5 478,2	91,9	0,0	-	N/A	N/A
1.2	Zlepšení jakosti pitné vody	8,1	1 606,0	3 211,9	0,0	0,0	719,9	44,8	N/A	-	1 606,0	100,0	886,1	55,2	N/A	N/A
1.3	Omezování rizika povodní	2,0	401,5	803,0	0,0	0,0	0,0	0,0	N/A	-	401,5	100,0	401,5	100,0	N/A	N/A
Prioritní osa 2 – Zlepšování kvality ovzduší a snižování emisí																
2.1	Zlepšení kvality ovzduší	7,1	1 396,6	2 793,2	8,0	0,6	348,2	24,9	N/A	-	1 388,6	99,4	1 040,4	74,5	N/A	N/A
2.2	Omezování emisí	5,8	1 145,3	2 290,5	4,7	0,4	706,8	61,7	N/A	-	1 140,6	99,6	433,8	37,9	N/A	N/A
Prioritní osa 3 – Udržitelné využívání zdrojů energie																
3.1	Výstavba nových zařízení a rekonstrukce stávajících zařízení s cílem zvýšení využívání OZE pro výrobu tepla, elektřiny a kombinované výroby tepla a elektřiny	7,4	1 453,4	2 906,7	20,2	1,4	0,0	0,0	N/A	-	1 433,2	98,6	1 433,2	98,6	N/A	N/A
3.2	Realizace úspor energie a využití odpadního tepla	6,3	1 244,1	2 488,2	1 521,3	122,3	0,0	0,0	N/A	-	0,0	-	0,0	-	N/A	N/A
Prioritní osa 4 – Zkvalitnění nakládání s odpady a odstraňování starých ekologických zátěží																
4.1	Zkvalitnění nakládání s odpady	10,6	2 085,4	4 170,7	911,5	43,7	38,2	1,8	N/A	-	1 173,9	56,3	1 135,7	54,5	N/A	N/A
4.2	Odstraňování starých ekologických zátěží	5,2	1 027,1	2 054,2	25,6	2,5	0,0	0,0	N/A	-	1 001,5	97,5	1 001,5	97,5	N/A	N/A
Prioritní osa 5 – Omezování průmyslového znečištění a snižování environmentálních rizik																
5.1	Omezování průmyslového znečištění	1,2	240,4	480,8	0,0	0,0	265,5	110,4	N/A	-	240,4	100,0	0,0	-	N/A	N/A
Prioritní osa 6 – Zlepšování stavu přírody a krajiny																
6.1	Implementace a ochrana území soustavy NATURA 2000	0,6	118,9	237,8	13,5	11,4	0,0	0,0	N/A	-	105,4	88,6	105,4	88,6	N/A	N/A
6.2	Podpora biodiverzity	2,3	451,8	903,5	52,0	11,5	21,8	4,8	N/A	-	399,8	88,5	378,0	83,7	N/A	N/A
6.3	Obnova krajinných struktur	1,6	309,1	618,2	21,6	7,0	0,4	0,1	N/A	-	287,5	93,0	287,1	92,9	N/A	N/A
6.4	Optimalizace vodního režimu krajiny	4,6	891,6	1 783,2	475,6	53,3	9,7	1,1	N/A	-	416,0	46,7	406,3	45,6	N/A	N/A
6.5	Podpora regenerace urbanizované krajiny	1,8	344,8	689,5	53,5	15,5	4,2	1,2	N/A	-	291,3	84,5	287,1	83,3	N/A	N/A
6.6	Prevence sesuvů a skalních řícení, monitorování geofaktorů a následků hornické činnosti a hodnocení neobnovitelných přírodních zdrojů včetně zdrojů podzemních vod	1,3	261,6	523,1	9,8	3,7	0,0	0,0	N/A	-	251,8	96,3	251,8	96,3	N/A	N/A
Prioritní osa 7 – Rozvoj infrastruktury pro environmentální vzdělávání, poradenství a osvětu																
7.1	Rozvoj infrastruktury pro realizaci environmentálních vzdělávacích programů, poskytování environmentálního poradenství a environmentálních informací	0,9	168,4	336,8	19,2	11,4	816,2	484,7	N/A	-	149,2	88,6	0,0	-	N/A	N/A
Prioritní osa 8 – Technická pomoc																
8.1	Technická pomoc při přípravě, realizaci, monitorování a kontrole operací OP Životní prostředí	1,9	378,9	757,7	118,2	31,2	0,0	0,0	N/A	-	260,7	68,8	260,7	68,8	N/A	N/A
8.2	Ostatní výdaje TP OP ŽP	1,0	195,2	390,3	64,3	32,9	0,0	0,0	N/A	-	130,9	67,1	130,9	67,1	N/A	N/A

* Alokace na rok 2007 byla odhadnuta na základě údajů uvedených v Měsíční monitorovací zprávě 05/2009.

Zdroj: Deloitte, vstupní data převzata z Měsíční monitorovací zprávy z května 2009

U **OP Životní prostředí** nejsou k dispozici data o alokovaných prostředcích na vyhlášené výzvy, a proto níže uvedený graf znázorňuje jen aktuální stav rozdělení finančních prostředků na schválené projekty. Z uvedeného grafu je patrné, že je třeba posílit stav absorpční kapacity zejména u oblastí podpory 1.3 „Omezování rizika povodní“, 3.1. „Výstavba nových zařízení a rekonstrukce stávajících zařízení s cílem zvýšení využívání OZE pro výrobu tepla, elektřiny a kombinované výroby tepla a elektřiny“, a dále u prioritní osy 2 „Zlepšování kvality ovzduší a snižování emisí“, prioritní osy 4 „Zkvalitnění nakládání s odpady a odstraňování starých ekologických zátěží“ a prioritní osy 6 „Zlepšování stavu přírody a krajiny“. Realizace projektů v rámci prioritních os 1 a 3 má jednoznačný protikrizový dopad, a proto je nutné zrychlit jejich realizaci.

Obrázek č. 12: Aktuální stav rozdělení prostředků alokace 2007 z OP Životní prostředí na úrovni jednotlivých oblastí podpory

Zdroj: Deloitte, vstupní data převzata z Měsíční monitorovací zprávy z května 2009

3.1.3 OP Podnikání a inovace

Tabulka č. 19: Aktuální stav čerpání finančních prostředků z OP Podnikání a inovace na úrovni jednotlivých oblastí podpory

Číslo oblasti podpory	Oblasti podpory	Podíl z alokace na OP	Alokace 2007	Alokace 2007 + 2008	Schválené projekty		Projekty ve schvalovacím procesu		Alokace na vyhlášené výzvy		Volné prostředky		Volné prostředky		Volné prostředky	
		a	b	c	d	e = d/b	f	g = f/b	h	i = h/b	j = b-d	k = j/b	l = b-(d+f)	m = l/b	n = b-h	o = n/b
		(%)	mil. CZK	mil. CZK	mil. CZK	%	mil. CZK	%	mil. CZK	%	mil. CZK	%	mil. CZK	%	mil. CZK	%
Prioritní osa 1 – Vznik firem																
1.1	Podpora začínajícím podnikatelům (Start)	0,6	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	102,0	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
1.2	Využití nových finančních nástrojů (Jeremie)	2,0	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	-	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	
Prioritní osa 2 – Rozvoj firem																
2.1	Bankovní nástroje podpory MSP (Progres, Záruka)	7,6	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	5 600,0	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	
2.2	Podpora nových výrobních technologií, ICT a vybraných strategických služeb (Rozvoj, ICT a strategické služby, ICT v podnicích)	14,2	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	9 900,0	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	
Prioritní osa 3 – Efektivní energie																
3.1	Úspory energie a obnovitelné zdroje energie (Eko-energie)	8,0	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	3 700,0	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	
Prioritní osa 4 – Inovace																
4.1	Zvyšování inovační výkonnosti podniků (Inovace)	14,0	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	8 849,9	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	
4.2	Kapacity pro průmyslový výzkum a vývoj (Potenciál)	8,4	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	3 686,9	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	
Prioritní osa 5 – Prostředí pro podnikání a inovace																
5.1	Platformy spolupráce (Prosperita, Spolupráce)	17,3	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	5 200,0	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	
5.2	Infrastruktura pro rozvoj lidských zdrojů (Školící střediska)	5,0	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	2 000,0	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	
5.3	Infrastruktura pro podnikání (Nemovitosti)	13,1	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	6 000,0	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	
Prioritní osa 6 – Služby pro rozvoj podnikání																
6.1	Podpora poradenských služeb (Poradenství)	4,5	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	50,0	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	
6.2	Podpora marketingových služeb (Marketing)	2,4	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	500,0	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	
Prioritní osa 7 – Technická pomoc																
7.1	TP při řízení a implementaci OP PI	2,9	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	

Zdroj: Deloitte, vstupní data převzata z Měsíční monitorovací zprávy z května 2009

U tohoto operačního programu nebylo možné graf zpracovat vzhledem k chybějícím zdrojovým datům.

3.1.4 OP Výzkum a vývoj pro inovace

Tabulka č. 20: Aktuální stav čerpání finančních prostředků z OP Výzkum a vývoj pro inovace na úrovni jednotlivých oblastí podpory

Číslo oblasti podpory	Oblasti podpory	Podíl z alokace na OP	Alokace 2007*	Alokace 2007 + 2008	Schválené projekty		Projekty ve schvalovacím procesu		Alokace na vyhlášené výzvy		Volné prostředky		Volné prostředky		Volné prostředky	
		a	b	c	d	e = d/b	f	g = f/b	h	i = h/b	j = b-d	k = j/b	l = b-(d+f)	m = l/b	n = b-h	o = n/b
		(%)	mil. CZK	mil. CZK	mil. CZK	%	mil. CZK	%	mil. CZK	%	mil. CZK	%	mil. CZK	%	mil. CZK	%
Prioritní osa 1 – Evropská centra excelence																
1.1	Evropská centra excelence	33,1	2 743,2	5 486,4	0,0	0,0	0,0	0,0	17 000,0	619,7	2 743,2	100,0	2 743,2	100,0	-	-
Prioritní osa 2 – Regionální VaV centra																
2.1	Regionální VaV centra	33,1	2 743,2	5 486,4	0,0	0,0	23 775,1	866,7	6 000,0	218,7	2 743,2	100,0	0,0	-	-	-
Prioritní osa 3 – Komericializace a popularizace VaV																
3.1	Komericializace výsledků výzkumných organizací a ochrana jejich duševního vlastnictví	4,7	388,0	775,9	0,0	0,0	0,0	0,0	-	-	388,0	100,0	388,0	100,0	-	-
3.2	Propagace a informovanost o výsledcích V a V	5,6	465,7	931,3	0,0	0,0	0,0	0,0	-	-	465,7	100,0	465,7	100,0	-	-
Prioritní osa 4 – Infrastruktura pro výuku na vysokých školách spojenou s výzkumem a s přímým dopadem na nárůst lidských zdrojů pro výzkumné a vývojové aktivity																
4.1	Infrastruktura pro výuku na vysokých školách spojenou s výzkumem	20,0	1 657,5	3 315,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-	-	1 657,5	100,0	1 657,5	100,0	-	-
Prioritní osa 5 – Technická pomoc																
5.1	Administrace OP VaVpl	3,0	252,4	504,7	0,0	0,0	0,0	0,0	-	-	252,4	100,0	252,4	100,0	-	-
5.2	Informovanost a publicita OP VaVpl	0,1	8,7	17,4	0,0	0,0	0,0	0,0	-	-	8,7	100,0	8,7	100,0	-	-
5.3	Absorpční kapacita OP VaVpl	0,3	29,0	58,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-	-	29,0	100,0	29,0	100,0	-	-

* Alokace na rok 2007 byla odhadnuta na základě údajů uvedených v Měsíční monitorovací zprávě 05/2009.

Zdroj: Deloitte, vstupní data převzata z Měsíční monitorovací zprávy z května 2009

Z níže uvedeného grafu je patrné, že u OP VaVpl prozatím nejsou vázány finanční prostředky z alokace 2007 na konkrétní projekty. Výzvy byly prozatím vyhlášeny u dvou oblastí podpory, a to oblastí podpory 1.1 “Evropská centra excellence” a 2.1 “Regionální VaV centra”. U ostatních oblastí podpory lze doporučit co nejdříve vyhlásit výzvy pro předkládání projektů. Je nutné předložit závazný plán čerpání který je klíčem k úspěchu programu z hlediska čerpání finančních prostředků z alokace 2007.

Obrazek č. 13: Aktuální stav rozdělení prostředků alokace 2007 z OP Výzkum a vývoj pro inovace na úrovni jednotlivých oblastí podpory

Zdroj: Deloitte, vstupní data převzata z Měsíční monitorovací zprávy z května 2009

3.1.5 Regionální operační programy

Tabulka č. 21: Aktuální stav čerpání finančních prostředků z Regionálních OP (souhrnná tabulka za všechny ROPy)

Číslo oblasti podpory	Oblasti podpory	Podíl z alokace na OP	Alokace 2007*	Alokace 2007 + 2008	Schválené projekty		Projekty ve schvalovacím procesu		Alokace na vyhlášené výzvy		Volné prostředky		Volné prostředky		Volné prostředky	
		a	b	c	d	e = d/b	f	g = f/b	h	i = h/b	j = b-d	k = j/b	l = b-(d+f)	m = l/b	n = b-h	o = n/b
		(%)	mil. CZK	mil. CZK	mil. CZK	%	mil. CZK	%	mil. CZK	%	mil. CZK	%	mil. CZK	%	mil. CZK	%
Prioritní osa 1 – Dopravní infrastruktura																
1.1	Dopravní infrastruktura	42,0	7 580,7	15 161,3	14 419,4	190,2	6 070,1	80,1	30 237,4	398,9	0,0	-	0,0	-	0,0	-
Prioritní osa 2 – Rozvoj a obnova regionu																
2.1	Rozvoj a obnova regionu	37,0	6 956,5	13 913,0	15 612,2	224,4	18 393,7	264,4	33 243,7	477,9	0,0	-	0,0	-	0,0	-
Prioritní osa 2 – Cestovní ruch																
3.1	Cestovní ruch	18,0	3 323,2	6 646,3	8 036,4	241,8	3 850,3	115,9	12 969,3	390,3	0,0	-	0,0	-	0,0	-

* Alokace na rok 2007 byla odhadnuta na základě údajů uvedených v Měsíční monitorovací zprávě 05/2009.

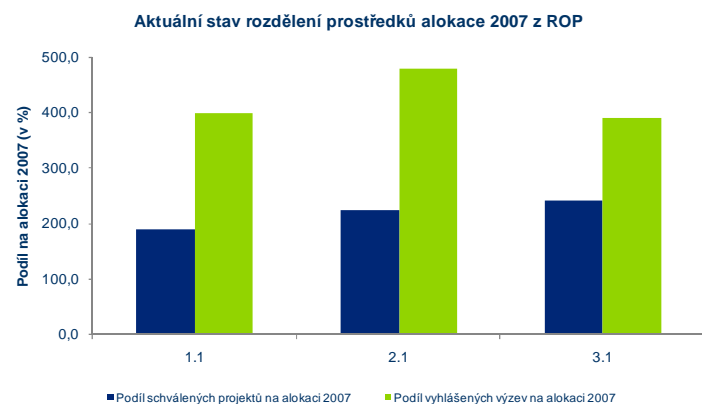
Poznámky:

Souhrnné údaje byly odhadnuty na základě informací publikovaných v Měsíční monitorovací zprávě 05/2009 pro jednotlivé ROPy.

Zdroj: Deloitte, vstupní data převzata z Měsíční monitorovací zprávy z května 2009

Z níže uvedeného grafu je zřejmé, že alokace 2007 je rozdělena na již konkrétní projekty, a proto by při dodržení plánovaného harmonogramu u projektů financovaných z ROPů nemělo dojít k ohrožení alokace 2007.

Obrázek č. 14: Aktuální stav rozdělení prostředků alokace 2007 z Regionálních OP (souhrnný graf za všechny ROPy)

Zdroj: Deloitte, vstupní data převzata z Měsíční monitorovací zprávy z května 2009

3.1.6 Integrovaný operační program

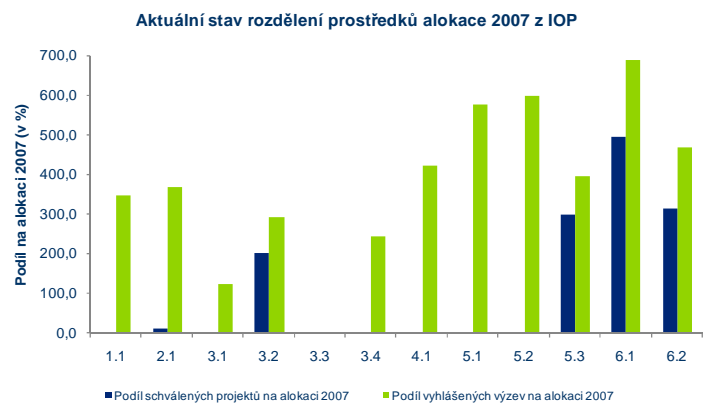
Tabulka č. 22: Aktuální stav čerpání finančních prostředků z Integrovaného operačního programu na úrovni jednotlivých oblastí podpory

Číslo oblasti podpory	Oblasti podpory	Podíl z alokace na OP	Alokace 2007	Alokace 2007 + 2008	Schválené projekty		Projekty ve schvalovacím procesu		Alokace na vyhlášené výzvy		Volné prostředky		Volné prostředky		Volné prostředky	
		a	b	c	d	e = d/b	f	g = f/b	h	i = h/b	j = b-d	k = j/b	l = b-(d+f)	m = l/b	n = b-h	o = n/b
		(%)	mil. CZK	mil. CZK	mil. CZK	%	mil. CZK	%	mil. CZK	%	mil. CZK	%	mil. CZK	%	mil. CZK	%
Prioritní osa 1 – Modernizace veřejné správy																
1.1	Rozvoj informační společnosti ve veřejné správě	21,2	1 314,5	2 690,7	0,0	0,0	3 340,3	254,1	4 574,1	348,0	1 314,5	100,0	0,0	-	0,0	-
Prioritní osa 2 – Zavádění ICT ve veřejné správě																
2.1	Zavádění ICT v územní veřejné správě	10,8	567,2	1 367,4	62,2	11,0	408,0	71,9	2 089,4	368,4	505,0	89,0	97,0	17,1	0,0	-
Prioritní osa 3 – Zvýšení kvality a dostupnosti veřejných služeb																
3.1	Služby v oblasti sociální integrace	5,0	309,4	634,0	0,0	0,0	0,0	0,0	383,9	124,1	309,4	100,0	309,4	100,0	0,0	-
3.2	Služby v oblasti veřejného zdraví	15,7	886,6	1 989,0	1 780,4	200,8	0,0	0,0	2 600,0	293,2	0,0	-	0,0	-	0,0	-
3.3	Služby v oblasti zaměstnanosti	2,9	179,0	372,9	0,0	0,0	0,0	0,0	-	-	179,0	100,0	179,0	100,0	-	-
3.4	Služby v oblasti bezpečnosti, prevence a řešení rizik	10,8	658,1	1 367,4	0,0	0,0	123,3	18,7	1 600,0	243,1	658,1	100,0	534,8	81,3	0,0	-
Prioritní osa 4 – Národní podpora cestovního ruchu																
4.1	Národní podpora rozvoje cestovního ruchu	4,1	256,3	524,7	0,0	0,0	279,5	109,0	1 083,9	422,9	256,3	100,0	0,0	-	0,0	-
Prioritní osa 5 – Národní podpora územního rozvoje																
5.1	Národní podpora využití potenciálu kulturního dědictví	13,4	831,1	1 703,1	0,0	0,0	1 238,5	149,0	4 800,0	577,5	831,1	100,0	0,0	-	0,0	-
5.2	Zlepšení prostředí v problémových sídlištích	12,2	688,3	1 372,6	0,0	0,0	0,0	0,0	4 111,8	597,4	688,3	100,0	688,3	100,0	0,0	-
5.3	Modernizace a rozvoj systémů tvorby územních politik	1,0	56,5	293,2	168,2	297,7	14,0	24,8	223,3	395,3	0,0	-	0,0	-	0,0	-
Prioritní osa 6 – Technická pomoc																
6.1	Aktivity spojené s řízením IOP	1,7	118,4	221,8	585,3	494,2	0,0	0,0	816,0	689,0	0,0	-	0,0	-	0,0	-
6.2	Ostatní náklady technické pomoci IOP	1,1	61,0	145,8	191,1	313,2	0,0	0,0	286,2	469,1	0,0	-	0,0	-	0,0	-

Zdroj: Deloitte, vstupní data převzata z Měsíční monitorovací zprávy z května 2009

Z níže uvedeného grafu je zřejmé, že objem finančních prostředků alokovaných na vyhlášené výzvy výrazně překračuje alokaci 2007 s výjimkou oblasti podpory 3.3. U tohoto operačního programu je ovšem vykázán nízký objem finančních prostředků z alokace 2007 vázaných na konkrétní projekty s výjimkou oblasti podpory 3.2 „Služby v oblasti veřejného zdraví“ a oblasti podpory 5.3 „Modernizace a rozvoj systémů tvorby územních politik“. Z tohoto důvodu lze doporučit co nejdříve vyhlásit výzvy u těch oblastí podpory, které jsou podbarveny červenou barvou a nejsou u nich evidovány ani žádné projekty v procesu schvalování, tj. oblast podpory 3.1 „Služby v oblasti sociální integrace“, oblast podpory 3.3. „Služby v oblasti zaměstnanosti“, oblast podpory 3.4 „Služby v oblasti bezpečnosti, prevence a řešení rizik“. U ostatních oblastí podpory doporučujeme urychlit proces schvalování projektů. V této souvislosti je nutné předložit závazný detailní plán čerpání podložený informacemi o stavu příprav jednotlivých projektů na úrovni oblastí podpory, respektive vyžádat si uvedené informace od zprostředkujících subjektů zodpovědných za danou oblast intervence.

Obrazek č. 15: Aktuální stav rozdělení prostředků alokace 2007 z Integrovaného operačního programu na úrovni jednotlivých oblastí podpory

Zdroj: Deloitte, vstupní data převzata z Měsíční monitorovací zprávy z května 2009

3.2 Zmapování absorpční kapacity na úrovni aktivit

Záměrem této aktivity je zmapovat stav realizace tzv. významných projektů. Vzhledem ke skutečnosti, že nejsou k dispozici veškerá vstupní data pro zmapování stavu realizace těchto projektů, přikládáme v souladu s nabídkou v příloze č. 2 zdrojové tabulky, které by měly sloužit k vyhodnocení stávajícího stavu významných projektů² a následně k průběžnému sledování stavu realizace významných projektů (jako ukázkou při zpracování těchto tabulek jsme použili Integrovaný operační program).

Při mapování těchto významných projektů je zejména pozornost soustředěna na následující oblasti:

- **všeobecné informace:**
 - číslo prioritní osy
 - číslo oblasti podpory
 - číslo podporované aktivity, je-li relevantní
 - název projektu
- **finanční údaje:**
 - objem požadované alokace
 - počet etap projektu
 - objem alokace v jednotlivých etapách projektu
- **časový rámec:**
 - celková doba realizace projektu
 - doba realizace jednotlivých etap projektu
 - předpokládaný počet měsíců před předložením první žádosti o platbu (jedná se o klíčový milník, neboť finanční prostředky z alokace 2007 lze čerpat jen tehdy, pokud žádost o platbu bude podána nejpozději na počátku III. čtvrtletí 2010)
 - porovnání plánovaného a reálného stavu předkládání žádosti o platbu včetně zmapování stavu administrace na úrovni zprostředkujícího subjektu, řídicího orgánu až po stádium proplacení žádosti o platbu příjemci
- **aktuální stav realizace projektu:** (při vyplňování tabulky se uvede aktuální stav realizace projektu, který se bude v průběhu času měnit)
 - vypracování studie proveditelnosti a CBA k projektové žádosti
 - získání stanoviska od ostatních subjektů veřejné správy
 - vypracování projektové žádosti v aplikaci Benefit
 - podání projektové žádosti
 - proces schvalování projektové žádosti ZS
 - proces schvalování projektové žádosti v aplikaci Benefit
 - realizace výběrového řízení na dodavatele
 - ukončení etapy projektu
 - úhrada faktury dodavateli
 - předložení žádosti o platbu
 - úhrada žádosti o platbu
 - příjem platby na účet

Přiložené tabulky doporučujeme z pozice NOK použít jako podklad, který bude rozeslán na řídicí orgány či zprostředkující subjekty s cílem získat informace o aktuálním stavu příprav či realizace konkrétních projektů. Dále doporučujeme sledovat stav jejich realizace na měsíční bázi s důrazem na časový harmonogram a stav čerpání finančních prostředků. V případě, že řídicí orgán či zprostředkující subjekt nebude mít k dispozici požadované informace, doporučujeme kontaktovat přímo příjemce. Jedná se totiž o opatření, jak efektivně předcházet riziku nevyčerpání alokace 2007 přislíbené z fondů EU pro Českou republiku.

² Za významné projekty jsou považovány ty, které splňují níže uvedená kritéria:

- **objem finančních prostředků** (EU + národní veřejné zdroje určené na spolufinancování) na konkrétní projekt dosahuje **min. hodnoty 10%** z celkové alokace roku 2007 určenou na danou oblast podpory;
- **termín ukončení alespoň I. etapy projektu dle harmonogramu projektu na začátku III. čtvrtletí roku 2010.**

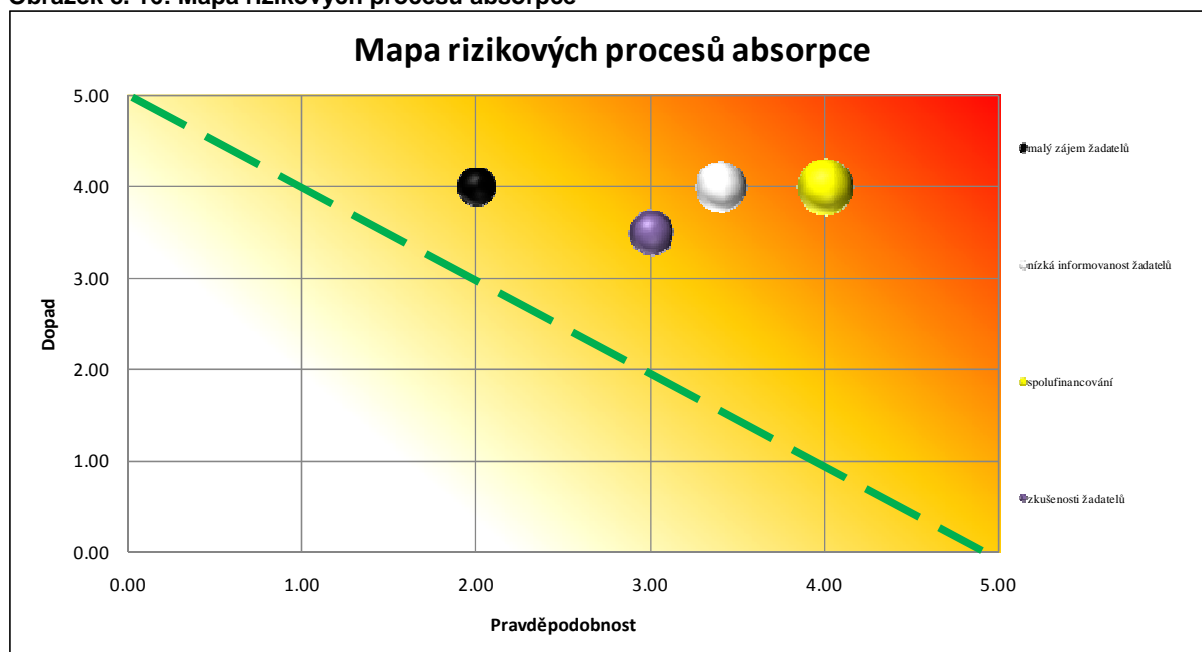
3.3 Identifikace těch oblastí podpory resp. podoblastí, u nichž existuje významná pochybnost o nevyčerpání alokace roku 2007 na konkrétní projekty

Identifikované rizikové oblasti podpory jsou barevně označeny přímo v tabulkách v kapitole 3.1. U těch oblastí podpory, kde objem alokace 2007 na schválené projekty dosahuje nižší hodnoty než 20%, je buňka s názvem oblasti podpory označena zeleně. U těch oblastí podpory, u nichž zatím není alokace 2007 přiznána na žádný schválený projekt, buňka s názvem oblasti podpory je označena červeně.

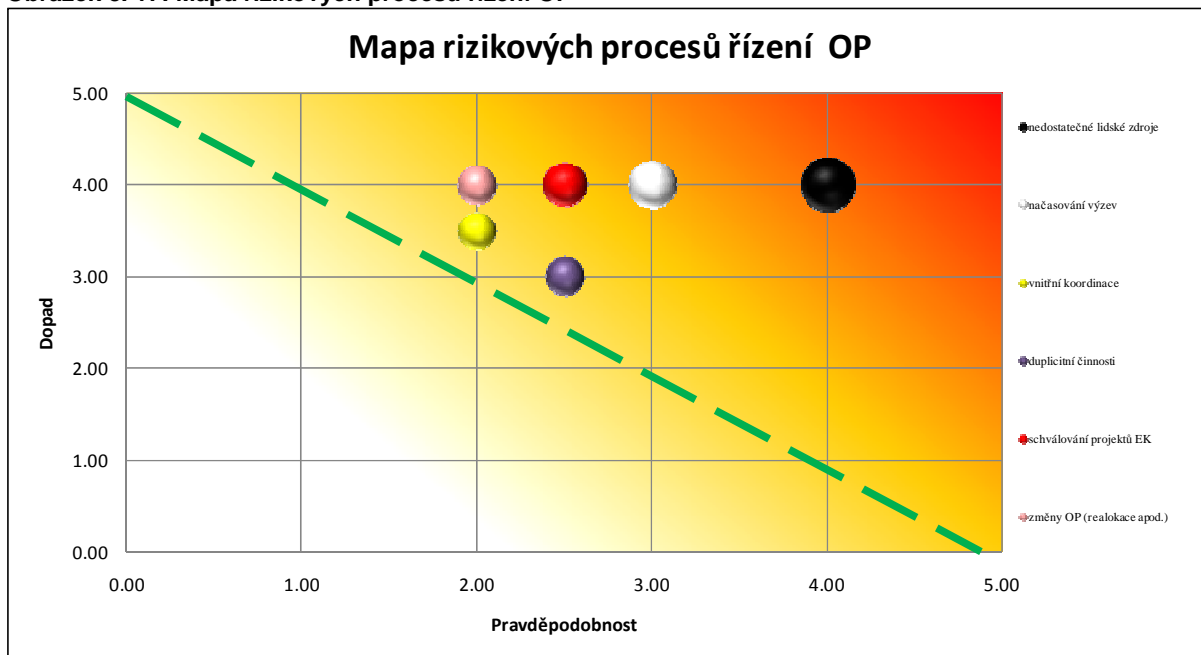
3.4 Shrnutí významných rizik a jejich příčin, které souvisí s problémy při čerpání prostředků z fondů EU u jednotlivých zprostředkujících subjektů

Na základě dostupných informací a znalosti aktuálního stavu jednotlivých operačních programů jsme vyhodnotili níže rizika ohrožující čerpání finančních prostředků z fondů EU. Jednotlivá rizika jsme vyhodnotili na základě expertního posouzení z hlediska pravděpodobnosti výskytu a možného dopadu na úrovni celého NSRR. Pro hodnocení byl použit relativně jednoduchý model hodnocení, kdy pro optimální vyhodnocení stavu slouží hodnota 1 a pro kritické hodnoty hodnota 5. Uvedené rizikové procesy jsou aktuálně významné pro naplnění plánovaných hodnot čerpání jak z hlediska plnění pravidla N + 3 tak z pohledu možného vracení poskytnutých dotací v v nadcházejícím období.

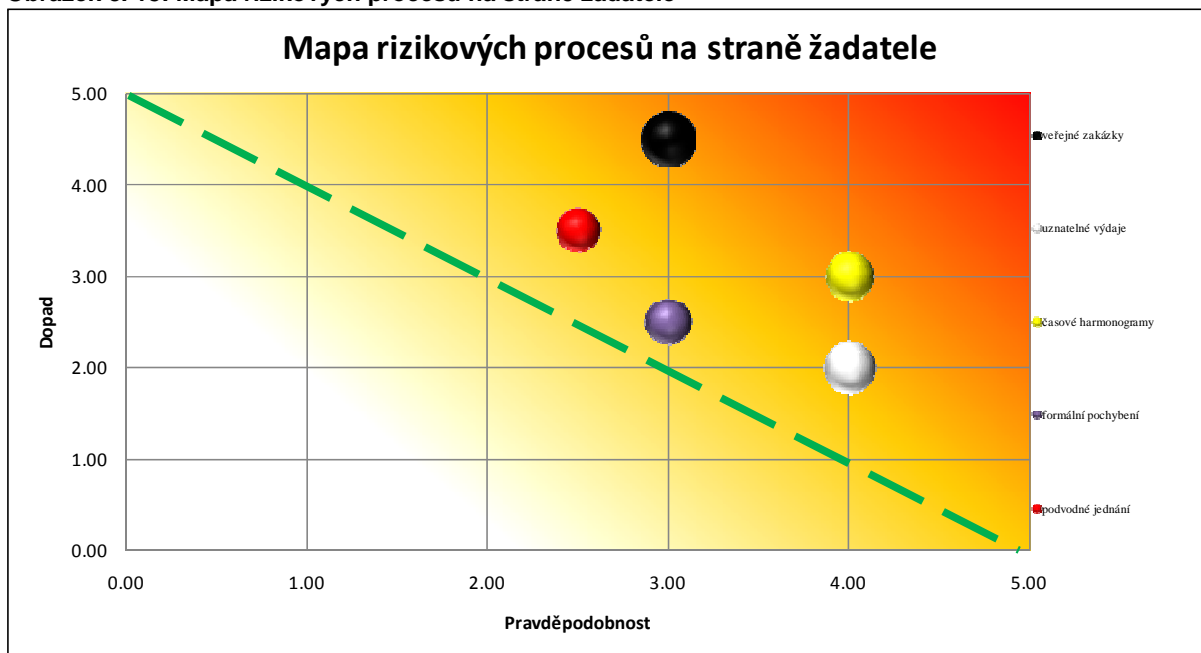
Obrázek č. 16: Mapa rizikových procesů absorpce

Obrázek č. 17: Mapa rizikových procesů řízení OP

Obrázek č. 18: Mapa rizikových procesů na straně žadatele

Vzhledem k tomu, že dostupná data nemohou odrážet aktuální situaci a průběžný vývoj při čerpání, doporučujeme uvedené mapy rizikových procesů použít při komplexním řízení na úrovni NSRR v následujícím období. Cílem je eliminovat identifikovaná rizika pod přípustnou hranici.

Následující část obsahuje přehled hlavních rizik, která mohou ohrozit řádné čerpání finančních prostředků z alokace 2007. Rizika jsou rozdělena do 3 hlavních skupin s dalším dílčím členěním:

1. riziko nedostatečné absorpční kapacity

Z pohledu absorpční kapacity je nutné poukázat zejména na konkrétní problematické podporované aktivity, kde je průběžný nezájem o předkládání projektů..

Jednou z dalších příčin nedostatečné absorpční kapacity u vybraných skupin žadatelů (např. malé obce a NNO) je relativní náročnost a sofistikovanost procesu tvorby a překládání projektů.

Poslední výraznou oblastí, která je potřeba zmínit, je požadavek na spolufinancování, který je možným faktorem vedoucí k nezájmu žadatelů k podávání projektových žádostí.

- a) malý zájem žadatelů
- b) nízká informovanost žadatelů
 - výše uvedená rizika (a, b) byla identifikována u těch oblastí podpory, u nichž objem volných prostředků z alokace 2007 (sloupec „m“ u níže přiložených tabulek) přesahuje hranici 20%
- c) nedostupné finanční prostředky na spolufinancování
 - jedná se o obecné doporučení, které se zejména dotýká žadatelů u tzv. velkých projektů v rámci OP Doprava, OP Životní prostředí a dále ROPů

2. riziko procesního charakteru na straně řídicího orgánu, které se dále vnitřně rozpadá do 5 dílčích oblastí:

Z pohledu průřezových rizik na úrovni NSRR je velice významným dostatek udržení kvalitních lidských zdrojů v rámci všech implementačních struktur. Další významnou oblastí, která začíná být velice aktuální, je potřeba změn jednotlivých OP v důsledku dopadů finanční krize a ně navazující změny procesních postupů.

- d) nedostatečné lidské zdroje
 - vycházeli jsme z dostupných informací, které jsme měli k dispozici od řídicích orgánů věcně příslušných operačních programů
- e) načasování výzev
 - jedná se zejména o ty operační programy, u nichž dochází k posunutí termínů kol výzev oproti původnímu harmonogramu nebo u nichž chybí harmonogram kol výzev pro jednotlivé oblasti podpory
- f) vnitřní koordinace
 - uvedené riziko je uvedeno v těch případech, kdy objem prostředků ve schvalovacím režimu přesahuje hodnotu 50% alokace 2007
- g) duplicitní činnosti
 - jedná se o ty případy, kdy nejsou jasně rozděleny činnosti mezi řídicím orgánem a zprostředkujícím subjektem a dochází tak k výkonu duplicitních činností z pozice obou výše uvedených subjektů, čímž se neúměrně prodlužuje časový rámec procesu schvalování projektových žádostí a následně administrace žádostí o platby
- h) schvalování projektů EK
 - uvedené riziko je relevantní jen u operačních programů s tzv. velkými projekty dle čl. 39 nařízení ES 1083/2006 o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1260/1999, zejména u OP Doprava a OP Životní prostředí, rizikovým faktorem je možné zpoždování v souvislosti s nutností projednání na úrovni EK
- i) změny OP
 - jedná se o ty případy, kdy navrhujeme provést nějaké úpravy ve věcném zaměření podporovaných aktivit

3. riziko projektového charakteru na straně žadatele

Tuto oblast lze rozdělit na dvě významné podmnožiny. První je způsobená velice komplikovaným právním rádem a požadavky na vybrané procesy, veřejná podpora apod. Druhou oblastí je z důvodů náročných procesů typu správní řízení apod.

- j) veřejné zakázky
 - jedná se o případy, kdy žadatelé nemají k dispozici dostatečné informace o postupu při zadávání a realizaci výběrové řízení a hrozí možnost pochybení s možností vrácení přiznané dotace zpět do fondů EU
- k) způsobilé výdaje
 - jedná se o totožné riziko nedostatečné informovanosti jako u bodu j), kdy chybné vymezení způsobilých a nezpůsobilých výdajů může způsobit komplikace v přípravné i implementační fázi projektu, čímž se významně prodlužuje požadovaná doba na schválení projektové žádosti a následně na schválení žádosti o platbu
- l) harmonogram projektu
 - jedná se o případy různých fází zpracování projektové žádosti a požadovaných příloh, kdy existují rizika neprovázanosti harmonogramu mezi studií proveditelnosti a projektové žádostí

v Benefitu nebo nereálně nastaveného harmonogramu, čímž dochází k prodloužení jednotlivých etap oproti původnímu harmonogramu, což nepůsobí tak významné problémy z pohledu příjemce dotace, ale větší riziko působí z pozice řídicího orgánu, který má zpracovávat finanční plány o stavu čerpání finančních prostředků s ohledem na dodržení pravidla n+3

m) formální nedostatky žádosti

- uvedené riziko souvisí se skutečností, že žadatelé resp. jejich externí dodavatelé nespolupracují se zprostředkujícím subjektem od rané fáze zpracování projektové žádosti, a proto nemá dostatečné informace o požadovaných náležitostech projektové žádosti, čímž se zvyšuje riziko nepředložení kompletní projektové žádosti a celkově se prodlouží proces schvalování projektové žádosti

n) podvodné jednání

- jedná se o případy, které jsou klasifikovány jako tzv. nesrovnalost (např. předkládání faktur k proplacení ve formě žádosti o platbu na ty činnosti, které nebyly předmětem plnění v rámci projektu)

3.4.1 OP Doprava

Tabulka č. 23: Rizika ohrožující čerpání fondů EU v rámci OP Doprava analyzovaná na úrovni jednotlivých oblastí podpory

Číslo oblasti podpory	Oblasti podpory	Rizika absorpční kapacity				Rizika procesního charakteru						Rizika projektového charakteru				
		Malý zájem žadatelů	Nizká informovanost žadatelů	Spoluřinancování	Zkušenosti žadatelů	Nedostatečné lidské zdroje	Načasování výzev	Vnitřní koordinace	Duplicitní činnosti	Schalování projektů EK	Změny OP	Veřejné zakázky	Způsobilé výdaje	Harmonogram projektu	Formální nedostatky žádosti	Podvodné jednání
Prioritní osa 1 - Modernizace železniční sítě TEN-T																
1.1	Modernizace a rozvoj železniční sítě TEN-T, vč. železničních uzlů			X				X		X				X	X	
1.2	Zajištění interoperability na stávajících železničních tratích, zajištění souladu s TSI a rozvoj telematických systémů			X										X	X	
Prioritní osa 2 - Výstavba a modernizace dálniční sítě TEN-T																
2.1	Modernizace a rozvoj dálnic a silnic sítě TEN-T			X				X		X				X	X	
2.2	Rozvoj inteligentních dopravních systémů v silniční dopravě a systémů ke zvýšení bezpečnosti a plynulosti silniční dopravy	X	X	X												
Prioritní osa 3 - Modernizace železniční sítě mimo síť TEN-T																
3.1	Modernizace a rozvoj železničních tratí mimo síť TEN-T	X	X	X				X		X						
Prioritní osa 4 - Modernizace silnic I. třídy mimo TEN-T																
4.1	Rekonstrukce a modernizace na silnicích I. třídy mimo TEN-T			X				X								
Prioritní osa 5 - Modernizace a rozvoj pražského metra a systémů řízení silniční dopravy hl. m. Praze																
5.1	Rozvoj sítě metra v Praze			X				X		X				X	X	
5.2	Zavádění systémů řízení a regulace silničního provozu v Praze			X				X								
Prioritní osa 6 - Podpora multimodální nákladní přepravy a rozvoj vnitrozemské vodní dopravy																
6.1	Podpora multimodální nákladní přepravy, nákup dopravních prostředků a přepravních jednotek pro KD, modernizace překladišť KD			X				X								
6.2	Rozvoj a modernizace vnitrozemských vodních cest sítě TEN-T a mimo TEN-T			X				X		X				X	X	
6.3	Podpora a modernizace říčních plavidel	X	X	X				X								
Prioritní osa 7 - Technická pomoc																
7.1	Technická pomoc															

Vysvětlivky:

X

křížek označuje potenciální výskyt rizika v dané oblasti podpory

3.4.2 OP Životní prostředí

Tabulka č. 24: Rizika ohrožující čerpání fondů EU v rámci OP Životní prostředí analyzovaná na úrovni jednotlivých oblastí podpory

Číslo oblasti podpory	Oblasti podpory	Rizika absorpční kapacity				Rizika procesního charakteru						Rizika projektového charakteru				
		Malý zájem žadatelů	Nízká informovanost žadatelů	Spolufinancování	Zkušenosti žadatelů	Nedostatečné lidské zdroje	Načasování výzev	Vnitřní koordinace	Duplicitní činnosti	Schalování projektů EK	Změny OP	Veřejné zakázky	Způsobilé výdaje	Harmonogram projektu	Formální nedostatky žádosti	Podvodné jednání
Prioritní osa 1 – Zlepšování vodohospodářské infrastruktury a snižování rizika povodní																
1.1	Snížení znečištění vod			X				X		X		X		X		
1.2	Zlepšení jakosti pitné vody	X	X					X		X		X		X		
1.3	Omezování rizika povodní	X	X					X				X		X		
Prioritní osa 2 – Zlepšování kvality ovzduší a snižování emisí																
2.1	Zlepšení kvality ovzduší	X	X					X		X		X		X		
2.2	Omezování emisí	X	X					X		X		X		X		
Prioritní osa 3 – Udržitelné využívání zdrojů energie																
3.1	Výstavba nových zařízení a rekonstrukce stávajících zařízení s cílem zvýšení využívání OZE pro výrobu tepla, elektřiny a kombinované výroby tepla a elektřiny	X	X					X				X		X		
3.2	Realizace úspor energie a využití odpadního tepla							X		X		X		X		
Prioritní osa 4 – Zkvalitnění nakládání s odpady a odstraňování starých ekologických zátěží																
4.1	Zkvalitnění nakládání s odpady							X				X		X		
4.2	Odstraňování starých ekologických zátěží	X	X					X				X		X		
Prioritní osa 5 – Omezování průmyslového znečištění a snižování environmentálních rizik																
5.1	Omezování průmyslového znečištění	X	X					X				X		X		
Prioritní osa 6 – Zlepšování stavu přírody a krajiny																
6.1	Implementace a ochrana území soustavy NATURA 2000	X	X					X				X		X		
6.2	Podpora biodiverzity	X	X					X				X		X		
6.3	Obnova krajinných struktur	X	X					X				X		X		
6.4	Optimalizace vodního režimu krajiny	X	X					X				X		X		
6.5	Podpora regenerace urbanizované krajiny	X	X					X				X		X		
6.6	Prevence sesuvů e skalních řícení, monitorování geofaktorů a následků hornické činnosti a hodnocení neobnovitelných přírodních zdrojů včetně zdrojů podzemních vod	X	X					X				X		X		
Prioritní osa 7 – Rozvoj infrastruktury pro environmentální vzdělávání, poradenství a osvětu																
7.1	Rozvoj infrastruktury pro realizaci environmentálních vzdělávacích programů, poskytování environmentálního poradenství a environmentálních informací	X	X					X				X		X		
X																
8.1	Technická pomoc při přípravě, realizaci, monitorování a kontrole operací OP Životní prostředí							X								
8.2	Ostatní výdaje TP OP ŽP							X								

3.4.3 OP Podnikání a inovace

Tabulka č. 25: Rizika ohrožující čerpání fondů EU v rámci OP Podnikání a inovace analyzovaná na úrovni jednotlivých oblastí podpory

Číslo oblasti podpory	Oblasti podpory	Rizika absorpční kapacity				Rizika procesního charakteru						Rizika projektového charakteru				
		Malý zájem žadatelů	Nizká informovanost žadatelů	Spolufinancování	Zkušenosti žadatelů	Nedostatečné lidské zdroje	Načasování výzev	Vnitřní koordinace	Duplicitní činnosti	Schvalování projektů EK	Změny OP	Veřejné zakázky	Způsobilé výdaje	Harmonogram projektu	Formální nedostatky žádosti	Podvodné jednání
Prioritní osa 1 – Vznik firem																
1.1	Podpora začínajícím podnikatelům (Start)	X	X		X		X	X				X	X	X	X	
1.2	Využití nových finančních nástrojů (Jeremie)	X	X		X			X				X	X	X	X	
Prioritní osa 2 – Rozvoj firem																
2.1	Bankovní nástroje podpory MSP (Progres, Záruka)	X	X		X			X				X	X	X	X	
2.2	Podpora nových výrobních technologií, ICT a vybraných strategických služeb (Rozvoj, ICT a strategické služby, ICT v podnicích)							X								
Prioritní osa 3 – Efektivní energie																
3.1	Úspory energie a obnovitelné zdroje energie (Eko-energie)	X	X		X			X				X	X	X	X	
Prioritní osa 4 – Inovace																
4.1	Zvyšování inovační výkonnosti podniků (Inovace)	X	X		X			X							X	
4.2	Kapacity pro průmyslový výzkum a vývoj (Potenciál)	X	X		X			X							X	
Prioritní osa 5 – Prostředí pro podnikání a inovace																
5.1	Platformy spolupráce (Prosperita, Spolupráce)	X	X		X			X						X	X	
5.2	Infrastruktura pro rozvoj lidských zdrojů (Školící střediska)	X	X		X			X						X	X	
5.3	Infrastruktura pro podnikání (Nemovitosti)							X			X					
Prioritní osa 6 – Služby pro rozvoj podnikání																
6.1	Podpora poradenských služeb (Poradenství)	X	X		X			X						X	X	
6.2	Podpora marketingových služeb (Marketing)							X			X					
Prioritní osa 7 – Technická pomoc																
7.1	TP při řízení a implementaci OP PI							X								

Vysvětlivky:

X

křížek označuje potenciální výskyt rizika v dané oblasti podpory

3.4.4 OP Výzkum a vývoj pro inovace

Tabulka č. 26: Rizika ohrožující čerpání fondů EU v rámci OP Výzkum a vývoj pro inovace analyzovaná na úrovni jednotlivých oblastí podpory

Číslo oblasti podpory	Oblasti podpory	Rizika absorpční kapacity				Rizika procesního charakteru						Rizika projektového charakteru				
		Malý zájem žadatelů	Nízká informovanost žadatelů	Spolufinancování	Zkušenosti žadatelů	Nedostatečné lidské zdroje	Načasování výzev	Vnitřní koordinace	Duplicitní činnosti	Schalování projektů EK	Změny OP	Veřejné zakázky	Způsobilé výdaje	Harmonogram projektu	Formální nedostatky žádosti	Podvodné jednání
Prioritní osa 1 – Evropská centra excelence																
1.1	Evropská centra excelence			X		X		X		X		X	X	X		
Prioritní osa 2 – Regionální VaV centra																
2.1	Regionální VaV centra			X		X		X		X		X	X	X		
Prioritní osa 3 – Komericializace a popularizace VaV																
3.1	Komericializace výsledků výzkumných organizací a ochrana jejich duševního vlastnictví	X	X			X		X				X				
3.2	Propagace a informovanost o výsledcích V a V	X	X			X		X				X				
Prioritní osa 4 – Infrastruktura pro výuku na vysokých školách spojenou s výzkumem a s přímým dopadem na nárůst lidských zdrojů pro výzkumné a vývojové aktivity																
4.1	Infrastruktura pro výuku na vysokých školách spojenou s výzkumem			X		X		X				X	X	X		
Prioritní osa 5 – Technická pomoc																
5.1	Administrace OP VaVpl					X		X								
5.2	Informovanost a publicita OP VaVpl					X		X								
5.3	Absorpční kapacita OP VaVpl					X		X								

Vysvětlivky:

X křížek označuje potenciální výskyt rizika v dané oblasti podpory

3.4.5 Regionální operační programy

Tabulka č. 27: Rizika ohrožující čerpání fondů EU v rámci regionálních operačních programů analyzovaná na úrovni jednotlivých oblastí podpory

Číslo oblasti podpory	Oblasti podpory	Rizika absorpční kapacity				Rizika procesního charakteru						Rizika projektového charakteru				
		Malý zájem žadatelů	Nizká informovanost žadatelů	Spolufinancování	Zkušenosti žadatelů	Nedostatečné lidské zdroje	Načasování výzev	Vnitřní koordinace	Duplicitní činnosti	Schalování projektů EK	Změny OP	Veřejné zakázky	Způsobilé výdaje	Harmonogram projektu	Formální nedostatky žádosti	Podvodné jednání
Prioritní osa 1 – Dopravní infrastruktura																
1.1	Dopravní infrastruktura			X			X				X	X		X	X	
Prioritní osa 2 – Rozvoj a obnova regionu																
2.1	Rozvoj a obnova regionu			X			X				X	X	X		X	
Prioritní osa 2 – Cestovní ruch																
3.1	Cestovní ruch			X			X				X	X	X		X	X

Vysvětlivky:

X křížek označuje potenciální výskyt rizika v dané oblasti podpory

3.4.6 Integrovaný operační program

Tabulka č. 28: Rizika ohrožující čerpání fondů EU v rámci Integrovaného operačního programu analyzovaná na úrovni jednotlivých oblastí podpory

Číslo oblasti podpory	Oblasti podpory	Rizika absorpční kapacity				Rizika procesního charakteru						Rizika projektového charakteru				
		Malý zájem žadatelů	Nízká informovanost žadatelů	Spolufinancování	Zkušenosti žadatelů	Nedostatečné lidské zdroje	Načasování výzev	Vnitřní koordinace	Duplicitní činnosti	Schvalování projektů EK	Změny OP	Veřejné zakázky	Způsobilé výdaje	Harmonogram projektu	Formální nedostatky žádosti	Podvodné jednání
Prioritní osa 1 – Modernizace veřejné správy																
1.1	Rozvoj informační společnosti ve veřejné správě	X	X	X	X	X	X	X				X	X	X		
Prioritní osa 2 – Zavádění ICT ve veřejné správě																
2.1	Zavádění ICT v územní veřejné správě	X	X	X	X	X	X	X				X	X	X		
Prioritní osa 3 – Zvýšení kvality a dostupnosti veřejných služeb																
3.1	Služby v oblasti sociální integrace	X	X	X			X	X				X	X	X		
3.2	Služby v oblasti veřejného zdraví							X				X	X	X		
3.3	Služby v oblasti zaměstnanosti	X	X	X			X	X				X	X	X		
3.4	Služby v oblasti bezpečnosti, prevence a řešení rizik	X	X	X			X	X				X	X	X		
Prioritní osa 4 – Národní podpora cestovního ruchu																
4.1	Národní podpora rozvoje cestovního ruchu	X	X					X						X		
Prioritní osa 5 – Národní podpora územního rozvoje																
5.1	Národní podpora využití potenciálu kulturního dědictví	X	X				X	X								
5.2	Zlepšení prostředí v problémových sídlištích	X	X				X	X				X	X	X		
5.3	Modernizace a rozvoj systémů tvorby územních politik															
Prioritní osa 6 – Technická pomoc																
6.1	Aktivity spojené s řízením IOP															
6.2	Ostatní náklady technické pomoci IOP															

Vysvětlivky:

X křížek označuje potenciální výskyt rizika v dané oblasti podpory

3.5 Zpracování doporučení pro zrychlení stavu čerpání finančních prostředků z fondů EU včetně kroků na úrovni vedení a ministra MMR ke snížení časové náročnosti financování na straně žadatelů změnou způsobu financování

Navržená doporučení korespondují s identifikovanými riziky, a proto je použito shodné členění jako u identifikovaných rizik, a to doporučení k:

1. oblasti absorpční kapacity

- a) zmapování stavu absorpční kapacity u těch oblastí podpory, jež se potýkají s rizikem nevyčerpání dotace (jedná se tedy o ty oblasti podpory, které jsou v kapitole 3.1 35označeny zeleně a červeně)
- b) poskytnout soustavnou podporu žadatelům od fáze přípravy projektové žádosti až po její schválení s cílem minimalizovat riziko výskytu formálních a věcných chyb při zpracování projektové žádosti

2. procesní oblasti (resp. administrativní oblast)

- c) vytvoření interního harmonogramu pro schvalování projektových žádostí, který bude pravidelně kontrolován z pozice vedení příslušného orgánu
- d) rovnoměrné rozvržení procesu výzev za jednotlivé operační programy
- e) dodržování harmonogramu vyhlášení výzev
- f) získání informací o připravovaných projektech na měsíční bázi
- g) poskytnutí soustavné podpory žadatelům v těch oblastech, které jsou v kapitole 3.1 identifikovány jako rizikové oblasti podpory
- h) posílení informovanosti subjektů zapojených v implementační struktuře či zajištění externích služeb při posuzování oblastí veřejných zakázek, způsobilých výdajů, kontrolních mechanismů
- i) sjednocení metodických pokynů pro všechna kola výzev

3. projektové oblasti

- j) úzká součinnost se zprostředkujícím subjektem již v počáteční fázi na přípravě projektové žádosti a administraci projektů
- k) vložení základních informací do Benefitu v rané fázi zpracování projektové žádosti
- l) nastavení reálného harmonogramu, zajištění jeho provázanosti mezi projektovou žádostí a studií proveditelnosti a provedení jeho kontroly a případné aktualizace na měsíční bázi (uvedené doporučení je podstatné zejména nyní s ohledem na vyčerpání alokace 2007)

3.5.1 OP Doprava

Tabulka č. 29: Navrhovaná doporučení k eliminaci rizik identifikovaných v rámci OP Doprava

Číslo oblasti podpory	Oblasti podpory	Doporučení k absorpční kapacitě	Doporučení k procesní oblasti	Doporučení k projektové oblasti
Prioritní osa 1 - Modernizace železniční sítě TEN-T				
1.1	Modernizace a rozvoj železniční sítě TEN-T, vč. železničních uzlů	Zajištění prostředků na spolufinancování, primárně největších projektů, které mají plán předložení I. žádosti o platbu ve III. čtvrtletí 2010.	Vytvoření manuálu náležitostí a doporučení pro projekty schvalované EK. Urychlení procesu schvalování projektových žádostí na národní úrovni (objem prostředků v procesu schvalování přesahuje min. 50% alokace 2007).	Doplnění náležitostí projektové žádosti dle připomínek EK. Nastavení reálného harmonogramu od počátku příprav projektové žádosti.
1.2	Zajištění interoperability na stávajících železničních tratích, zajištění souladu s TSI a rozvoj telematických systémů	Zajištění prostředků na spolufinancování, primárně největších projektů, které mají plán předložení I. žádosti o platbu ve III. čtvrtletí 2010.		Navázání úzké spolupráce se zprostředkujícím subjektem.
Prioritní osa 2 - Výstavba a modernizace dálniční sítě TEN-T				
2.1	Modernizace a rozvoj dálnic a silnic sítě TEN-T	Zajištění prostředků na spolufinancování, primárně největších projektů, které mají plán předložení I. žádosti o platbu ve III. čtvrtletí 2010.	Vytvoření manuálu náležitostí a doporučení pro projekty schvalované EK. Urychlení procesu schvalování projektových žádostí na národní úrovni (objem prostředků v procesu schvalování přesahuje min. 50% alokace 2007).	Navázání úzké spolupráce se zprostředkujícím subjektem.
2.2	Rozvoj inteligentních dopravních systémů v silniční dopravě a systémů ke zvýšení bezpečnosti a plynulosti silniční dopravy	Zmapování a posílení absorpční kapacity, neboť doposud nejsou žádné schválené projekty ani žádné projekty v procesu schvalování.		
Prioritní osa 3 – Modernizace železniční sítě mimo síť TEN-T				
3.1	Modernizace a rozvoj železničních tratí mimo síť TEN-T	Zajištění prostředků na spolufinancování, primárně největších projektů, které mají plán předložení I. žádosti o platbu ve III. čtvrtletí 2010.	Vytvoření manuálu náležitostí a doporučení pro projekty schvalované EK. Urychlení procesu schvalování projektových žádostí na národní úrovni (objem prostředků v procesu schvalování přesahuje min. 50% alokace 2007).	
Prioritní osa 4 – Modernizace silnic I. třídy mimo TEN-T				
4.1	Rekonstrukce a modernizace na silnicích I. třídy mimo TEN-T	Zajištění prostředků na spolufinancování, primárně největších projektů, které mají plán předložení I. žádosti o platbu ve III. čtvrtletí 2010.	Urychlení procesu schvalování projektových žádostí na národní úrovni (objem prostředků v procesu schvalování přesahuje min. 50% alokace 2007).	
Prioritní osa 5 - Modernizace a rozvoj pražského metra a systémů řízení silniční dopravy hl. m. Praze				
5.1	Rozvoj sítě metra v Praze	Zajištění prostředků na spolufinancování, primárně největších projektů, které mají plán předložení I. žádosti o platbu ve III. čtvrtletí 2010.	Vytvoření manuálu náležitostí a doporučení pro projekty schvalované EK. Urychlení procesu schvalování projektových žádostí na národní úrovni (objem prostředků v procesu schvalování přesahuje min. 50% alokace 2007).	Posílení prací na přípravě projektové žádosti, neboť proces jejich schvalování může zabrat více než 3/4 roku a nejzazší termín pro předložení žádosti je počátek III. čtvrtletí 2010.
5.2	Zavádění systémů řízení a regulace silničního provozu v Praze	Zajištění prostředků na spolufinancování, primárně největších projektů, které mají plán předložení I. žádosti o platbu ve III. čtvrtletí 2010.	Urychlení procesu schvalování projektových žádostí na národní úrovni (objem prostředků v procesu schvalování přesahuje min. 50% alokace 2007).	
Prioritní osa 6 – Podpora multimodální nákladní přepravy a rozvoj vnitrozemské vodní dopravy				
6.1	Podpora multimodální nákladní přepravy, nákup dopravních prostředků a přepravních jednotek pro KD, modernizace překladišť KD	Zajištění prostředků na spolufinancování, primárně největších projektů, které mají plán předložení I. žádosti o platbu ve III. čtvrtletí 2010.	Urychlení procesu schvalování projektových žádostí na národní úrovni (objem prostředků v procesu schvalování přesahuje min. 50% alokace 2007).	
6.2	Rozvoj a modernizace vnitrozemských vodních cest sítě TEN-T a mimo TEN-T	Zajištění prostředků na spolufinancování, primárně největších projektů, které mají plán předložení I. žádosti o platbu ve III. čtvrtletí 2010.	Vytvoření manuálu náležitostí a doporučení pro projekty schvalované EK. Urychlení procesu schvalování projektových žádostí na národní úrovni (objem prostředků v procesu schvalování přesahuje min. 50% alokace 2007).	Navázání úzké spolupráce se zprostředkujícím subjektem.
6.3	Podpora a modernizace říčních plavidel	Zmapování a posílení absorpční kapacity, neboť doposud nejsou žádné schválené projekty a v procesu schvalování projekty pokrývající 64 % alokace roku 2007.	Urychlení procesu schvalování projektových žádostí na národní úrovni (objem prostředků v procesu schvalování přesahuje min. 50% alokace 2007).	
Prioritní osa 7 – Technická pomoc				
7.1	Technická pomoc			

3.5.2 OP Životní prostředí

Tabulka č. 30: Navrhovaná doporučení k eliminaci rizik identifikovaných v rámci OP Životní prostředí

Číslo oblasti podpory	Oblasti podpory	Doporučení k absorpční kapacitě	Doporučení k procesní oblasti	Doporučení k projektové oblasti
Prioritní osa 1 – Zlepšování vodohospodářské infrastruktury a snižování rizika povodní				
1.1	Snížení znečištění vod	Zajištění prostředků na spolufinancování, primárně největších projektů, které mají plán předložení I. žádosti o platbu ve III. čtvrtletí 2010.	Vytvoření manuálu náležitostí a doporučení pro projekty schvalované EK. Zrychlit proces schvalování projektů a následné administrace žádostí o platby. Zpracování finančního plánu o stavu realizace projektů ve struktuře Měsíčních monitorovacích zpráv.	Nastavení aktuálního harmonogramu projektu a provádění jeho aktualizace na měsíční bázi. Poskytnout informaci ZS o prodlení projektu oproti původnímu harmonogramu. Pravidelné konzultace se ZS s cílem minimalizovat formální nedostatky projektové žádosti. Zvýšit informovanost žadatelů v oblasti veřejných zakázek
1.2	Zlepšení jakosti pitné vody	Zmapovat stav absorpční kapacity.	Vytvoření manuálu náležitostí a doporučení pro projekty schvalované EK. Zpracování finančního plánu o stavu realizace projektů ve struktuře Měsíčních monitorovacích zpráv.	Nastavení aktuálního harmonogramu projektu a provádění jeho aktualizace na měsíční bázi. Poskytnout informaci ZS o prodlení projektu oproti původnímu harmonogramu. Pravidelné konzultace se ZS s cílem minimalizovat formální nedostatky projektové žádosti. Zvýšit informovanost žadatelů v oblasti veřejných zakázek.
1.3	Omezování rizika povodní	Zmapovat stav absorpční kapacity.	Poskytnutí asistence žadatelům se zpracováním projektových žádostí. Zpracování finančního plánu o stavu realizace projektů ve struktuře Měsíčních monitorovacích zpráv.	Nastavení aktuálního harmonogramu projektu a provádění jeho aktualizace na měsíční bázi. Poskytnout informaci ZS o prodlení projektu oproti původnímu harmonogramu. Pravidelné konzultace se ZS s cílem minimalizovat formální nedostatky projektové žádosti. Zvýšit informovanost žadatelů v oblasti veřejných zakázek.
Prioritní osa 2 – Zlepšování kvality ovzduší a snižování emisí				
2.1	Zlepšení kvality ovzduší	Zmapovat stav absorpční kapacity	Vytvoření manuálu náležitostí a doporučení pro projekty schvalované EK. Zpracování finančního plánu o stavu realizace projektů ve struktuře Měsíčních monitorovacích zpráv.	Nastavení aktuálního harmonogramu projektu a provádění jeho aktualizace na měsíční bázi. Poskytnout informaci ZS o prodlení projektu oproti původnímu harmonogramu. Pravidelné konzultace se ZS s cílem minimalizovat formální nedostatky projektové žádosti. Zvýšit informovanost žadatelů v oblasti veřejných zakázek.
2.2	Omezování emisí	Zmapovat stav absorpční kapacity.	Vytvoření manuálu náležitostí a doporučení pro projekty schvalované EK. Zrychlit proces schvalování projektů a následné administrace žádostí o platby. Zpracování finančního plánu o stavu realizace projektů ve struktuře Měsíčních monitorovacích zpráv.	Nastavení aktuálního harmonogramu projektu a provádění jeho aktualizace na měsíční bázi. Poskytnout informaci ZS o prodlení projektu oproti původnímu harmonogramu. Pravidelné konzultace se ZS s cílem minimalizovat formální nedostatky projektové žádosti. Zvýšit informovanost žadatelů v oblasti veřejných zakázek.
Prioritní osa 3 – Udržitelné využívání zdrojů energie				
3.1	Výstavba nových zařízení a rekonstrukce stávajících zařízení s cílem zvýšení využívání OZE pro výrobu tepla, elektřiny a kombinované výroby tepla a elektřiny	Zmapovat stav absorpční kapacity	Zpracování finančního plánu o stavu realizace projektů ve struktuře Měsíčních monitorovacích zpráv.	Nastavení aktuálního harmonogramu projektu a provádění jeho aktualizace na měsíční bázi. Poskytnout informaci ZS o prodlení projektu oproti původnímu harmonogramu. Pravidelné konzultace se ZS s cílem minimalizovat formální nedostatky projektové žádosti. Zvýšit informovanost žadatelů v oblasti veřejných zakázek.
3.2	Realizace úspor energie a využití odpadního tepla		Vytvoření manuálu náležitostí a doporučení pro projekty schvalované EK. Zpracování finančního plánu o stavu realizace projektů ve struktuře Měsíčních monitorovacích zpráv.	

Číslo oblasti podpory	Oblasti podpory	Doporučení k absorpční kapacitě	Doporučení k procesní oblasti	Doporučení k projektové oblasti
Prioritní osa 4 – Zkvalitnění nakládání s odpady a odstraňování starých ekologických zátěží				
4.1	Zkvalitnění nakládání s odpady		Zpracování finančního plánu o stavu realizace projektů ve struktuře Měsíčních monitorovacích zpráv.	
4.2	Odstraňování starých ekologických zátěží	Zmapovat stav absorpční kapacity.	Zpracování finančního plánu o stavu realizace projektů ve struktuře Měsíčních monitorovacích zpráv.	Nastavení aktuálního harmonogramu projektu a provádění jeho aktualizace na měsíční bázi. Poskytnout informaci ZS o prodlení projektu oproti původnímu harmonogramu. Pravidelné konzultace se ZS s cílem minimalizovat formální nedostatky projektové žádosti. Zvýšit informovanost žadatelů v oblasti veřejných zakázek.
Prioritní osa 5 – Omezování průmyslového znečištění a snižování environmentálních rizik				
5.1	Omezování průmyslového znečištění	Zmapovat stav absorpční kapacity.	Zrychlit proces schvalování projektů a následné administrace žádostí o platby. Zpracování finančního plánu o stavu realizace projektů ve struktuře Měsíčních monitorovacích zpráv.	Nastavení aktuálního harmonogramu projektu a provádění jeho aktualizace na měsíční bázi. Poskytnout informaci ZS o prodlení projektu oproti původnímu harmonogramu. Pravidelné konzultace se ZS s cílem minimalizovat formální nedostatky projektové žádosti. Zvýšit informovanost žadatelů v oblasti veřejných zakázek.
Prioritní osa 6 – Zlepšování stavu přírody a krajiny				
6.1	Implementace a ochrana území soustavy NATURA 2000	Zmapovat stav absorpční kapacity.	Zpracování finančního plánu o stavu realizace projektů ve struktuře Měsíčních monitorovacích zpráv.	Nastavení aktuálního harmonogramu projektu a provádění jeho aktualizace na měsíční bázi.
6.2	Podpora biodiverzity	Zmapovat stav absorpční kapacity.	Zpracování finančního plánu o stavu realizace projektů ve struktuře Měsíčních monitorovacích zpráv.	Poskytnout informaci ZS o prodlení projektu oproti původnímu harmonogramu.
6.3	Obnova krajinných struktur	Zmapovat stav absorpční kapacity.	Zpracování finančního plánu o stavu realizace projektů ve struktuře Měsíčních monitorovacích zpráv.	Pravidelné konzultace se ZS s cílem minimalizovat formální nedostatky projektové žádosti.
6.4	Optimalizace vodního režimu krajiny	Zmapovat stav absorpční kapacity.	Zpracování finančního plánu o stavu realizace projektů ve struktuře Měsíčních monitorovacích zpráv.	Zvýšit informovanost žadatelů v oblasti veřejných zakázek.
6.5	Podpora regenerace urbanizované krajiny	Zmapovat stav absorpční kapacity.	Zpracování finančního plánu o stavu realizace projektů ve struktuře Měsíčních monitorovacích zpráv.	
6.6	Prevence sesuvů a skalních řícení, monitorování geofaktorů a následků hornické činnosti a hodnocení neobnovitelných přírodních zdrojů včetně zdrojů podzemních vod	Zmapovat stav absorpční kapacity.	Zpracování finančního plánu o stavu realizace projektů ve struktuře Měsíčních monitorovacích zpráv.	
Prioritní osa 7 – Rozvoj infrastruktury pro environmentální vzdělávání, poradenství a osvětu				
7.1	Rozvoj infrastruktury pro realizaci environmentálních vzdělávacích programů, poskytování environmentálního poradenství a environmentálních informací	Zmapovat stav absorpční kapacity.	Zrychlit proces schvalování projektů a následné administrace žádostí o platby. Zpracování finančního plánu o stavu realizace projektů ve struktuře Měsíčních monitorovacích zpráv.	Nastavení aktuálního harmonogramu projektu a provádění jeho aktualizace na měsíční bázi. Poskytnout informaci ZS o prodlení projektu oproti původnímu harmonogramu. Pravidelné konzultace se ZS s cílem minimalizovat formální nedostatky projektové žádosti. Zvýšit informovanost žadatelů v oblasti veřejných zakázek.
Prioritní osa 8 – Technická pomoc				
8.1	Technická pomoc při přípravě, realizaci, monitorování a kontrole operací OP Životní prostředí		Zpracování finančního plánu o stavu realizace projektů ve struktuře Měsíčních monitorovacích zpráv.	
8.2	Ostatní výdaje TP OP ŽP		Zpracování finančního plánu o stavu realizace projektů ve struktuře Měsíčních monitorovacích zpráv.	

3.5.3 OP Podnikání a inovace

Tabulka č. 31: Navrhovaná doporučení k eliminaci rizik identifikovaných v rámci OP Podnikání a inovace

Číslo oblasti podpory	Oblasti podpory	Doporučení k absorpční kapacitě	Doporučení k procesní oblasti	Doporučení k projektové oblasti
Prioritní osa 1 – Vznik firem				
1.1	Podpora začínajícím podnikatelům (Start)	Posílení absorpční kapacity formou zpracování typových projektových žádostí.	Vyhlášení kol výzev. Zpracování typových projektových žádostí. Využití synergických efektů s OP VaVpl (komercializace) a OP LZZ (aktivní politika zaměstnanosti, pracovní mobilita). Zpracování finančního plánu o stavu realizace projektů ve struktuře Měsíčních monitorovacích zpráv.	Pravidelné konzultace se ZS s cílem minimalizovat formální nedostatky projektové žádosti .
1.2	Využití nových finančních nástrojů (Jeremie)	Zmapování potenciální absorpční kapacity pro tento typ nástroje z pohledu MSP.	Vytvoření podmínek pro Jeremie / přealokování finančních prostředků do jiné oblasti podpory. Zjednodušení struktury projektových žádostí pro dotace a zvýhodněné úvěry. Zpracování finančního plánu o stavu realizace projektů ve struktuře Měsíčních monitorovacích zpráv.	Pravidelné konzultace se ZS s cílem minimalizovat formální nedostatky projektové žádosti.
Prioritní osa 2 – Rozvoj firem				
2.1	Bankovní nástroje podpory MSP (Progres, Záruka)	Zmapování potenciální absorpční kapacity pro tento typ nástroje z pohledu MSP.	Využití synergických efektů s jinými programy podporovanými v rámci OPPI. Zjednodušení struktury projektových žádostí pro dotace a zvýhodněné úvěry. Zpracování finančního plánu o stavu realizace projektů ve struktuře Měsíčních monitorovacích zpráv.	Pravidelné konzultace se ZS s cílem minimalizovat formální nedostatky projektové žádosti.
2.2	Podpora nových výrobních technologií, ICT a vybraných strategických služeb (Rozvoj, ICT a strategické služby, ICT v podnicích)		Zpracování finančního plánu o stavu realizace projektů ve struktuře Měsíčních monitorovacích zpráv.	
Prioritní osa 3 – Efektivní energie				
3.1	Úspory energie a obnovitelné zdroje energie (Eko-energie)	Zmapování potenciální absorpční kapacity pro tento typ nástroje z pohledu MSP.	Zpracování typových projektových žádostí, neboť u tohoto programu je vykazována relativně vysoká neúspěšnost projektů . Zvážit možnost rozšíření podporované aktivity „využití obnovitelných a druhotných energetických zdrojů“ na velké podniky. Zpracování finančního plánu o stavu realizace projektů ve struktuře Měsíčních monitorovacích zpráv.	Pravidelné konzultace se ZS s cílem minimalizovat formální nedostatky projektové žádosti.
Prioritní osa 4 – Inovace				
4.1	Zvyšování inovační výkonnosti podniků (Inovace)	Zmapování potenciální absorpční kapacity pro program Inovace.	Využití synergických efektů s OP VaVpl, OP VK a OP LZZ. Zjednodušení struktury projektových žádostí, zejm. výčtu povinných příloh. Zvážit možnost rozšíření způsobilých výdajů v pevně stanovené % hranici na úhradu výdajů vynaložených na podporu výzkumu a vývoje. Zpracování finančního plánu o stavu realizace projektů ve struktuře Měsíčních monitorovacích zpráv.	Pravidelné konzultace se ZS s cílem minimalizovat formální nedostatky projektové žádosti.
4.2	Kapacity pro průmyslový výzkum a vývoj (Potenciál)	Zmapování potenciální absorpční kapacity pro tento typ nástroje z pohledu MSP.	Využití synergických efektů s OP VaVpl, OP VK a OP LZZ. Zjednodušení struktury projektových žádostí, zejm. výčtu povinných příloh. Zpracování finančního plánu o stavu realizace projektů ve struktuře Měsíčních monitorovacích zpráv.	Pravidelné konzultace se ZS s cílem minimalizovat formální nedostatky projektové žádosti.

Číslo oblasti podpory	Oblasti podpory	Doporučení k absorpční kapacitě	Doporučení k procesní oblasti	Doporučení k projektové oblasti
Prioritní osa 5 – Prostředí pro podnikání a inovace				
5.1	Platformy spolupráce (Prosperita, Spolupráce)	Zmapování potenciální absorpční kapacity pro tento typ nástroje z pohledu MSP.	Využití synergických efektů s OP VaVpl, OP VK a OP LZZ. Zpracování finančního plánu o stavu realizace projektů ve struktuře Měsíčních monitorovacích zpráv.	Pravidelné konzultace se ZS s cílem minimalizovat formální nedostatky projektové žádosti.
5.2	Infrastruktura pro rozvoj lidských zdrojů (Školící střediska)	Zmapování potenciální absorpční kapacity pro tento typ nástroje z pohledu MSP.	Zpracování finančního plánu o stavu realizace projektů ve struktuře Měsíčních monitorovacích zpráv.	Zpracování typových žádostí.
5.3	Infrastruktura pro podnikání (Nemovitosti)		Program Rekonstrukce rozšířit i na využívané objekty, nikoliv jen na v současnosti nevyužívané objekty. Zpracování finančního plánu o stavu realizace projektů ve struktuře Měsíčních monitorovacích zpráv.	
Prioritní osa 6 – Služby pro rozvoj podnikání				
6.1	Podpora poradenských služeb (Poradenství)	Zmapování potenciální absorpční kapacity pro tento typ nástroje z pohledu MSP.	Využití synergických efektů s OP VaVpl, OP VK a OP LZZ. Zpracování finančního plánu o stavu realizace projektů ve struktuře Měsíčních monitorovacích zpráv.	Pravidelné konzultace se ZS s cílem minimalizovat formální nedostatky projektové žádosti.
6.2	Podpora marketingových služeb (Marketing)		Rozšířit na podporu marketingových aktivit v rámci ČR. Zpracování finančního plánu o stavu realizace projektů ve struktuře Měsíčních monitorovacích zpráv.	
Prioritní osa 7 – Technická pomoc				
7.1	TP při řízení a implementaci OP PI		Zpracování finančního plánu o stavu realizace projektů ve struktuře Měsíčních monitorovacích zpráv.	

3.5.4 OP Výzkum a vývoj pro inovace

Tabulka č. 32: Navrhovaná doporučení k eliminaci rizik identifikovaných v rámci OP Výzkum a vývoj pro inovace

Číslo oblasti podpory	Oblasti podpory	Doporučení k absorpční kapacitě	Doporučení k procesní oblasti	Doporučení k projektové oblasti
Prioritní osa 1 – Evropská centra excelence				
1.1	Evropská centra excelence	Důsledné vyhodnocování reálné udržitelnosti projektů. Důsledné vyhodnocování reálných nákladů na provozní výdaje v průběhu i po dokončení projektů.	Zabezpečení dostatečných personálních kapacit s odbornou kvalifikací pro možné vyhodnocení a administraci projektů. Zvýšené úsilí ŘO na stabilizaci implementační struktury OP. Urychlení nastavení procesů pro projednávání velkých projektů s EK.	Využití prostředků technické pomoci (OP VaVpl i OPTP) na podporu žadatelů v problematických oblastech (VZ apod.). Tvorba metodiky pro rizikové oblasti ve vztahu k reálnému vyčíslení způsobilých výdajů (např. provozní výdaje). Podpora a komunikace s žadateli v oblasti časového řízení konkrétních projektů. Koordinační žadatelů, příslušných správních úřadů a NOK při předkládání a zpracování náročných infrastrukturních projektů.
Prioritní osa 2 – Regionální VaV centra				
2.1	Regionální VaV centra	Důsledné vyhodnocování reálné udržitelnosti projektů. Důsledné vyhodnocování reálných nákladů na provozní výdaje v průběhu i po dokončení projektů.	Zabezpečení dostatečných personálních kapacit s odbornou kvalifikací pro možné vyhodnocení a administraci projektů. Zvýšené úsilí ŘO na stabilizaci implementační struktury OP. Urychlení nastavení procesů pro projednávání velkých projektů s EK.	Využití prostředků technické pomoci (OP VaVpl i OPTP) na podporu žadatelů v problematických oblastech (VZ apod.). Tvorba metodiky pro rizikové oblasti ve vztahu k reálnému vyčíslení způsobilých výdajů (např. provozní výdaje). Podpora a komunikace s žadateli v oblasti časového řízení konkrétních projektů. Koordinační žadatelů, příslušných správních úřadů a NOK při předkládání a zpracování náročných infrastrukturních projektů.
Prioritní osa 3 – Komericializace a popularizace VaV				
3.1	Komericializace výsledků výzkumných organizací a ochrana jejich duševního vlastnictví	Zvýšená podpora a informovanost potenciálních příjemců ze strany ŘO.	Zabezpečení dostatečných personálních kapacit s odbornou kvalifikací pro možné vyhodnocení a administraci projektů. Zvýšené úsilí ŘO na stabilizaci implementační struktury OP.	Využití prostředků technické pomoci (OP VaVpl i OPTP) na podporu žadatelů v problematických oblastech (VZ apod.).
3.2	Propagace a informovanost o výsledcích V a V	Zvýšená podpora a informovanost potenciálních příjemců ze strany ŘO.	Zabezpečení dostatečných personálních kapacit s odbornou kvalifikací pro možné vyhodnocení a administraci projektů. Zvýšené úsilí ŘO na stabilizaci implementační struktury OP.	Využití prostředků technické pomoci (OP VaVpl i OPTP) na podporu žadatelů v problematických oblastech (VZ apod.).
Prioritní osa 4 – Infrastruktura pro výuku na vysokých školách spojenou s výzkumem a s přímým dopadem na nárůst lidských zdrojů pro výzkumné a vývojové aktivity				
4.1	Infrastruktura pro výuku na vysokých školách spojenou s výzkumem	Důsledné vyhodnocování reálné udržitelnosti projektů. Důsledné vyhodnocování reálných nákladů na provozní výdaje v průběhu i po dokončení projektů.	Zabezpečení dostatečných personálních kapacit s odbornou kvalifikací pro možné vyhodnocení a administraci projektů. Zvýšené úsilí ŘO na stabilizaci implementační struktury OP.	Využití prostředků technické pomoci (OP VaVpl i OPTP) na podporu žadatelů v problematických oblastech (VZ apod.). Tvorba metodiky pro rizikové oblasti ve vztahu k reálnému vyčíslení způsobilých výdajů (např. provozní výdaje). Podpora a komunikace s žadateli v oblasti časového řízení konkrétních projektů. Koordinační žadatelů, příslušných správních úřadů a NOK při předkládání a zpracování náročných infrastrukturních projektů.
Prioritní osa 5 – Technická pomoc				
5.1	Administrace OP VaVpl		Zabezpečení dostatečných personálních kapacit s odbornou kvalifikací pro možné vyhodnocení a administraci projektů.	
5.2	Informovanost a publicita OP VaVpl		Zlepšení komunikační strategie o možných projektech financovaných z OP VaVpl.	
5.3	Absorpční kapacita OP VaVpl		Zrychlit proces schvalování projektů v rámci Technické pomoci.	

3.5.5 Regionální operační programy

Tabulka č. 33: Navrhovaná doporučení k eliminaci rizik identifikovaných v rámci regionálních operačních programů

Číslo oblasti podpory	Oblasti podpory	Doporučení k absorpční kapacitě	Doporučení k procesní oblasti	Doporučení k projektové oblasti
Prioritní osa 1 – Dopravní infrastruktura				
1.1	Dopravní infrastruktura	Koordinace finančního řízení pro zajištění potřebných prostředků pro spolufinancování z národních zdrojů.	Efektivní časové harmonogramy pro vyhlášení jednotlivých výzev. Minimální politické zásahy do směřování finančních prostředků. Realokace na základě relevantních evaluačních výstupů. Koordinace zásadních změn na úrovni NOK.	Využití prostředků technické pomoci (jednotlivých ROP i OPTP) na podporu žadatelů v problematických oblastech (VZ apod.). Podpora žadatelů na úrovni ROP a NOK při tvorbě projektů (zejména NNO a malé obce). Podpora a komunikace s žadateli v oblasti časového řízení konkrétních projektů. Koordinace žadatelů, příslušných správních úřadů a NOK při předkládání a zpracování náročných infrastrukturních projektů.
Prioritní osa 2 – Rozvoj a obnova regionu				
2.1	Rozvoj a obnova regionu	Koordinace finančního řízení pro zajištění potřebných prostředků pro spolufinancování.	Efektivní časové harmonogramy pro vyhlášení jednotlivých výzev. Minimální politické zásahy do směřování finančních prostředků. Realokace na základě relevantních evaluačních výstupů. Koordinace zásadních změn na úrovni NOK.	Využití prostředků technické pomoci (jednotlivých ROP i OPTP) na podporu žadatelů v problematických oblastech (VZ apod.). Podpora žadatelů na úrovni ROP a NOK při tvorbě projektů (zejména NNO a malé obce). Podpora a komunikace s žadateli v oblasti časového řízení konkrétních projektů. Koordinace žadatelů, příslušných správních úřadů a NOK při předkládání a zpracování náročných infrastrukturních projektů. Koordinace napříč ROP, koordinace na úrovni NOK ve vztahu k průběžným zjištěním úmyslného zneuzítí poskytnuté dotace.
Prioritní osa 2 – Cestovní ruch				
3.1	Cestovní ruch	Koordinace finančního řízení pro zajištění potřebných prostředků pro spolufinancování.	Efektivní časové harmonogramy pro vyhlášení jednotlivých výzev. Minimální politické zásahy do směřování finančních prostředků. Realokace na základě relevantních evaluačních výstupů. Koordinace zásadních změn na úrovni NOK.	Využití prostředků technické pomoci (jednotlivých ROP i OPTP) na podporu žadatelů v problematických oblastech (VZ apod.). Podpora žadatelů na úrovni ROP a NOK při tvorbě projektů (zejména NNO a malé obce). Podpora a komunikace s žadateli v oblasti časového řízení konkrétních projektů. Koordinace žadatelů, příslušných správních úřadů a NOK při předkládání a zpracování náročných infrastrukturních projektů. Koordinace napříč ROP, koordinace na úrovni NOK ve vztahu k průběžným zjištěním úmyslného zneuzítí poskytnuté dotace.

3.5.6 Integrovaný operační program

Tabulka č. 34: Navrhovaná doporučení k eliminaci rizik identifikovaných v rámci Integrovaného operačního programu

Číslo oblasti podpory	Oblasti podpory	Doporučení k absorpční kapacitě	Doporučení k procesní oblasti	Doporučení k projektové oblasti
Prioritní osa 1 – Modernizace veřejné správy				
1.1	Rozvoj informační společnosti ve veřejné správě	Posílit absorpční kapacitu - projekty ve schvalovacím režimu sice pokrývají alokaci 2007, ale může u nich dojít k nežádoucím časovým prodlevám oproti původnímu plánu.	Dodržovat harmonogram vyhlášení výzev. Zrychlit proces administrace při schvalování projektů. Nastavit odlišná pravidla administrace (vkládání dat o projektech do Benefitu v počáteční fázi). Sjednotit metodické pokyny pro všechna kola výzev. Zlepšit provádění doporučené struktury u studie proveditelnosti a u žádosti v Benefitu (zejména harmonogram, rozpočet).	Nastavení aktuálního harmonogramu projektu a provádění jeho aktualizace na měsíční bázi. Poskytnout informaci ZS o prodlení projektu oproti původnímu harmonogramu. Pravidelné konzultace se ZS s cílem minimalizovat formální nedostatky projektové žádosti. Posílit informovanost žadatelů v oblasti veřejných zakázek.
Prioritní osa 2 – Zavádění ICT ve veřejné správě				
2.1	Zavádění ICT v územní veřejné správě	Posílit absorpční kapacitu - alokace 2007 není plně pokryta projekty (chybí cca 17%).	Dodržovat harmonogram vyhlášení výzev. Zrychlit proces administrace při schvalování projektů. Nastavit odlišná pravidla administrace (vkládání dat o projektech do Benefitu v počáteční fázi). Sjednotit metodické pokyny pro všechna kola výzev. Zlepšit provádění doporučené struktury u studie proveditelnosti a u žádosti v Benefitu (zejména harmonogram, rozpočet). Vyhlášení výzev pro větší typy projektů.	Nastavení aktuálního harmonogramu projektu a provádění jeho aktualizace na měsíční bázi. Poskytnout informaci ZS o prodlení projektu oproti původnímu harmonogramu. Pravidelné konzultace se ZS s cílem minimalizovat formální nedostatky projektové žádosti. Posílit informovanost žadatelů v oblasti veřejných zakázek.
Prioritní osa 3 – Zvýšení kvality a dostupnosti veřejných služeb				
3.1	Služby v oblasti sociální integrace	Posílit absorpční kapacitu, neboť prozatím nejsou žádné finanční prostředky z alokace 2007 vázány na konkrétní projekty, ani se nenachází v procesu schvalování.	Zlepšit informovanost žadatelů o potenciálních projektech. Navázat úzkou součinnost s předkladateli projektů s cílem zamezit riziku formálních nedostatků a nežádoucích časových prodlev.	Nastavení aktuálního harmonogramu projektu a provádění jeho aktualizace na měsíční bázi. Poskytnout informaci ZS o prodlení projektu oproti původnímu harmonogramu. Pravidelné konzultace se ZS s cílem minimalizovat formální nedostatky projektové žádosti. Posílit informovanost žadatelů v oblasti veřejných zakázek.
3.2	Služby v oblasti veřejného zdraví		Sjednotit metodické pokyny pro všechna kola výzev.	Posílit informovanost žadatelů v oblasti veřejných zakázek.
3.3	Služby v oblasti zaměstnanosti	Posílit absorpční kapacitu, neboť prozatím nejsou žádné finanční prostředky z alokace 2007 vázány na konkrétní projekty, ani se nenachází v procesu schvalování.	Zlepšit informovanost žadatelů o potenciálních projektech. Navázat úzkou součinnost s předkladateli projektů s cílem zamezit riziku formálních nedostatků a nežádoucích časových prodlev.	Pravidelné konzultace se ZS s cílem minimalizovat formální nedostatky projektové žádosti. Nastavit aktuální harmonogram projektu a provádět jeho aktualizace na měsíční bázi. Poskytnout informaci ZS o prodlení projektu oproti původnímu harmonogramu. Posílit informovanost žadatelů v oblasti veřejných zakázek.
3.4	Služby v oblasti bezpečnosti, prevence a řešení rizik	Posílit absorpční kapacitu, neboť prozatím nejsou žádné finanční prostředky z alokace 2007 vázány na konkrétní projekty, ani se nenachází v procesu schvalování.	Zlepšit informovanost žadatelů o potenciálních projektech. Navázat úzkou součinnost s předkladateli projektů / příjemci s cílem zamezit riziku formálních nedostatků a nežádoucích časových prodlev při schvalování projektů, administraci žádosti o platby. Urychlit proces schvalování projektů.	Pravidelné konzultace se ZS s cílem minimalizovat formální nedostatky projektové žádosti. Nastavit aktuální harmonogram projektu a provádět jeho aktualizace na měsíční bázi. Poskytnout informaci ZS o prodlení projektu oproti původnímu harmonogramu. Posílit informovanost žadatelů v oblasti veřejných zakázek.
Prioritní osa 4 – Národní podpora cestovního ruchu				
4.1	Národní podpora rozvoje cestovního ruchu	Posílit absorpční kapacitu - alokace 2007 je sice pokryta projekty ve schvalovacím režimu, ale pro případ nežádoucích prodlev je třeba mít zásobník náhradních projektů.	Zrychlit proces schvalování projektových žádostí. Navázat úzkou součinnost s předkladateli projektů / příjemci s cílem zamezit riziku formálních nedostatků a nežádoucích časových prodlev při schvalování projektů, administraci žádosti o platby.	Poskytnout informaci ZS o prodlení projektu oproti původnímu harmonogramu.
Prioritní osa 5 – Národní podpora územního rozvoje				
5.1	Národní podpora využití potenciálu kulturního dědictví	Posílit absorpční kapacitu, neboť prozatím nejsou žádné finanční prostředky z alokace 2007 vázány na konkrétní projekty.	Zrychlit proces schvalování projektových žádostí.	
5.2	Zlepšení prostředí v problémových sídlištích	Posílit absorpční kapacitu, neboť prozatím nejsou žádné finanční prostředky z alokace 2007 vázány na konkrétní projekty, ani se nenachází v procesu schvalování.	Zrychlit proces schvalování projektových žádostí.	Poskytnout informaci ZS o prodlení projektu oproti původnímu harmonogramu.
5.3	Modernizace a rozvoj systémů tvorby územních politik			
Prioritní osa 6 – Technická pomoc				
6.1	Aktivity spojené s řízením IOP			
6.2	Ostatní náklady technické pomoci IOP			

4 Zdroje:

Heller J. (2008): Quarterly National Accounts Inventories, Český statistický úřad, březen 2008

Ježdík J., Chlad J. (2009): Rozdíly mezi kraji ČR – vývoj a příčiny, Český statistický úřad, březen 2009
Krajské ročenky 2008

www.czso.cz

5 Příloha č. 1: Fond rozvoje měst

Tato příloha obsahuje informaci o Fondu rozvoji měst (FRM), což je jeden z nástrojů finančního inženýrství, který by se dal aplikovat v ČR. Jedná se o informace, které byly zpracovány na základě podkladů a diskuse se zástupci Českomoravské záruční a rozvojové banky, a.s. (ČMZRB).

5.1 Úvodní informace o FRM

Fond rozvoje měst (FRM) je zvláštní forma nástroje finančního inženýrství. V současnosti se uvažuje o tom, že na pravidla vymezující fungování FRM bude aplikováno prováděcí nařízení Komise (ES) č. 1828/2006. Z hlediska výběrů projektů se uvažuje primárně o podpoře projektů zařazených do Integrovaného plánu rozvoje města a bude dále řešena otázka nalezení vhodného finančního nástroje i pro menší města (tj. města nedosahující hranice 50 000 obyvatel dle stávajících podmínek IPRM), pro něž by vytvoření IPRM by představovalo neúměrnou administrativní zátěž.

FRM v sobě integruje funkce záručního, úvěrového fondu i fondu rizikového kapitálu. Tyto fondy by rámci FRM byly rozděleny do zvláštních subsystémů (samostatné finanční systémy, SFS).

Z pohledu finančních toků představuje každý z těchto SFS systém účtů, do něhož vstupují prostředky veřejných a soukromých investorů za účelem podpory jednotlivých projektů. Tyto konkrétní formy financování jsou dále nazývány nástroje podpory (NP).

Mezi nástroje podpory patří:

- úvěry (včetně podřízených úvěrů),
- záruky,
- kapitálové vstupy včetně podřízených úvěrů tzv. mezaninový kapitál.³

V rámci těchto nástrojů podpory mohou být poskytovány i nenávratné formy podpory v otevřené či skryté podobě (např. prominutí splátek úvěru).

5.1.1 Důvody pro vznik FRM

V následující části jsou uvedeny obecné výhody NFI které se vztahují i na FRM bez ohledu na aktuální podmínky:

- omezení nákladů na implementační strukturu hrazených z rozpočtových kapitol resortů, z rozpočtů krajů či z prostředků technické asistence v rámci operačních programů,
- zvýšit zapojení soukromých prostředků do financování projektů,
- prodloužit díky obrátkovému principu použití prostředků získaných ze strukturálních fondů a vložených do FRM po uplynutí programového období
- snížit kursově riziko z možného posílení kursu CZK/EUR a stabilizovat zdroje pro financování projektů,
- zvýšit objem disponibilních prostředků z fondů EU pro financování projektů v důsledku jejich rychlejšího převodu do ČR s minimální či žádnými nároky na státní rozpočet či rozpočet krajů,
- zlepšit koordinaci použití veřejných prostředků v čase a prostoru pro dosahování stanovených cílů.

V souvislosti s řešením otázky vytváření a fungování FRM v aktuálních podmínkách (v rozmezí let 2009 a 2010) je třeba definovat cíle, jichž má být dosaženo s ohledem na probíhající finanční krizi a dobíhající na čerpání alokace 2007 v souladu s pravidlem n+3.

Mezi možné cíle FRM patří:

- usnadnit získávání bankovních úvěrů na projekty, jimž byla přiznána dotace nebo jimž bude v budoucnu poskytnuta;
- eliminace rizika nevyčerpání prostředků z fondů EU podle pravidla n+3;
- zvýšení objemu disponibilních veřejných prostředků.

Dílejší cíle se mohou u jednotlivých regionálních operačních programů lišit a FRM bude schopen flexibilně reagovat na specifické požadavky jednotlivých řídicích orgánů.

³ Pro účely FRM se však použití tohoto nástroje podpory nejvíce jako efektivní. Fondy rizikového kapitálu je účelné vytvářet na národní úrovni v rámci operačních programů orientovaných na podporu podnikatelských subjektů či návratných investic).

5.1.2 Způsob založení FRM

K založení FRM je za stávajících podmínek nutné objasnit řešení níže uvedených okruhů otázek:

- vytvoření většího počtu FRM (tj. minimálně jeden na úrovni každého ROP) nebo jeden národní FRM pro všechny ROP,
- přímé vytvoření FRM (na základě dohody o financování řídicího orgánu s příjemcem (tj. správcem FRM) nebo vytvoření FRM ve formě holdingového fondu,
- vytvoření FRM jako právnické osoby nebo jako oddělené finanční jednotky, tj. systém účtů, uvnitř již existující finanční instituce,
- způsob volby příjemce (správce) zodpovědného za vytvoření a fungování FRM a poskytujícího podpory v podobě různých forem záruk a úvěrů.

6 Příloha č. 2: Zdrojové tabulky pro mapování stavu realizace projektů

Deloitte označuje jednu či více společností švýcarského sdružení („Verein“) Deloitte Touche Tohmatsu a jeho členských firem. Každá z těchto firem představuje samostatný a nezávislý právní subjekt. Podrobný popis právní struktury sdružení Deloitte Touche Tohmatsu a jeho členských firem je uveden na adrese www.deloitte.com/cz/onas.

Společnost Deloitte poskytuje služby v oblasti auditu, daní, poradenství a finančního poradenství klientům v celé řadě odvětví veřejného a soukromého sektoru. Díky globálně propojené síti členských firem ve 140 zemích má Deloitte světové možnosti i hlubokou znalost místního prostředí, a může tak pomáhat svým klientům k úspěchu na všech místech jejich působnosti. 165 000 odborníků usiluje o to, aby se společnost Deloitte stala etalonem nejvyšší kvality.

Odborníky společnosti Deloitte spojuje firemní kultura, založená na spolupráci, která podporuje bezúhonnost, tvorbu významné hodnoty pro trh a klienty, vzájemnou oddanost a sílu vyplývající z kulturní rozdílnosti. Pracovníci společnosti Deloitte se neustále vzdělávají, získávají podnětné zkušenosti a obohacující příležitosti pro rozvoj kariéry, průběžně posilují firemní odpovědnost, budují důvěru veřejnosti a pozitivně ovlivňují okolní prostředí.

Member of Deloitte Touche Tohmatsu

© 2009 Deloitte Česká republika